

www.hkz-kkv.ch

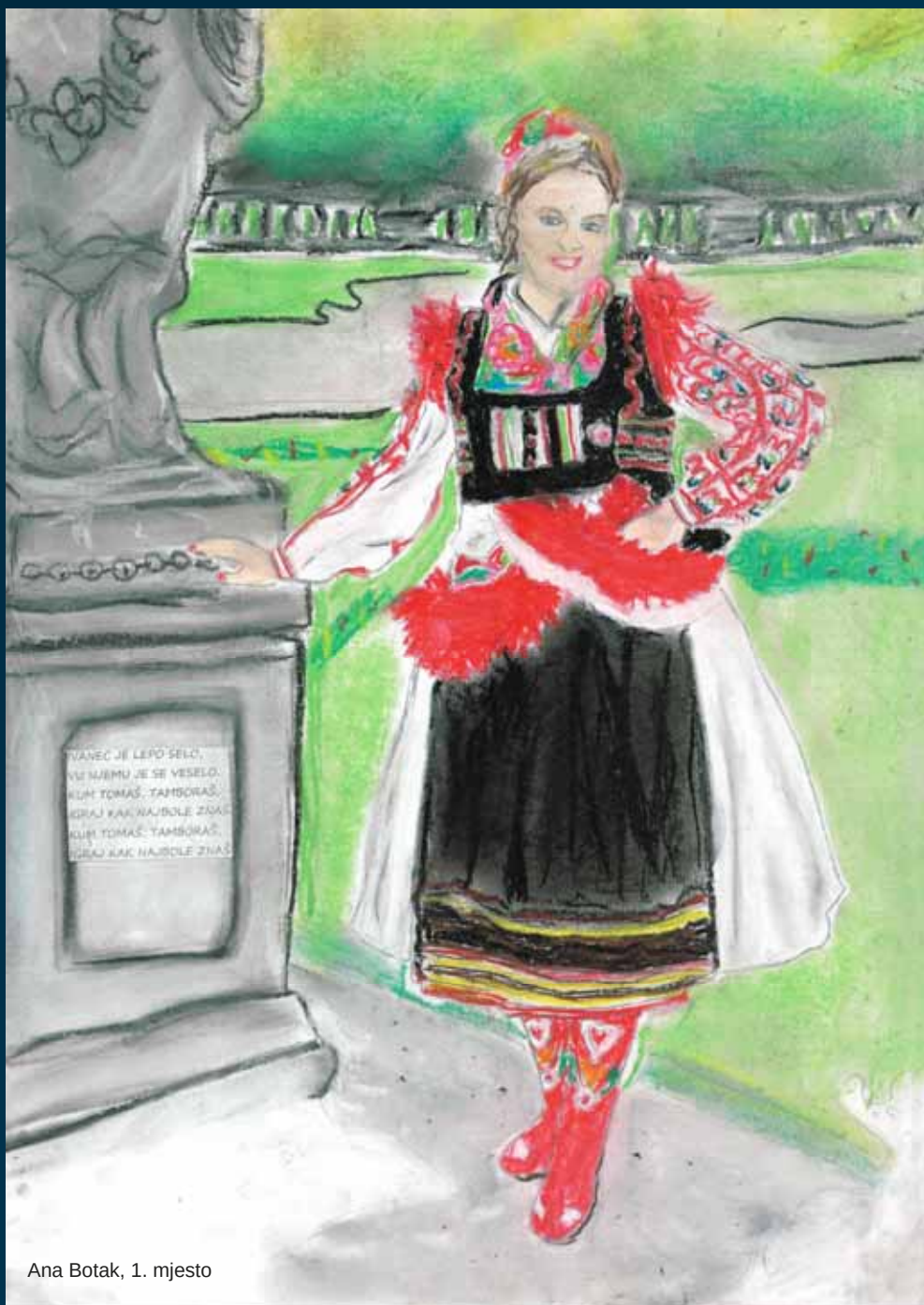
društvene obavijesti

Zeitschrift des Kroatischen Kulturvereins

Nr. 113 - März 2015

Glasilo Hrvatske kulturne zajednice u Švicarskoj

Br. 113. - ožujak 2015.

Ana Botak, 1. mjesto

IMAMO PREDsjedNICU, ŠTO MOŽEMO OČEKIVATI? MOŽE LI ONA BITI TUĐMANOVA NASLJEDNICA?

RAZMIŠLJANJA O DRŽAVNIČKIM SPOSOBNOSTIMA ŽENA:

In politics, if you want anything said, ask a man. If you want anything done, ask a woman.

U politici, ako hoćeš da se nešto kaže, upitaj muškarca. Ako pak hoćeš da nešto bude učinjeno, upitaj ženu.

Margareth Thatcher

Piše: Osvin Gaupp

Puno je tinte potrošeno na temu izbora Predsjednice Republike Hrvatske. To je prva žena na tom visokom položaju od kada su Hrvati došli na Jadran i tu osnovali svoju državu. Zato ću se ograničiti na razmišljanja o sposobnostima žena da vode državu.

Nisam sklon novom modernom trendu potpunog izjednačavanja. Naravno da se nikoga ne smije na osnovu rase, narodnosti, vjere ili spola povlašćivati ili zakidati. Ali iz toga se ne može izvesti zaključak da smo svi isti i da razlike nastaju zbog različitih životnih uvjeta u kojima odrastamo, pa ako svi imaju iste uvjete biti će svi isti. Ne, tu socijalističku teoriju smatram velikom zabludom. Ne mogu svi trčati ispod 10 sek. na 100 m, niti mogu svi biti Beethoven ili Einstein. Nismo kao pojedinci svi isti, nisu sve rase iste, nisu sve narodnosti iste, a nisu ni muškarci i žene isti, pa makar nas neki novi *gender mainstream* uvjeravao da je spol samo stvar vlastitog odabira.

Kao što postoje očigledne fizičke razlike, tako postoje razlike i u mentalnim sposobnostima muškaraca i žena. U skladnom braku se onda međusobno dopunjuju. Tako moja žena primjerice napravi sve da Društvene obavijesti izađu, od tekstova, slika, grafičke obrade do organizacije tiskanja, a ja nosim titulu glavnog urednika i uvodnik napišem samo da tu titulu opravdam.

Jedan političar, da bi bio dobar državnik, treba pored zdravog razuma biti domoljuban, odlučan, hrabar, dosljedan, radin. Netko će me možda kritizirati što sam spomenuo domoljublje. Da, uvjeren sam da se bez domoljublja ne mogu zastupati interesi države sa krajnjom dosljednošću i ustrajnošću. Tko nije domoljuban, u pregovaranjima je sklon trulim kompromisima.

Sve navedene osobine krasile su našeg prvog Predsjednika. Uzimajući u obzir okolnosti u kojima je uspio ostvariti san mnogih Hrvata - bez i jedne puške, o vojsci da i ne govorimo, praktički sav svijet protiv nas i 25 % Jugoslavena u nas - smatram ga jednim od 100 najvećih državnika u povijesti. Može li žena, naša Predsjednica, biti njegova nasljednica u mirnodopskom razdoblju? Pogledajmo što nam o tome kaže povijest, učiteljica života.

U najvećem dijelu povijesnog razdoblja muški rod je, zbog boljih fizičkih

predispozicija za ratovanje, imao prednost, pa je društvo bilo patrijarhatski uređeno sve do nedavnih promjena uvjetovanim tehničkim i demokratskim razvojem. Drugim riječima, žene su vrlo rijetko u povijesti dobile šansu za vođenje države, to je bio privileg muškaraca. U pravilu te su se rijetke šanse ukazivale kada vladar nije imao muškog nasljednika. Skoro sve od onih rijetkih žena koje su tu šansu dobile, bile su vrlo sposobne državnice, a neke su bile tako značajne da su obilježile svoje razdoblje. Evo nekoliko primjera.

Autorica podnaslovnog citata, barunica Margareth Thatcher, bivša premijerka Velike Britanije, je po mom mišljenju jedan od najvećih državnika poslije drugog svjetskog rata. U citiranoj izjavi govori o svom iskustvu, da su političari prije nje puno govorili, a ništa uradili, jer su se bojali bolnih rezova, koji bi ih onda po njihovom mišljenju stajao glasa. Bio sam tri mjeseca u Engleskoj neposredno prije njezinog mandata i raspad nekad svjetske privredne sile je bio očigledan. Svakodnevní štrajkovi, ruševine usred Londona, huligani, neredi na nogometnim utakmicama zbog kojih je Britancima bilo zabranjeno sudjelovati u europskoj ligi prvaka. Dama je svemu tome odlučno napravila kraj i postavila temelje za privredni oporavak, ona je u stvari spasila Britaniju.

Ima neke sličnosti između nje i našeg Tuđmana. Mišljenje javnosti o njima u njihovim je zemljama polarizirano, jedni ih obožavaju, a drugi mrze. Čim vrijeme više odmiče, onih prvih sve je više, a da su Britanci prepoznali vrijednosti lady Thatcher pokazao je njezin velebni pogreb 2013. g.. Ali i nas Hrvate je zadužila, u tom pogledu je bila sušta suprotnost svih britanskih političara. Tražila je od svjetske javnosti da stane na kraj razaranju Vukovara. A kada su je upozorili da će je vlada u Engleskoj zbog toga razapeti, odgovorila je: *Bolje da na križ pribijem mene nego Hrvatsku*. Kad su joj prigovorili, da je predsjednik Tuđman nacionalist, odgovorila je: *Zašto da Tuđmanu zamjeram da je nacionalist, pa i ja sam britanska nacionalistkinja*. Iz ove dvije, kao i iz slijedeće njezine izjave: *Rat u Jugoslaviji nije građanski rat, to je rat komunističke Srbije protiv demokratskih država Hrvatske i Slovenije*, možemo zaključiti da je bolje zastupala hrvatske interese nego što ih

zastupa naša aktualna ministrica vanjskih poslova.

Kad smo već kod Engleske s pravom se možemo upitati, bi li Engleska postala najveća svjetska kolonijalna sila, da na njezino prijestolje nije došla kraljica Elisabeth I (1533.–1603.). Za njezine vladavine postavljeni su temelji britanskog imperija. Uspjela je ujediniti duboko razjedinjenu zemlju i modernizirati je, a visoko obrazovana i radoznaloga duha mnogo je učinila na unapređenje znanosti. Razdoblje njezine 45-godišnje vladavine, koja je bila obilježena privrednim prosperitetom, engleski narod ga je nazvao njezinim imenom. Isto tako je i skoro 65-godišnje razdoblje vladavine kraljice Viktorije (1819.–1901.) nazvano po njezinom imenu. Britanija je u tom razdoblju dosegla vrhunac svojeg kolonijalnog opsega, kraljica Viktorija je bila vladarica jedne trećine tadašnjeg svjetskog stanovništva. Obzirom na prosperitet i stabilnost, Britanci to razdoblje pamte kao stara, dobra viktorijanska vremena.

Slično kao i Elisabetha I Englesku, Katarina Velika (1729.–1796.) je etablarala Rusiju kao novu velesilu. Proširila je teritorij države za 518'000 km² (9.2 puta više od površine Hrvatske), izašla na Crno more i zaposjela Krim, što Putinu sada daje legitimaciju povrata tog poluotoka. Uz niz reformi, gradila je bolnice i domove za beskućnike, a posebno se brinula o naobrazbi naroda. Rusi su joj se odužili i nazvali je Velikom.

Otprilike u isto doba je carevala Maria Theresia (1717.–1780.), koja se ubraja u najznačajnije habsburške vladare. Mnogi su joj kao ženi osporavali pravo na prijestolje, u 8-godišnjem ratu za nasljedstvo uspjela je ujediniti carstvo i prisiliti Europu da joj to pravo prizna. Modernizirala je državu, politički je stabilizirala i uvela obavezno osnovnoškolsko obrazovanje.

I na kraju najnevjerojatniji slučaj iz srednjeg vijeka, koji pokazuje da jedna mlada djevojka može biti daleko bolji vojskovođa od prekaljenih generala. Francuska nacionalna junakinja Jeanne d'Arc (Ivana Orleanska, 1412.–1431.) bila je nepismeno seljačko dijete bez ikakve naobrazbe, ali očito izvanredno inteligentna. 16-godišnja djevojka bila je duboko uvjerena da ju je Bog izabrao da spasi Francusku od Engleza, koji su zaposjeli sjeverozapadni dio države i time onemogućili Karlu VII. da se okruni u Reims-u, stolnom gradu francuskih kraljeva. Odlučna i uporna Ivana uspijeva biti primljena od Karla VII. Uvjerena u svoju misiju mlada djevojka je duboko impresionirala budućeg kralja, te on zaduži teologe i prelate da ju preispitaju. Jeann d'Arc je zadivila i crkvene oce, koji nakon tri tjedna ispitivanja predlažu Karlu da joj povjeri vojnu misiju oslobođanja opsjednutog grada Orleans-a.

(Nastavak na strani 59.) ►

PELJEŠKI MOST

Plavi nebeski svod otvara prozore.
Pod njin jedan narod, pod njin jedno more.
Pod njin kopni kopno i nestaje puta –
jedno malo okno; zrcali i pluta.

A sa druge strane - o, Isuse Kriste –
isti krik i rane, i molitve iste.
Ti koj' hodiš vodon, zboriš i bez glasa,
poškropi slobodon - mostoveznog spasa.

Južni ud Domaji, odsikli od tila,
a na Oštron sjaji jedna ruža bila.
I na Oštron vrhu ista tak'a cvate,
a obe, u srhu, prizivlju Hrvate.

Sagradite nan most! I Jug triba ceste,
jer Komarni je dost' gledati put Brijeste,
sestri, priko grane, pohoditi brata,
a vrane nan brane mostovez Hrvata.

Kunon suprot' vrane i uz mrvu posta,
da nan sunce grane vr' pelješkog mosta!
Na ponos i diku; Bogu i Hrvatu –
most je na vidiku, s krunicon o vratu.

Anđeli nan sveti; i Vlaho i Duje,
papi će rijeti da zovne slavu je,
i pod svetin svodon 'vog hrvatskog mora,
most poškropi vodon, uz blagoslov ozgora!

Veli i Mali Škoj, i stina 'vr Kleka,
i anđeoski poj, most, kraj kog san kleka –
Na mostu zrcali sve hrvatsko moje,
a pod moston vali Nebu vale poje.

U Kninu 4. ožujka g. Gospodnje 2014.

ZAVJET

Za sve naše hrabre pređe,
koj' braniše stare međe,
za ratnika koj' god zgine –
na oltaru Domovine....

Za obitelj, rod i Krista,
za Domaju da zablista –
sve dok živim, sve dok trajem,
za tu svetost - zavjet dajem!

Da sve omče, oko vrata,
bura strgne sa Hrvata,
da od Gvozda do Oluje,
isto zvono odjekuje ...

Da sve naše vitezove,
slavnim sincim Majka zove –
sve dok živim, sve dok trajem,
za tu svetost - zavjet dajem!

Stijeg vihori, ja ustajem –
Lijepoj Našoj zavjet dajem.
Za Hrvatsku žarko gorim,
čim joj ime izgovorim.

Oko vrata, očenaše,
nosim za spas Lijepu Našu,
a kad umrem, Teb' će Mati,
moja djeca zavjet dati!

HRVATSKI UZNICI

Još od Gvozda i Krbave,
Bleiburg' polja i Ovčare –
Gospe moja od Žalosti,
dokle će nas trnje bosti?

I u miru pobjednike,
pritvaraju u uznike.
Pravda gubi ravnotežu,
a ožiljci jošte žežu!

Hrvati su po dobroti,
slika Sinka na Golgoti!
Branili su od zlotvora,
samo prage svojih dvora.

A sad in se za to sudi –
milostiv in, Bože, budi!
Pravednicin svrgni uze
i materan otri suze!

Hrvatska i Herceg-Bosna,
i dijaspora, ponosna,
mole za vas u Den Haagu –
podari in, Bože, snagu!

Podari nan svim' milosti,
Gospe naša od Žalosti!
Teško brime stišće dosti,
pritrujene naše kosti.

Dost' je trpit farizeje,
koj' nan suše orhideje,
i optužbe pismoznanca –
protu žrtve, 'misto stranca!

Sklop'mo ruke, 'misto vike –
za hrvatske sve uznike!
Krist će nama darovati plamen
i slobodu uznoj braći! Amen!

U Kninu 22. rujna 2011.

ODMORI SE, DOMOVINO

Odmori se, Domovino –
pusti suzu radosnicu.
Popili smo gorko vino,
sad je vrime za zdravicu.

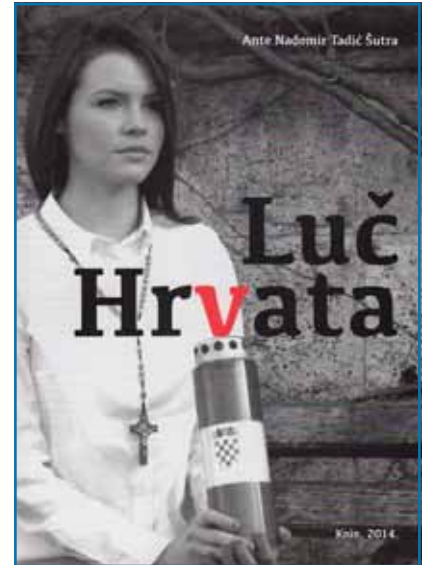
Odmori se, Lipa Moja,
jer 'ko prođe kroz oluje,
tom se duga, nakon boja,
kano dite osmjehuje.

Odmori se, Pravednice –
Bog će sudit zlin za rane,
i proklijat nove klice,
i uskrisit zakopane.

Odmori se, Golubice,
i vijori s trobojnicom!
Ja ću tebi čuvat lice,
sa hrvatskon ubožnicom.

Odmori se, Domovino –
još je živo množ čuvara!
Bi' će vatre - Tvrdna Stina –
dok u nama ima žara!

ANTE NADOMIR TADIĆ ŠUTRA

LUČ HRVATA

Luč Hrvata ne'gasla je;
u mečavi, buri, tuči.
U srcima tinja, traje
uvik novon, jačon luči.

Uvik novon, jačon luči,
jer Bog je na prvon mistu.
Naš Spasitelj Krist nas uči -
čisto srce, dušu čistu...

Čisto srce, dušu čistu –
i u boj, u boj protiv Zlog!
Ne bojmo se mi u Kristu!
Hrvatska jest dok s nam' je Bog!

Hrvatska jest dok s nam' je Bog
i mi s Njim – od sedmog vika.
Ne bojmo se Nečastivog,
razum čisti grij čovika!

Razum čisti grij čovika,
a duša vri - duša sipi,
kroz mater' grud, kaplje mlika.
Vatro, gori (!) - tek da kipi...

Vatro, gori (!) - tek da kipi
živokaplja sa izvora.
Luč hrvatska sve nas kripri,
a mi kripni ispod bora...

A mi kripni ispod bora –
s očenašin i molitvon.
Luč uz Dravu i 'kraj mora,
trnju 'suprot, britkon britvon...

Trnju 'suprot, britkon britvon,
pojmo s luči - evo zore
na vidiku, u sjaju svon,
a te luči neka gore!

A te luči neka gore!
U srcima svakog brata,
svake sestre, kano more,
nek' nan svitli luč Hrvata!

920. GODINA ZAGREBA

I 880 GODINA OD SPOMENA IMENA U JEDNOM DOKUMENTU

Priredila: Dunja Gaupp

Arheološki nalazi potvrđuju da je područje Zagreba bilo nastanjeno još u paolitu (43'000 godina pr. Kr.). Na području današnjega Ščitarjeva nedaleko Zagreba u rimsko je doba (druga polovica 1. st.) bilo naselje Andautonija, važna postaja za opskrbu rimske vojske. Njeno je naseljavanje i urbanizacija prekinuto u 5. st., zbog barbarskih provala, a gradsko je stanovništvo izbjeglo na sigurnije područje, na današnji Gornji grad. Prodori Vizigota i Langobarda, a od 6. st. Avara i Slavena, do temelja su razorili Andautoniju. Od 6. do 9. st. Hrvati su organizirali trajnija naselja između Save i Medvednice.

Ostatci bedema (iz 679. g.) na istočnoj strani Gradeca (prostor današnjeg Muzeja grada Zagreba), dokazuju da je na tom prostoru postojala utvrda kao začetak srednjovjekovne naseobine. Postoje dokazi da je srednjovjekovno hrvatsko naselje nastalo i na brežuljku sjeverno od današnjega Trga bana Jelačića, na prostoru Kaptola. Uključenje Slavonije u sastav Ugarskoga Kraljevstva potkraj XI. st. bitno je utjecalo na daljnji razvoj Zagreba.

Oko 1091. (najkasnije 1094.) ugarski kralj Ladislav I. Arpadović utemeljio je u Zagrebu biskupiju, koja se prvi put spominje 1134. Naime, 26.04.1134. ostrogonski nadbiskup izdao je najvažniju zagrebačku povijesnu ispravu, takozvanu *Felicianovu latinsku ispravu*. Radi se o sudskom sporu zagrebačkog biskupa Macilina u kojemu je je zagrebačkoj biskupiji dosuđena nepravedno oduzeta šuma. To je najstariji vjerodostojni dokument u kojem se izriekom spominje ime Zagreba opisujući kako je kralj Ladislav Arpadović osnovao zagrebačku biskupiju, doveo prvog biskupa, Slovaka imenom Duh, te mu za pomoćnike dodijelio svećenike vične slavenskom jeziku: U prijevodu: „...za vladavine naj-

plemenitijeg kralja Ladislava... rečeni je kralj, nadahnut milošću božjom, po savjetu onih i ostalih plemića, utemeljio biskupiju zagrebačku“.

Uskoro nakon utemeljenja biskupije bio je osnovan Kaptol (capitulum ecclesie Zagrabiensis), upravno i duhovno središte Zagrebačke biskupije; njegovi su kanonici tada za potrebe vlastitoga smještaja dobili zemljište sjeverno od katedrale (Kanonička Ves), a za potrebe uzdržavanja posjed s podložnim seljacima i šumom na području Medvednice (svetošimunski posjed).

Utemeljenjem biskupije, Zagreb je izrastao u administrativno, političko i vojno središte Slavonije, te sjedište kraljevske Zagrebačke županije. Od tada se u izvorima spominje kao *castrum* (utvrđeni grad). Ondje je stolovao kraljevski župan, koji je bio dužan ubirati kraljevske daće i poreze te je imao sudsku vlast. U gradu je djelovao i pristav (izvršitelj sudskih naloga), biran kraljevskim autoritetom. Na susjednom brdu, današnji Gornji grad, razvilo se utvrđeno naselje Gradec.

Provalom Tatara 1242. opustošena su oba srednjovjekovna zagrebačka naselja (Kaptol i Gradec). Kralj Bela IV. dodijelio je tada *Zlatnu bulu* Gradecu, kojom je postao slobodnim kraljevskim gradom, bio je izuzet od županske vlasti i izravno podređen kraljevskom taverniku, te je stekao posjede u gradskoj okolini, kao i pravo na održavanje sajмова.

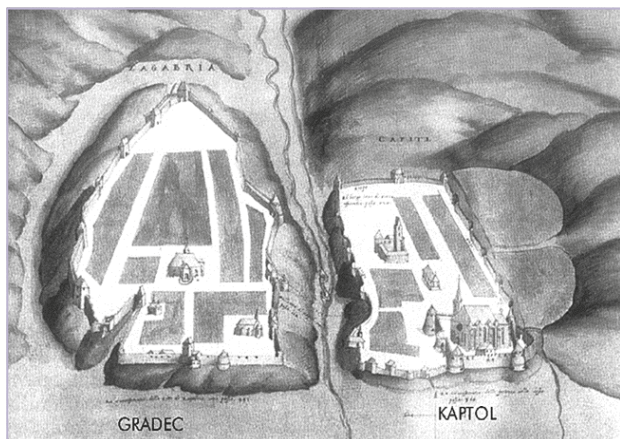
Neposredno nakon tatarskoga puštošenja, stanovnici Gradeca i biskupskoga Zagreba obnovili su gradske zidine, a 1257. Gradec se prvi put spominje kao *castrum*. Podignuta je južna gradska kula (*Lotrščak*), a onda i slijeđa nazvana *Popov toranj*. Izgrađena su i četvera vrata za ulaz u varoš; prvo na istoku Kamenita i na zapadu Mesni-

čka vrata, a nešto poslije manja Nova vrata na jugu i Poljska vratašca na sjeveru. Zbog opasnosti od neprijateljskih napada, ispred vrata su bili iskopani duboki rovovi, a preko njih postavljeni drveni mostovi, koji su se po potrebi podizali te zatvarali ulaz u Gradec.

Osim učestalih osmanskih napada, epidemija kuge i potresa, Gradec i Kaptol već od XIII. st. potresali su i stalni međusobni sukobi. Isprva su se vodili zbog posjeda i mlinova, a potom i zbog trgovačkih nesuglasica, jer je Kaptol, poput Gradeca, postajao gospodarski sve aktivniji. Uz to je Gradec sve teže podnosio da Kaptol ubire njegove tržne daće i da biskup po volji određuje desetinu. Tijekom dugotrajnih prijedora Gradec se u političkim borbama našao u suprotnom taboru od Kaptola.

Premda su u kasnom srednjem i ranom novom vijeku Kaptol i Gradec ostali dvije zasebne cjeline, od XVI. st. sve se češće koristio zajednički naziv Zagreb. Postupno je stjecao položaj glavnog upravnog središta Hrvatske i Slavonije, ponajviše zahvaljujući zasjedanjima Hrvatskoga i Hrvatsko-slavonskoga sabora.

Zagreb je potkraj XIV. st. imao 4'000 stanovnika, na početku XIX. st. premašio je broj od 10'000 stanovnika, a sredinom XIX. st. 20'000 stanovnika. Brz porast stanovništva grada započeo je u drugoj polovici XIX. st. God. 1910. imao je oko 79'000 stanovnika, između dva sv. rata oko 200'000 stanovnika. Različiti izvori donose različite brojke, ovisno o načinu računanja. 1953. god. ima oko 303'000, 1961. god. oko 470'000, 1971. god. 620'000, 1981. god. oko 730'000, 1991. god. oko 770'000, a 2011. godine oko 790'000 stanovnika ■

POPIS ZAGREBAČKIH GRADONAČELNIKA (ILI PREDSJEDNIKA GRADSKO SKUPŠTINE):

Br.	Mandat	Gradonačelnik
1	od 1851.	Janko Kamauf
2	od 1857.	Josip F. Härdtl
3	1858.	Svetozar Kušević
4	od 1858.	Johan Lichtenegger
5	od 1861.	Vjekoslav Frigan
6	od 1868.	Makso Mihalić
7	od 1869.	Dragutin Cekuš
8	od 1872.	Pavao Hatz
9	od 1873.	Stjepan Vrabčević
10	od 1874.	Ivan Vončina
11	od 1876.	Stanko Andrijević
12	od 1879.	Matija Mrazović
13	od 1881.	Josip Hoffman
14	od 1885.	Nikola Badovinac
15	od 1887.	Ignjat Sieber
16	od 1890.	Milan Amruš
17	od 1892.	Adolf Mošinsky
19	od 1910.	Janko Holjac
20	od 1917.	Stjepan Srkulj

Br.	Mandat	Gradonačelnik
21	1920.	Svetozar Deliđ
22	1920.	Dragutin Tonđić
23	od 1920.	Vjekoslav Heinzel
24	od 1928.	Stjepan Srkulj
25	od 1932.	Ivo Krbek
26	od 1934.	Rudolf Erber
27	od 1937.	Teodor Peiđić
28	od 1939.	Mate Starčević
29	1941.	Jozo Dumanđić
30	od 1941.	Ivan Werner
31	od 1944.	Eugen Starešinić
32	od 1945.	Dragutin Saili
33	od 1949.	Mika Špiljak
34	od 1950.	Milivoj Rukavina
35	od 1951.	Mirko Pavleković
36	od 1952.	Većeslav Holjevac
37	od 1963.	Pero Pirker
38	1967.	Ratko Karlović
39	od 1967.	Josip Kolar

Br.	Mandat	Gradonačelnik
40	od 1972.	Ivo Vrhovec
41	od 1978.	Ivo Latin
42	od 1982.	Mato Mikić
43	od 1983.	Aleksandar Varga
44	od 1984.	Zorislav Šonje
45	od 1985.	Tito Kosty
46	od 1986.	Mato Mikić
47	od 1990.	Boris Buzanđić
48	od 1993.	Branko Mikša
49	1996.	Marina Matulović-Dropulić
50	od 1996.	Stjepan Brolich
51	od 1997.	Marina Matulović-Dropulić
52	2000.	Josip Kregar
53	od 2000.	Milan Bandić
54	od 2002.	Vlasta Pavić
55	od 2005.	Milan Bandić
56	od 2013.	Milan Bandić

ZAGREBAČKA NASELJA SJEVERNO OD SAVE

Borongaj – tako se danas zove naselje između željezničke pruge, Borongajske ceste i potoka Blizneca. Nekad se ovdje prostirala šuma Borongaj, koja je dobila ime po zagrebačkom kanoniku Boranu ili Baranu (Baranov gaj).

Cmrok – Ime brda na sjeveru Gradeca (Griča). U ispravama iz 18. st. spominje se i pod imenom Smrek (vjerojatno zbog smrekove šume).

Črnomerac – ime potoka i starog sela na zapadnoj strani gradske općine. Spominje se već u srednjem vijeku, a ime mu je nastalo prema nekom Črnomeru koji se tu prvi naselio. 1631. g. Črnomerac je imao 13 naseljenih kuća, a pripadao je pod folnegiju Vrhovec. U novije doba mnogi doseljenici pogrešno izgovaraju ime kao Črnomerac umjesto Črnomerac.

Dubravica – tako se u 18. st. zvala šuma oko istoimenog potoka na zapadnoj strani gradskoga područja. Kada je šuma u 19. st. iskrcena, na tome su zemljištu izgrađene prve kuće.

Gračani – staro selo zagrebačkih kmetova na sjeveroistočnoj strani Gradeca. 1631. g. potpadali su pod folnegiju Prekrižje. Danas je to ime gradskoga predgrađa pod gorom Medvednicom.

Harmica – stari naziv današnjeg Jelačićeva trga u središtu Zagreba. Ime

Harmica potječe od mađarske riječi harminc (trideset), jer se tu, za vrijeme održavanja dnevne tržnice, pobirala tridesetnica. U 17. st. započela je izgradnja kuća na sjevernoj strani Harmice.

Horvati – staro selo gradskih kmetova južno od Gradeca u blizini Save. Bilo je središte folnegije pod koju je spadalo nekoliko prisavskih sela. Od toga imena potječe danas ime Horvaćanske ceste koja spaja Savsku cestu i Gredice.

Horvatovac – brdo toga imena počelo se naseljavati početkom 20. st. Ranije su tu bili Horvatovi vinogradi prema kojima je brdo dobilo ime.

Ilica – glavna ulica Donjega grada koja se nekoć nazivala Lončarskom cestom; u njoj su živjeli lončarski obrtnici koji su iz potoka Ilice vadili ilovaču od koje su proizvodili keramiku. Zbog toga je ova cesta u 18. st. dobila ime Ilica. U podgrađu Gradeca oko crkve sv. Margarete, pored Ilice, bilo je srednjovjekovno središte današnjega Donjega grada.

Jarun – staro selo gradskih kmetova zapadno od Horvata. Danas rekreativni centar u blizini toka rijeke Save.

Kruga – ime sela istočno od Trnja. Naseljeno već u srednjem vijeku. Postoji mišljenje da su tu prvo živjeli Avari koji su ovamo došli u 6. ili 7. stoljeću.

Krvavi most – drveni most koji je preko potoka Medveščaka povezivao gradsku općinu s kaptolskim Zagrebom;

danas toga mosta više nema, a Krva-vim mostom se zove kratka ulica na tome području.

Ksaver – naziv gornjega dijela doline potoka Medveščaka gdje su zagrebački isusovci imali svoj posjed i mlin.

Kustošija – nekoć posjed zagrebačkog Kaptola, zapadno od Črnomerca. Ime je dobio po tome što je pripadao kanoniku kustosu. Danas naselje oko donje Ilice, zapadno od Črnomerca.

Laščina – kmetsko naselje zagrebačkih biskupa na istoimenom brdu iznad Vlaške Vesi. U 17. st. bilo je tu tek nekoliko naseljenih kuća. Stanovnici su se bavili vinogradarstvom i stočarstvom.

Manduševac – izvor žive vode na Harmici. U dokumentima se spominje od srednjega vijeka. U novije vrijeme izvor je sproveden u gradsku kanalizaciju, a fontana na Trgu bana Jelačića dobiva vodu iz gradskog vodovoda.

Markuševac – selo prije zvano Sv. Šimun pripadalo je posjedima zagrebačke Crkve. Isprva je bilo kraljevski posjed. Stanovnici su potjecali od starohrvatskog roda Markušića koji su ovamo doselili iz okolice Okića.

Mikulići – staro kmetsko naselje na sjeverozapadnoj strani gradskoga posjeda. Ovdje je bilo dosta vinograda od kojih su neki bili u posjedu zagrebačkih purgera. Jedna isprava bana Mikića iz 1334. g. spominje to naselje. U Zlatnoj buli se spominje kao posjed Mikulinih sinova. ►

Mlinovi – staro naselje uz kolski put iz Zagreba prema Šestinama. Ime je dobilo prema vodenicama (mlinovima) na potoku Kraljevcu. Danas se tako zove cesta i naselje od Ksavera do Šestina.

Nova Ves – kolonizacijsko naselje zagrebačkog Kaptola osnovano u 14. st. Isprva se zvalo Lepa Ves. Toponim se sačuvao do danas.

Peščenica – staro ime pašnjaka stočara s Lašćine. Od početka 20. st. na tom zemljištu izgrađeno je istoimeno naselje građanskih vila.

Pod zidom – ime ulice koja se pružala uz lijevu obalu potoka Medveščaka. Ime je dobila jer se nalazila ispod kaptolskoga zida. Nakon regulacije tržnice na Dolcu i rušenja kaptolskog zida, ulica je zadržala svoje staro ime.

Prekrižje – staro selo gradskih kmetova u podmedvedničkom prigorju. Godine 1631. bilo je administrativno središte folnegije koje je obuhvaćalo nekoliko malih selišta. Kasnije je naselje podijeljeno na Gornje i Donje Prekrižje.

Remete – tako se nazivalo zemljište, a kasnije i selo gdje su zagrebački pavlini u srednjem vijeku podigli svoj samostan i crkvu Majke Božje Remetske. Crkva je sačuvana do danas, a nekoć je bila poznato hrvatsko proštenišće.

Ribnjak – danas ime biskupskog parka iza stolne crkve. Tu je prije bio umjetni ribnjak; vodu je dobivao iz potoka Medveščaka. Kada je ribnjak isušen, zadržano je ime lokaliteta.

Sigečica – ime pašnjaka koji se nekoć prostirao južno od današnjeg autoputa i istočno od Držičeve ulice. Naselje toga imena nastalo je tijekom 20. st..

Srebrenjak – tim imenom zove se u jednom kaptolskom spisu iz 1652. g. vinograd zapadno od Lašćine. Danas je to ulica na istoimenom brdu na potezu od Petrove ulice do Mirogoja.

Sveti Duh – crkva na zapadnoj strani gradske općine, podignuta u 15. st. Isprva je oko nje bilo samo nekoliko kuća gradskih kmetova, a na poticaj gornjogradskih isusovaca osnovana je ondje 1625. g. kmetška bratovština sv. Izidora. U 18. st. doselili su na Sv. Duh i neki obrtnici, članovi gornjogradskih cehova, i zbog toga nisu smatrani gradskim kmetovima.

Šalata – stari toponim za brdo koje se izdizalo istočno od biskupskoga ribnjaka. Na njemu su stanovnici Vlaške Vesi imali svoje vrtove u kojima su sadili salatu, pa je tako dobilo svoje ime.

Šestine – ime sela u podnožju razvalina Medvedgrada. Naseljeno je kada je Medvedgrad opustio. Stanovnici Šestina spadali su pod susjedno selo Kraljevec. Šestinski dvorac gradio je 1574. Jerolim Arconati, a preuređen je i nadozidan – do današnje veličine – u 18. st..

Trešnjevka – spominje se prvi put na Kneidingerovu planu gradske općine iz 1766. g.. Tada na tom zemljištu nije postojala ni jedna kuća. Bio je to pašnjak koji je dobio ime po nekoliko divljih trešanja što su na njem rasle. Naglo naseljavanje Trešnjevke odvijalo se tijekom druge polovine 19. stoljeća.

Trnje – ime za livadu s desne strane potoka Trnave pored novoga naselja Dubec. Počela se naseljavati u drugoj polovini 20. stoljeća.

Tuškanac – često se spominje u gradskim spisima 17. i 18. st. kao prirodna šuma uz istoimeni potok. Danas je to park-šuma u rezidencijalnom dijelu grada.

Vlaška Ves – prastaro naselje tako prozvano prema svojim najstarijim stanovnicima, Latinima ili Vlasima. Naseljeno je u 8. ili 9. st., ali je kasnije promijenilo sastav stanovništva. Od 13. st. Vlaška Ves dobiva status biskupskoga naselja, ali s dosta sloboda, pa je bila poluslobodna općina pod nadzorom za-

grebačkih biskupa. Glavna ulica toga naselja zove se danas Vlaška ulica.

Vrapče – selo je u srednjem vijeku bilo kmetско selište zagrebačke Crkve. Kasnije je dobilo samostalnu općinsku upravu. U novije vrijeme naselje ima dva lokalna središta, Gornje i Donje Vrapče. Prije se to selo zvalo Rabuč. Prema jednim izvorima ime potječe od starohrvatskog imena Raba (najstariji poznati žitelj na području Vrapča) dok drugi izvori tvrde da je dobilo ime od stanovnika koji su bili robovi Kaptola (Ropče).

Vrbik – u 17. i 18. st. spominje se kao šumarak i pašnjak u sastavu sela Trnja. Tu je nekoć bilo isušeno korito Savišća. Naseljavanje Vrbika uslijedilo je tek početkom 20. stoljeća.

Vrhovec – staro naselje gradskih kmetova na istoimenom brdu između potoka Kuniščaka i Jelenovca. Godine 1631. spominje se kao administrativno središte folnegije okolnih zaselaka.

Zavrtnica – staro ime poljane gdje su zagrebački građani imali svoje vrtove. To se ime sačuvalo do naših dana. U popisu zagrebačke okolice iz 1631. g. u Zavrtnici se navodi nekoliko naseljenih kuća gradskih kmetova.

NASELJA JUŽNO OD SAVE

Današnji Novi Zagreb, omeđen rijekom Savom, obilaznicom i Jakuševcem bilo je crkveno vlasništvo. Poslije 2. sv. rata, to je zemljište zajedno sa okolnim selima, bilo nacionalizirano i danas je predmet spora između Kaptola i grada Zagreba. ■

PURGER

Poveć pajdaš kaj je to Purger
To ti dojde od švapskog Burger
Purger je pravi Zagrebački fakir
Al' i Agramerski fin Gospodin

Nemre svako Purgerom biti
Prvo se mora v Zagrebu roditi
I još bi nekaj trebalo znati
Purgeri deda, baka, otac i mati

U Zagrebu treba nauk vučiti
Bečku pak školu doma dobiti
Vulica z njega napravi fakina
A Bečka škola fajn gospodina

Za Građanski on furt je navijal
Posle se je z Dinamom štimal
Samo Zagreb je Purgeru raj
V srcu za navek zaslađen je kaj

I preštamani gospon Fulir
Purger Agramerski i kavalir
Za dame navek otmjen i fin
Frajer sa šlifom, pomalo fakir

V Zagrebu svaki vugel je znal
S fijakerom se je svikam pelal
Sve do Šestina i Okrugljaka
Čez grad do Save i babinjaka

Rad je išel i v Maksimir
Po jezeru čamcem frajle vozil
Dva-tri gema mam si je spil
Pak v zabavnjak, na ringišpil

Purger se postaje samo rođenjem
Zagrepčanin dojde pak doselenjem
Purger je stari Zagrebački fakir
Al' Agramerski fin gospodin

285 GODINA BRODOGRADILIŠTA KRALJEVICA

Prvo brodogradilište na istočnoj strani Jadranskog mora osnovao je 28. travnja 1729. g. car Karlo VI.. Brodogradilište Kraljevica bilo je kolijevka industrijalizacije, a time i razvoja gospodarstva u Hrvatskoj.

Sredinom 19. st. britanski brodograditelji, braća Pritchard, pokrenuli su gradnju parobroda za ratnu mornaricu i jedrenjaka. Tijekom 1. sv. rata gradili su se manji ratni brodovi za Austrougarsku mornaricu. U 2. sv. ratu brodogradilište je bilo više puta bombardirano i minirano, te je tako uništeno oko 60 % brodogradilišnih kapaciteta. Nakon 2. sv. rata brodogradilište je nazvano *Titovim* (kao drugačije?), a tek nakon osamostaljenja Hrvatske 90-ih godina 20. st. preimenovano je u *Brodogradilište Kraljevica*.

Od 1946. do 2008. u ovom se brodogradilištu izgradilo ukupno 197 brodova različite namjene iz sastava trgovačke flote, putničkih brodova, trajekata, vojnih plovila i ostalih.

Gotovo 300 godina brodogradilište je osiguravalo posao i život stanovnicima Kraljevice, da bi 4. lipnja 2012. g. Vladinom odlukom o stečaju, radnici do-

bili otkaze, a prostor brodogradilišta (vojni arsenal osnovan ukazom austrijskoga cara 1729.), postaje dijelom povijesti.

Krajem rujna 2014. g. ministar Siniša Hajdaš Dončić je u ime Vlade potpisao Ugovor o prijenosu koncesije na pomorskom dobru sa Brodogradilišta Kraljevica u stečaju na tvrtku Dalmont, čiji je vlasnik poduzetnik Ivan Ivić. Dalmont je dosad bio u potkoncesiji, a sad preuzima 180 tisuća kvadrata kopnenog

i morskog dijela škvera gdje će uz pomoć Kvarnerplastiku, Takalu i Vidis, obavljati remonte brodova, jahti i jedrilica, graditi manja plovila i jahte, ribarske brodove i druge proizvode za brodogradnju.

"Premda će za šest mjeseci biti okončan stečaj Brodogradilišta Kraljevica najstariji hrvatski škver ipak neće nestat kao da ga nikad nije bilo", rekao je Dončić! Dalmont je nazvao "dobrom pričom" i primjerom koji pokazuje da se u Hrvatskoj može proizvoditi i biti konkurentan. Živi bili, pa vidjeli! (D. G.) ■

185 GODINA PRVE GLAZBENE ŠKOLE U ZAGREBU

Početkom 19. stoljeća glazbena tradicija u Zagrebu vrlo je jaka i javlja se potreba osnivanja stalne glazbene škole koja će školovati glazbenike za hrvatske orkestre, zborove i folklorna društva. 16. veljače 1829. godine Hrvatski glazbeni zavod osniva Glazbenu školu, kao Školu zagrebačkog muzičkog društva (Tonschule der Agramer Musikvereines), prvu stalnu ustanovu za glazbenu naobrazbu u Hrvatskoj.

Bila je smještena u školskoj zgradi na Katarininu trgu. U to vrijeme učili su se samo gudački instrumenti i solo pjevanje, a tek kasnije i drugi instrumenti. Broj polaznika bio je ograničen na 36. Nastava je trajala tri godine s četvrtom godinom za usavršavanje, kada je svaki

učenik imao obvezu svirati u nekom orkestru. Sastavni dio nastave bio je i individualni rad učenika i profesora.

Od 1854. g. programi se tiskaju isključivo na hrvatskom jeziku. Školu su vodili poznati glazbenici i pedagozi kao što su Juraj Wisner Morgenstern, Valentin Ježek, poznati budimski glazbenik Antun Kirschhofer, skladatelj Karl Engelmann, zatim poznati češki pedagog Vaclav Huml i drugi.

Škola je, zahvaljujući darovnicama i dobrovoljnim priložima, izdržala sve krize 19. st.. Nekoliko je puta bila preseljavana, da bi napokon 1876. prešla u novu zgradu u Gundulićevoj ulici. Time su stvorene mogućnosti za nesmetan rad i stalno obrazovanje novih učenika, koji

će proslaviti to glazbeno učilište daleko izvan granica domovine.

Naziv škole bio je više puta mijenjan. 01.11.1920. škola je prešla u državne ruke pod nazivom *Hrvatska zemaljska glazbena škola* (1921. Kraljevski konzervatorij), a 1922. postaje *Muzička akademija u Zagrebu*. 1951. g. škola se osamostaljuje kao *Državna muzička škola*, odnosno od 1962. pod današnjim imenom *"Glazbena škola Vatroslav Lisinski"*.

Škola danas ima oko 700 učenika u predškolskoj, osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj razini obrazovanja raspoređenih u 6 odjela: Odjel za gitaru, Odjel za glasovir i orgulje, Odjel za gudače i harfu, Odjel za pjevanje, Odjel za puhače i udaraljke, te Odjel za glazbenu teoriju. (Priredila: D. Gaupp) ■

125 GODINA BOTANIČKI VRT

Priredila D. Gaupp

Najstariji europski botanički vrt osnovan je 1543. g. u Pisi u Italiji radi uzgoja ljekovitog bilja za potrebe studija medicine.

U Hrvatskoj je to Botanički vrt u Zagrebu. Začetnik ideje o potrebi osnivanja botaničkog vrta pri Botaničkofiziološkom zavodu Mudroslovnog fakulteta bio je prof. dr. Bohuslav Jiruš, prvi profesor botanike na Zagrebačkom sveučilištu. Kraljevska zemaljska vlada odlučila je 1884. g. ustrojiti botanički vrt za Kraljevsko sveučilište. Ideju je uspio ostvariti sveučilišni profesor botanike dr. Antun Heinz 1889. godine. Po osnutku je bio u sastavu Mudroslovnog fakulteta, a danas pripada Prirodoslovno-matematičkom fakultetu.

Prije 125 godina, prostor Botaničkog vrta (južna strana Marulićeva trga) na ukupnoj površini od 4,5 ha, nalazio se na periferiji grada, koji je u to vrijeme imao samo 38'000 stanovnika. Najveći dio Vrta bio je uređen u engleskom stilu sa slobodno posađenim skupinama drveća i grmlja, te krivudavim stazama. Jedino je cvjetni parter s južne strane staklenika bio izgrađen u francuskom stilu, strogo pravilnog i simetričnog tlocrta.

Već nakon 10-tak godina svoga postojanja, Botanički je vrt imao vrlo bogatu i raznoliku zbirku biljaka. Danas ona sadrži više od 5'000 različitih vrsta. Posebno vrijedan dio zbirke čine samonikle biljne vrste, predstavnici vrlo brojne i raznolike hrvatske flore, a među njima je gotovo 300 zakonom zaštićenih vrsta. Zbirka tropskih i suptropskih biljaka uzgaja se u staklenicima, a tijekom ljeta biljke se iznose na otvoreni prostor. Močvarsko bilje raste u jezercima, u bazenima i u malom stakleniku na parteru. Dva jezera s mostićem, cvjetni parter i izložbeni paviljon posjetiteljima su najomiljeniji dijelovi Vrta.

Za cijelo vrijeme svoga 125-godišnjeg postojanja Botanički vrt je imao važnu ulogu u sveučilišnoj nastavi, u

znanstveno-istraživačkom i stručnom radu u području botanike, te u obrazovanju šire javnosti o važnosti zajedničkog djelovanja u cilju zaštite i očuvanja bogate hrvatske flore.

Botanički vrt danas je sastavni dio niza lijepih starih zagrebačkih trgova i perivoja poznatih pod nazivom Lenucijeva ili Zelena potkova. Zbog svoje velike obrazovne, kulturno-povijesne i turističke vrijednosti, kao i sveukupnog značenja za grad Zagreb i Republiku Hrvatsku, Botanički vrt od 1971. g. zakonom je zaštićen kao spomenik par-

Vrt je za posjetitelje otvoren

od 1. travnja do 1. studenog svake godine i blagdanima, osim na Veliku Gospu (15. kolovoza)!

ponedjeljak-utorak 9.00-14.30
srijeda-nedjelja 9.00-19.00

(u travnju i listopadu Vrt se zatvara nakon zalaska sunca, u 18.00 h)
Ulaz u Botanički Vrt je SLOBODAN!

kovne arhitekture. Vrt je također upisan u Registar kulturnih dobara Ministarstva kulture te je zaštićen kao izvorno gradograditeljsko ostvarenje, te kao dovršeni, urbanistički, arhitektonski i parkovno oblikovan prostor.

Svake godine organizira se prigodna proljetna ili jesenska prodaja viška

biljnog materijala. Tijekom godine vrtlari uzgajaju i razmnožavaju biljke iz Zbirke vrta (stakleničke biljke, vrtne trajnice, grmovi i stabla) kako bi se održao kontinuitet u bruju i raznolikosti Zbirke. ■

100 GODINA OD SMRTI HRVATSKOG SKLADATELJA I DIRIGENTA IVAN DRAGUTIN STJEPAN ZAJC

Rijeka, 3. kolovoza 1832. - Zagreb, 16. prosinca 1914.

Priredila: Dunja Gaupp

Jan (Johann) Nepomuk Zaytz od Zagicza, otac Ivana Zajca, rođen je g. 1800. u Domašinu (Češka). 1829. oženio je pet godina mlađu Annu Bodensteiner rođenu u Bratislavi (Slovačka) gdje su se i vjenčali. Jan Nepomuk bio je kapelnik 45. pješadijske pukovnije

baruna Majera von Heldenfelda, koja je 1830. g. iz Bratislave premještena u Rijeku, gdje mu se dvije godine kasnije, 1832., rodio sin Ivan Dragutin Stjepan, a 1837. i kćerka Albina. Otac Zajc je glazbeno nadaren i aktivan u glazbenom društvu i u kazalištu. 1836. izabran je, između osam natjecatelja, za diri-

genta riječkog kazališta. U Rijeci je umro 1854. godine.

Ivan Zajc od malih nogu raste u glazbenoj sredini, prve poduke dobiva od oca, a potom od mjesnog učitelja. Godine 1844. nastaje prva Zajčeva skladba – Overtura, prvi javni nastup imao je već s 13 godina (1845.) na jednoj dobrotvornoj priredbi u riječkom kazalištu kada je na violini, uz pratnju oca, izveo Maysederov Rondo. Dvije godine poslije (1846.) sklada i operu koja je, ►

zbog nedovršenog libreta njegovog suučenika Giovanni Vallea, ostala nedovršena. Mladi Zajc je neobično glazbeno nadaren, ali otac svejedno želi da mu sin studira pravo i postane odvjetnik. Ta mu se želja neće ispuniti, Ivan silno želi otići u Milano na konzervatorij (1850.), a u tome momentu je imao već 20 opusa skladbi.

Na konzervatoriju u Milanu studira od 1850. do 1855. g. i marljivo sklada, dobiva razna priznanja i nagrade. Pred kraj školovanja, u kratkom razmaku od nepunih mjesec dana umrli su u Rijeci njegovi roditelji. Otac 13. ožujka 1854., a majka 7. travnja. Zajc se 1855. vratio u Rijeku i preuzeo očeve dužnosti kao dirigent i nastavnik gudačkih glazbala u Gradskom filharmonijskom institutu. 5. siječnja 1857. Zajc se oženio sa sedam godina mlađom Natalijom Jesenko (rođ. 1839.), kćerkom trgovca slovenskog porijekla. U Rijeci mu se rodila kćerka Anka (1857.) i sin Karmelo (1860.).

Nakon što je prebolio tešku upalu pluća liječnici su mu savjetovali promjenu podneblja. Krajem 1862. isticalo mu je ugovoreno vrijeme službovanja, pa je u listopadu 1862. oputovao u Beč. Za svog boravka u Beču Zajc je djelovao kao profesor u Pjevačkom i opernom institutu društva Polyhymnia. U prosincu 1863. u Beču se izvodi prvo njegovo djelo opereta *Momci na brod* (Mannschaft an Bord), koja se prikazivala do 1868. i doživjela preko 60 izvedbi. U vrijeme boravka u Beču 11 njegovih djela izvedena su 140 puta, a izvodila su se i nakon njegovog odlaska.

Dana 13. siječnja 1867. Glazbeni zavod u Zagrebu izabrao je Zajca za počasnog člana. 18. studenog 1869. g. Zajc je imenovan ravnateljem opere koju treba osnovati, te redovitim učiteljem i ravnateljem glazbene učionice Narodnog zemaljskog glazbenog zavoda.

Zajc je s obitelji doputovao u Zagreb 1. veljače 1870. godine, a već 24. velja-

če nastupio je kao dirigent u kazalištu. Kazalište se tada zvalo Narodno zemaljsko kazalište u Zagrebu. Spomenu te večeri izvodile su se dvije Zajčeve operete: *Mjesečnica* i *Momci na brod*.

U Zagrebu je Zajc kupio kuću u Visokoj ulici br. 16 i tamo stanovao do smrti. Družba "Braća Hrvatskoga Zmaja" postavila je 1925. spomen-ploču na tu kuću.

Dana 2. listopada 1870. izvedbom nove Zajčeve opere *Mislav*, prve na hrvatskom jeziku, započinje s radom stalna opera u Zagrebu. U siječnju 1867. g. Zajc je izabran za časnog člana Hrvatskog glazbenog zavoda koji se tada (do 1895.) zvao Narodni zemaljski glazbeni zavod.

Dana 23. veljače 1895. godine Zajc je za zasluge na području glazbe imenovan vitezom. Dana 21. veljače 1908. Zajc je na vlastitu molbu umirovljen, a tek 1912. godine JAZU ga je imenovala počasnim članom.

Dva dana prije smrti potužio se snahi da se ne osjeća dobro. Tužio se na poteškoće pri disanju. 16. prosinca je ustao već oko 5 sati ujutro, no ponovno je legao, te je oko 9,30 spavajući umro. Sutradan je njegovo tijelo bilo od 9 do 15 sati izloženo u kazališnom predvorju. Poslije blagoslova oprostio se od njega ravnatelj opere Srećko Albini, a s kazališnog balkona otpjevali su tužaljke kazališni zbor i Savez hrvatskih pjevačkih društava. Poslije toga krenula je pogrebna povorka prema Mirogoju. Tamo je govorio profesor Miler, a Savez hrvatskih pjevačkih društava otpjevao je Eissenhuthovu tužaljku *Nad grobom*. Zajc je pokopan u obiteljskoj grobnici u arka-di lijevo od ulaza u groblje.

Zajc je skladao s poslovičnom lakoćom i za sobom ostavio opus od oko 1'200 raznovrsnih djela za orkestar (Simfonička glazbena slika), za komorne sastave, za klavir, zatim 19 opera

(*Mislav*, *Ban Legent*), 26 opereta, scensku glazbu (za Dubravku Ivana Gundulića), oratorij *Oče naš*, oko 50 kantata (*Dolazak Hrvata*), 19 misa, 14 Ave Maria, 200 zborova (*Glasna jasna*, *Putnik*), 170 solo pjesama (*Miruj, miruj*, *srce moje*; *Moja lađa*; *Vir*; *Lastavicom*; *Domovini i ljubavi*; *Djevojka i ruža*).

Glazba za himnu čileanske ratne mornarice preuzeta je iz njegove opere Nikola Šubić Zrinski. ■

100-TA OBLJETNICA SMRTI (TOVARNIK, 13.06.1873. – ZAGREB, 17.03.1914.)

ANTUN GUSTAV MATOŠ

HRVATSKI PJESNIK, NOVELIST, FELJTONIST, ESEJIST, PUTOPISAC

Priredila D. Gaupp

Zbog očeva premještaja, kao dvogodišnjak dolazi u Zagreb. Za sebe je govorio da je "*Bunjevac porijeklom, Srijemac rodom, a Zagrepčanin odgojem*". Učenje mu baš nije išlo dobro. Sedmi razred gimnazije je dva puta polazio, studij na Vojnom veteranskom fakultetu u Beču nije završio, pa je 1893. kao 20-togodišnjak unovačen. Već slijedeće godine dezertira, biva uhićen u Mitrovici i zatočen u petrovaradinskoj tvrđavi iz koje je također uspio pobjeći. Sljedećih 13 godina živio je kao vojni bjegunac u Beogradu, Ženevi i Parizu. U Beogradu

živi boemskim životom i stalni je gost kavane Dardaneli. Davao je instrukcije, svirao violončelo, pisao članke za novine i tako preživljavao. Bio je kritičar bez dlake na jeziku, udarao je desno i lijevo, po živim ljudima, prijateljima i neprijateljima.

Godine 1908. konačno je amnestiran i vratio se u Zagreb. Ubrzo potom položio je ispite za učitelja Više pučke škole, no nikada nije imao stalni posao.

Ugledni *Vijenac* objavljuje mu pripovijetku *Moć savjesti* kada je bio tek 19 godina star. Prve tri knjige njegove novelistike *Iverje*, *Novo iverje* i *Umorne priče* izrasle su na društvenoj i političkoj

pozadini događaja u Hrvatskoj. U pripovijetkama o idealnoj ljubavi, ostvario je najviši literarni domet (*Balkon* i *Cvijet s raskršća*). Nastojao je biti kratak, humorističan, ciničan, ironičan i sarkastičan. Kao pjesnik se javlja tek 1906. godine. Do kraja života napisao je tek 80-tak radova, u kojima su glavne teme hrvatski jezik, hrvatski krajobrazi i rodoljublje.

2004. godine u nakladi Školske knjige, objavljena je knjiga "Kristali duha. Misli i pogledi Antuna Gustava Matoša", koju su uredili dr. Mate Ujević i akademik Dubravko Jelčić. Mnoge Matoševe misli aktuelne su danas jednako kao i u njegovo vrijeme.

Evo nekoliko upečatljivih primjera: ►

GLUPANI SU U VEĆINI

Zavirite u život i vidjet ćete da su glupani neodoljiva sila, jer su u ogromnoj većini, proglašujući svakog odviše umnog čovjeka bijelom vranom, ludom, nesretnikom. Kumim vas dakle dušom, ne budite tako glupi da imate pameti! Sakrijete je, oglopote. Glupani su, kako rekoh, u eklatantnoj većini, većina je normalna i sve što nije glupo proglašuje se abnormalnim, ludim. Poznajem mnogo glupana, velikih, izvanrednih, idealnih glupana, cvijet, uzor ljudske gluposti, koji ne samo da ne pišu već i ne besjede, pa su ipak članovi parlamenta, sabora, skupština i živu od govorništa. Kako su u silnoj većini, usreću glupu domovinu glupim, to jest sretnim zakonima.

HRVATSKO IME NIJE KOMPROMITIRANO

Ne, ne, g. profesore, mi nismo šoviniste, nismo ni Hrvati dok naša elita smatra naročitim junaštvom sprdanje s hrvatskim pravima, negirajući u ime nekih ljudskih prava narodne pravice, kao da hrvatsko pravo nije rezultat svih tih pojedinačnih prava, kao da Hrvatska nije skup ljudi no čopor bespravne stoke, kao da je historijska Hrvatska, ženska sumnjive prošlosti. Ne, veleučena gospodo! Ako je u vašim očima Hrvatska žaba što se naduva kao engleski parip ili francuski kokot, po našem mišljenju ona je skromna, čedna duša, tuđinka na svojoj očevini, pepeljuga u ostacima svoje kraljevske podrtnice i bijedno će poginuti bude li princ Narod, njen vjerenik, mislio kao jeftini revolucionari koji scijske da se hrvatsko ime može baciti kao bankrotirana firma, kao ime peštanskog renegata po pet seksera. Ne, to ime unatoč izdajica pod tolikim krabuljama nije kompromitovano, nije soba za izdavanje, ono je odista sveto, jer je ideja, jer je religija, jer je praktični program i onih skeptika koji tek u toj misli nađoše smisao svog individualnog života, odgonetku svoje moralne egzistencije, jedinu realnost u tom svijetu sofizama i opsjene.

HRVATI OKRIVLJUJU DRUGE ZA SVOJE NEDAĆE

Mi Hrvati rado se izgovaramo i okri-

vljujemo drugoga za vlastite nesreće. Za sve nedaće ne okrivljuju nikad Hrvat sam sebe. Uvijek mu je drugi kriv. U politici uvijek okrivljuju Mađare, zaboravljajući da su Hrvati, da su mađarolci dovukli Mađare ovamo. Kod nas trguje i pravi cijene Židov, jer se Hrvat uopće ne da u trgovanje. Dok se kod nas uveliko već stvara filozofski, profesorski i nastavnički proletarijat, slobodne profesije poplavljaju tuđinci. Drugim riječima, moderni Hrvat nema apsolutno nikakve inicijative i samostalnosti, pa kao mlad penzionirac ne vidi osiguranje egzistencije osim u državnoj službi. Protunarodne vlade su naravno išle na ruke toj trutovskoj, pandurskoj i gotovanjskoj našoj dispoziciji, pa u svojim odgojnim sistemima tu oskudicu inicijative još pojačavale. Sav uzgojni naš sistem išao je i ide za tim da stvori činovnike, službenike, dakle da fabrikuje duše podobne samo slušati, da fabrikuje ljudski materijal to bolji što je gori, to jest: što ima manje samopouzdanja i energije. Zato mi uz tolike školovane ljude danas gotovo i nemamo inteligentnata za samostalan život.

Energični, za sve vrste egzistencije sposobni pojedinac najveći je kapital i jedini temelj našeg narodnog kapitala, koji pada samo zato, jer rapidno pada kult moralni, fizički i intelektualni naših energija u pravcu što veće osobne i privatne inicijative. Što će nam Nagodba i drugi ugovori i prava ne znamo li ih braniti? Što će nam inteligencija bez slobode? Što će nam znanje bez snage za upotrebu? Šta će nam zemlja bez racionalnog rada? Šta će nam ideje bez energije? Jer tko je energičan, radije umire no da tek vegetira za svoju ideju. Uzmite prve zemlje svijeta: samo savršenim razvitkom i disciplinom pojedinačnih energija savladava sve zapreke japanski vojnik, američki farmer, engleski mornar i francuski građanin.

NESPOSOBNOST U DOMOVINI

Sramota je da naš domaći čovjek, koji zna u tuđini izdržati svaku konkurenciju od najgrubljih do najkompliciranijih poslova, od prostog američanskog nadničara pa do Mihanovića, Kernicove i Milke Trnine, sramota je da Hrvata, self-made-man u Misiru, Transvalu i Americi, ne može podnijeti najprimitivnije konkurencije na vlastitom zemljištu. To dolazi otuda što smo mi Hrvati u Hrvatskoj od svih nehrvatskih elemenata najnesolidarniji i najslabije organizovani. I Cigani su, čini mi se, složniji od nas.

INFORMIRANJE STRANOG SVIJETA

Već se u nekoliko navrata upozoravalo na to da Hrvati ne upućuju inozemstva ni u ono što u Hrvatskoj vrijedi. No kako se ipak tu i tamo za nas zanimaju, pored našeg nehaja i uslijed oskudice svakog narodnog ponosa, izvje-

štavaju o nama obično oni kojima ide u račun da se patvori i ono malo pravih hrvatskih vrijednosti. Kakve strahote, kakve sramote i laži nalazimo o Hrvatima samo u enciklopedijama kojima se na našu sramotu u neimaštini vlastitih moramo koristiti. Iako bi naša Akademija, u eventualnoj vezi s prvim naučnim zavodima Europe, morala takve krive informacije autoritativno pobiti, kad već sama drži ispod svoje časti da svijet o nama stručno informiše, naši prvi naučni zavodi mirno gutaju te atentate na hrvatsku istinu, što se često pod firmom čiste nauke izvoze bog-te-pita odakle na naš rovaš. Svi mi, a naučni naši instituti u prvom redu trebali bi nastojati da kod svih informativnih većih svjetskih poduzeća o Hrvatima informišu Hrvati, ili da barem kompetentni Hrvati slučajne krive informacije isprave ili pobiju. Sve se to na žalost ne dešava! Što se sve, kakve gluposti i laži se ne šire na naš trošak samo u stranoj štampi.

SLAVA

Slava je danas gadna, vrlo gadna stvar. Biti čuven nije danas biti poznat po slavnim svojim djelima. Naprotiv. Slavan znači danas biti svaki dan fotografiran sprijeda i straga, pustiti publiku u intimnost svoga trbuha, svog srca, svog stola, svog doma i svoje postelje. Slava je danas velika i dosta sramotna indiskrecija, gotovo skandal, pa finije duše kao Taine kriju detalje svog privatnog života, dok ih barnumi kao D' Annunzio otkrivaju pred prostačkom gomilom. Tako dođosmo dotle, da pravi velikani nisu poznati po svojim djelima, već po svojim velikim tricama i nedjelima.

GRAD ZAGREB –

SREDIŠTE HRVATSKE I HRVATSTVA

Nikad nismo bili niti ćemo ikad biti za lokalni ekskluzivni patriotizam, ali uvijek smo bili i uvijek ćemo biti protiv tome da se Zagreb degradira, da se ponižava do ranga provincijskog gradića, da se čak i sistematski kleveče i napada. Bilo je dobrija koja su Rijeku, grad tuđinske sfere, pokušavali dizati na trošak Zagreba. Drugi, živući tu među nama i dijeleći s nama sve dobro i zlo, napadahu Zagreb, kao da je taj lijepi grad kriv što ima loših Zagrepčana, što ima ljudi koji prljaju vlastito gnijezdo. Zagreb, bio kakav mu drago, središte je Hrvatske i hrvatstva, pa nije dobar Hrvat koji nije dobar Zagrepčanin. Ta naša simpatija prema gradu u kojemu živimo nije slijepa simpatija, nije ljubav matere što voli i poroke svoga djeteta, već je ona prosvjetljena ljubav koja poroke vidi, ali nosioca tih poroka ne proklinje, već zlo kao dobar otac i odgojitelj nastoji iskorijeniti. ■

HRVATI I 1. SVJETSKI RAT

SVIJET 1914. - FOTOGRAFIJE U BOJI PRIJE VELIKOG RATA

Piše: Dunja Gaupp

Ne samo u Hrvatskoj godina 2014. bila je u znaku 100. obljetnice početka 1. svjetskog rata. Održane su mnogobrojne tribine, diskusije za okruglim stolom, izdate knjige, prikazivani filmovi, organizirane izložbe. O jednoj takvoj je ovdje riječ, jer je obilježila život u našim krajevima.

U Njemačkoj je predstavljena izložba "Svijet 1914. - fotografije u boji prije Velikog rata", gotovo zaboravljenih fotografija u boji i filmova francuskog bankara i čovjekoljubca Alberta Kahna (1860.-1940.).

Oduševljen tehnikom fotografiranja u boji braće Lumiere, na službenom putu u Japan 1909. g. napravio je mnoštvo fotografija. Bilo je to rođenje ideje da svijet i njegove raznolikosti slikovno dokumentira. U vrijeme kada su se države Europe već pripremale za rat, on je u svijet razaslao snimatelje s foto-

aparatima u boji i video opremom, koji su proputovali kroz 50 zemalja Europe, Azije i Afrike. Fotografirani su lokalni krajolici, ljudi u tipičnoj odjeći i spomenici kulturne povijesti.

Osim što su te snimke predstavljale ogromno etnografsko blago, trebale su ispuniti i mirovnu misiju. Približiti strano i nepoznato, jer je za Kahna znanje o narodima, građevinama, krajolicima i načinu života stajalo u izravnoj vezi s miroljubivošću među ljudima. Tko se pozna, respektira i susreće licem u lice, taj ne mora ratovati. Od 1909. do 1931. godine (ekonomska kriza) kolekcija snimaka narasla je na 72'000 fotografija u boji i 183'000 metara filma, nazvana je "Planetarni arhiv" – riznica slika jednog davno izgubljenog svijeta.

Iz te globalne riznice izabrano je 200 slika za ovu izložbu, a među njima su i neke iz naših zemalja, kao primjerice prodavač kruha na Sarajevskoj tržnici i kameni most u Mostaru. ■

HRVATI SU IMALI VOJSKU, ALI JE IM JE NEDOSTAJALA POLITIKA

Piše: Mate Kovačević, Hrvatsko slovo

Hrvatska nije bila nezavisna i nije bila cjelovita. Hrvatska i Slavonija pripadale su ugarskom dijelu Monarhije, Dalmacija je bila u sastavu austrijskoga dijela, a nad BiH se protezao zajednički protektorat Beča i Pešte.

Hrvati su na svim bojištima pokazivali junaštvo bez premca, stjecali su udivljenje pretpostavljenih časnika i suboraca, ali nisu imali kvalitetnih političara koji bi izvojevali pobjedu za stolom i obnovili hrvatsku državnost.

Pravi povod ratu bio je atentat srpskih terorista u Sarajevu na nadvojvodu Franju Ferdinanda, austro-ugarskoga prijestolonasljednika. Iza tog terorističkog čina stajala je Srbija, kojoj je cilj bio priključiti BiH i ostale hrvatske ze-

mlje, pa su Principovi pucnji u Ferdinandu zapravo bili pucnji u hrvatsko srce. Taj atentat bio je svojevrsni fitilj koji je svijet odveo u prvu masovnu klaonicu.

U prvi svjetski rat Austro-Ugarska Monarhija ušla je s 48 redovitih divizija. Ako se zbroje sve hrvatske postrojbe, te postrojba iz Bosne, Hercegovine i Dalmacije, Hrvati su, pri tom ne uzimajući u obzir hrvatske postrojbe iz Međimurja, Baranje, Bačke i Gradišća, dali najmanje oko 7 divizija u početku rata. Osim toga dalmatinski Hrvati su dali velik kontingent u austro-ugarsku ratnu mornaricu. Hrvatski narod brojio je 1914. na svom povijesnom području, bez skupina u Baranji i Bačkoj oko 5,8 milijuna stanovnika, dok je cijela Austro-Ugarska Monarhija imala oko 55 milijuna.

Hrvati su u početku rata činili 13 do 14 % svih mobiliziranih vojnika Monarhije. Tijekom cijeloga pak rata hrvatski narod dao je milijun i dvjesto tisuća ljudi

u ratnu i vojnu službu. U 1. svjetskom ratu Hrvati su u feldmaršalu Svetozaru Borojeviću od Bojne imali slavnoga vojskovođu. On je vodio u teškim borbama protiv Rusije svoju Treću vojsku, kojom se istaknuo osobito u bitci na Karpatima prvih zimskih mjeseci 1915. kad je zapriječio strateški prodor Rusima prema srcu Ugarske.

Kasnije je zapovijedao velikom skupinom vojska na jugozapadnom ratištu, gdje je praktično branio hrvatske prostore od talijanskih nastaja prema istočnoj jadranskoj obali, koju su im Londonskim ugovorom obećali Britanci.

Kao zapovjednici vojska na sličnom položaju su bili i generalpukovnik Paul Puhalla od Brloga, general pješništva Anton Lipošćak, generalpukovnik barun Stjepan Sarkotić, generali pješništva Stjepan Ljubičić, Maksimilijan Čičerić, grof Salis Saevis, te drugi zapovjednici zborova i divizija kao Luka Šnjarić, ►

Mihaljević, Jemrić pl. od Breše, Babić, Petković i drugi. General Milan Uzelac bio je zapovjednik austrougarskoga zrakoplovstva, a admiral Maksimilijan Njegovan zapovjednik austrougarske mornarice. Osim toga admirali su bili i Wieckerhauser, Prica, Zakaria, Šušteršić, a znatan je broj bio i kapetana bojnih brodova.

Za narod od oko 5 milijuna duša to je značilo vrlo velik broj časnika i zapovjednika. Hrvati su dali i razmjerno najveći broj zapovjednika vojska i visokih generala, te znatan broj najboljih glavnostožernih časnika.

Ovoj sili, poglavito s motivom o uskrnuću povijesne Hrvatske teško se mogla suprotstaviti bilo kakva srbijanska sila. Hrvatska je imala dakle, vrhunski časnikički kadar, nepobijeđenu vojsku te posebno motivirane postrojbe dalmatinskih, bosanskih i drugih Hrvata, koje su ratovala protiv Talijana.

Političko pak ozračje u hrvatskim zemljama bilo je ovisničko i opijeno srbijanskom promidžbom pa se s njim usklađivala i hrvatska nacionalna politika. Odmah nakon balkanskih ratova srpska javnost ni novinstvo nisu tajili da je dioba Austro-Ugarske i stvaranje Velike Srbije iz njezinih dijelova samo pitanje vremena.

Tako se nažalost stvorilo mnijenje kako je Hrvatska zrela za pad u krilo Srbije, jer su sami Hrvati već podupirali

Srbe i prije obračuna s Monarhijom. Ruska težnja za uništenjem Austro-Ugarske vođena je posredno preko Srbije pa svakomu tko nije bio slijep, rat je pokazao da je, između ostaloga, njegov cilj bio i odcjepljenje hrvatskih zemalja od Austro-Ugarske, te njihovo pridruženje Kraljevini Srbiji, čime se ostvarivala srpska "zavetna misao" o stvaranju velike Srbije.

Iz svega navedenoga nije teško zaključiti kako je hrvatska vojska iz Prvoga svjetskog rata izašla neporažena i nepobijeđena. Imala je vrhunski zapovjedni i časnikički kadar, na čelu s feldmaršalom Svetozarom Borojevićem i generalom Stjepanom Sarkotićem, koji su s doista iznimno motiviranom vojskom, mogli braniti državnu suverenost i njezinu cjelovitost, da ju je pratila tadašnja hrvatska politička elita, koja je samo na temelju Willsonove deklaracije trebala aktivirati članak o samoodredbi naroda i krenuti u pregovore s Antantom. Zapravo, danas bismo rekli, Hrvatskoj je 1918. godine nedostajao samo jedan Franjo Tuđman.

Nu, povijest se nažalost realizirala na štetu hrvatskih nacionalnih probitaka, pa je posljedica Prvoga svjetskog rata bilo osnivanje monarhofašističke Jugoslavije i sustavan progon borbenoga dijela hrvatstva, koje je zaklon našlo u Beču. Utemeljitelji prvoga organiziranog otpora protiv Srbije bili su upravo

oni pobjednički hrvatski časnici iz Prvoga svjetskog rata. Iz tog Hrvatskoga komiteta potekla je hrvatska borba za oslobođenjem. Pogrešku sličnu politici iz Prvoga rata hrvatski su političari ope-tovali i tijekom Drugoga svjetskog rata. Naime, priklonivši se velikoruskoj ideji koja se realizirala preko boljševizma, Hrvatsku su ponovno vratili u velikosrpski jugoslavenski projekt.

Jednako tako i danas neki političari u ime neke svoje izmišljene pravednosti priklanjaju se ruskoj strategiji, koja se sve snažnije sukobljava sa strategijom SAD-a. Hrvatskoj politici trebala bi biti zadaća, da u svim tim međunarodnim turbulencijama gleda isključivo svoj nacionalni i državni probitak. U protivnom morat ćemo ponavljati opet iste one pogreške iz nesklone nam prošlosti.

Velikosrpska politika je težila stvaranju snažne srpske, odnosno jugoslavenske države na jugu Monarhije. Utoliko je više tragična bila hrvatska politika, koja je još od 1902. iz programatskoga teksta Nikole Stojanovića "Do istrage naše ili vaše" pravodobno znala za velikosrpski državni projekt. Dapače, taj isti Stojanović sudjelovao je s Antom Trumbićem i Franom Supilom u organizaciji t. zv. Jugoslavenskoga odbora, koji je među silama Antante pripremao priključenje hrvatskih zemalja Srbiji, a uz to još bio i prisiljen na odricanje od hrvatske obale u korist Talijana. ■

PRIJE 80 GODINA -

OTVORENA MODERNA GALERIJA

Prijedlog o osnivanju Moderne galerije dao je mnogo godina prije njezina otvaranja Izidor Kršnjavi, ali je ostvarenje prijedloga bilo ometano mnogim teškoćama. 1909. zamisao o galeriji je ostvarena. Muzej za umjetnost i obrt dao je nekoliko prostorija *Hrvatskom društvu umjetnosti Strossmayer*, unutar kojih je Moderna galerija počela rad. Tu je nastao i prvi stalni postav.

16.05.1934. g. predsjednik Hrvatskog društva umjetnosti, dr. Svetozar Ritting, otvorio je Modernu galeriju u povijesnoj palači Vranyczany, tik do Strossmayerove galerije. Bio je to važan kulturni događaj za Zagreb, a svečanost otvaranja prenosila se preko radija.

Za raskošne prijeme i bučne zabave, koje je barun Vranyczany priređivao za plemenitašku gospodu, trebala mu je i odgovarajuća palača. Projektirao ju je bečki arhitekt Otto Hofer, za izgradnju se brinuo poduzetnik Ferdi Kondrat, a završena je 1883. g. Od tada do danas, palača je promijenila nekoliko vlasnika i više je puta obnavljana. U njoj su boravili istaknuti pojedinci hrvatske kulturne, političke i gospodarske prošlosti. Tako je biskup Josip Juraj Strossmayer s nje-

zina balkona pratio bakljadu koju su mu priredili zagrebački studenti u povodu otvorenja njegove galerije u studenom 1884.; u njoj je bio i Hrvatski seljački dom iz kojega je put Mirogoja krenula povorka na pogreb Stjepana Radića. Uspomene na slavne trenutke hrvatske i zagrebačke povijesti palača na uglu Ulice Andrije Hebranga i Trga Josipa Jurja Strossmayera čuva u svom obnovljenom starom ruhu.

Umjetnička djela za galeriju počelo se skupljati prvih godina prošlog stoljeća. Među prvim su otkupljena djela

Meštrovića i Račkog. Danas je to najbogatija i najvažnija zbirka hrvatske umjetnosti od 19. st. do danas. Njezin fondus broji oko 11'000 umjetnina. Osim stalnog postava, kustosi Moderne galerije priređuju povremene izložbe velikih i značajnih likovnih opusa domaćih i stranih umjetnika. (d.g.)

Uz prethodnu najavu, posjetiteljima je osigurano stručno vodstvo uz ugodan predah na terasi galerije s prekrasnim pogledom na Zrinjevac i njegovu arhitektonsku i parkovnu usklađenost.

OTKRIVENA SPOMEN-PLOČA

MARIJI RADIĆ

POVODOM 140. GODIŠNJICE ROĐENJA I
60. GODIŠNJICE SMRTI

Marija Radić je bila Čehinja, rođena 27. kolovoza 1874. u Pragu kao Marie Dvořáková (obitelj je bila u srodstvu sa slavnim češkim skladateljem Antonínom Dvořákom). Završila je učiteljsku akademiju i radila kao učiteljica, a sa Stjepanom Radićem, tada mladim studentom u Pragu, upoznala se 1894. i vjenčala 1898. U braku koji je trajao nepunih 30 godina, do Radićeve smrti 08.08.1928., dobili su dvije kćeri i dva sina. Svojem je suprugu bila ne samo životna družica nego i najbliža suradnica. Osim brige oko obitelji i vođenja obiteljske knjižare bavila se i politikom pa je od 1927. bila

predsjednica Ženske organizacije HSS-a Hrvatsko srce i pisala u HSS-ovim glasilima zauzimajući se za ravnopravnost žena, njihovo političko osvještavanje i pravo glasa. Nakon smrti Stjepana Radića ostala je neformalnom prvom damom Hrvatske, hrabro se držala i pred kraljevskim, i pred ustaškim i pred komunističkim režimom, unatoč progonima i poniženjima, sve do smrti 17. lipnja 1954.

Spomen-ploča Mariji Radić otkrivena je na Dan žena, 08.03.2014., na zgradi u Mihanovićevoj 34 u Zagrebu, gdje je provela posljednje godine života i umrla. Marija Radić dobila je svoje prvo spomen-obilježje na inicijativu Grada Zagreba, Organizacije žena Hrvatske seljačke stranke (HSS) "Hrvatsko srce" i Hrvatsko-češkog društva. (hrt) ■

50 GODINA OD VELIKE PRIRODNE KATASTROFE POPLAVA U ZAGREBU

Piše: Dunja Gaupp

Dan kada sam gledala Hitchcockov film "Ptice" dobro pamtim, ne zbog filma samog, nego zbog onoga što se poslije događalo. U nedjelju, 25. listopada 1964., još pod dojmom filma 'i strahom u kostima' vraćala sam se kući. Tramvaj je tada vozio po Držicevoj samo do današnje Slavenske avenije, nekadašnjeg "Autoputa bratstva i jedinstva" (zvali smo ga jednostavno Autoput).

Od okretišta tramvaja do Autoputa, koji je bio uzdignut oko 2 metra iznad razine Držiceve ulice, moralo se pješice nekih 100-tinjak metara, onda stubama do pješačkog prelaza na samom Autoputu. Već iz tramvaja se vidjelo da se događa nešto čudno. Ljudi su nepomično stajali uz rub ceste. Došavši do njih, ugledala sam svjetlucaje uličnih svjetiljki i stanbenih zgrada na ogromnoj vodenoj površini s druge strane autoputa. A onda su se svjetla počela gasiti jedno za drugim i cijeli je dio grada, u kojem sam i ja stanovala, nestao u mraku. Shvatila sam, Sava je poplavila, a ja ne mogu kući. Uputila sam se bratu koji je stanovao u centru grada, a nakon nekog vremena pridružili su mi se i roditelji, koji su odlučili napustiti stan još dok se moglo pješice kroz vodu. Naš je stan bio u prvom katu, tako da nismo bili teško oštećeni, ako ne računam stvari koje su se nalazile u podrumu.

Nabujala Sava poplavila je Zagreb u noći 25. na 26. listopada 1964. godine i potopila trećinu grada, oko 6'000 hektara područja na kojem je živjelo više od 183.000 ljudi. Dugotrajne kiše napajale su rijeku i ona je narasla iznad svih očekivanja, te naglo i silovito prodirala u grad. Čitav južni dio Zagreba u dužini

od 14 kilometara i u širini do 4 kilometra osvanuo je pod vodom. Voda je dosegula nezapamćenu visinu od 514 centimetara iznad normale, rušila je plotove, plavila podruma, ulazila u stanove i odnosila sve što joj je bilo na putu.

Noć s nedjelje na ponedjeljak bila je borba za ljudske živote. Brojni su Zagrepčani, koji su ostali u svojim stanovima na višim katovima zgrada, čekali spasitelje ili barem hranu, a oni koji su pobjegli pred vodom, nisu se imali kamo vratiti. Građani su danima putem radija pozivali postradale, svoje rođake i prijatelje, pa čak i nepoznate da se presele k njima, "već ćemo se nekako stisnuti".

Autoputom iz pravca Ljubljane svakodnevno je stizala humanitarna pomoć iz Europe. Kamioni su bili usmjeravani u prihvatilišta. Jednoga je dana dugačka kolona kamiona iz Njemačke pobudila

pozornost stanovništva. Satima su stajali uzduž ceste, a vozači nisu napuštali svoja vozila. Ljudi su im prilazili i raspiivali se što se događa. Tako se saznalo da humanitarnu pošiljku ne žele istovariti u prihvatilište, nego je direktno podijeliti potrebitima. Jugoslavija na to nije pristala, pa su vozači, nakon dva dana pregovaranja, s punim kamionima otišli od kuda su i došli.

Posljedice poplave su bile katastrofalne. Život je izgubilo 17 ljudi, njih 40.000 ostalo je bez krova nad glavom, potpuno je uništeno 10.000 stanova, 3.297 gospodarskih zgrada, 61 trafostanica. Oštećeno je 120 poduzeća, dva kilometra autoceste, iz skladišta je izgubljeno 65 % građevinskog materijala, štete su pretrpjela brojna druga materijalna i kulturna dobra. Bila je to jedna od najvećih prirodnih katastrofa koje su ikada pogodile Zagreb.

Nakon povlačenja vode Hrvatska je u srednjem Posavlju, unutar kojeg su Zagreb, Karlovac i Sisak, započela izgradnju sustava obrane od poplava. ■

AUTORI HRVATSKE VALUTE 20 GODINA KUNE

Zagrebački Arheološki muzej u povodu 20. rođendana kune izložio je svih 109 modela sedmorice hrvatskih majstora koji su se javili na natječaj za izradu kovanog novca. Ti su modeli do kraja 2012. godine bili pohranjeni u prostorima Hrvatske narodne banke koja ih je

darovala Numizmatičkom odjelu muzeja.

1993. godine bio je raspisan natječaj za dizajn kuna i lipa. 30.05.1994. g. u opticaj je puštena nova hrvatska valuta – kuna. Za sedam kuna tada se mogla kupiti jedna njemačka marka, a danas 0,915 eura ili 0,973 franka.

Zamjenu hrvatskih dinara u kune Hrvatska narodna banka obavljala je do 30. lipnja 1995. godine. Prvog dana srpnja hrvatske dinare više nije bilo moguće zamijeniti.

Na natječaju za kovanice od jedne, dvije i pet kuna, te jedne, dvije, pet, deset, dvadeset i pedeset lipa pobjedio je Kuzma Kovačić. Na natječaju za dizajn hrvatskih papirnatih novčanica pobjedio je rad slikara i grafičara, danas pokojnog Miroslava Šuteja, te profesora Vilka Žiljka. Rad poznatog dizajnera Borisa Ljubičića bio je drugi.

Jedna od malo poznatih zanimljivost hrvatskih kovanica: na kovanicama koje su izdane neparnih godina nazivi biljaka i životinja napisani na hrvatskom jeziku, a na onim kovanicama koje su izdane parnih godina ti su nazivi napi-

sani na latinskom.

Naziv *kuna* za trajnu hrvatsku valutu odabran je zbog značajne uloge kunina krzna u monetarnoj i fiskalnoj povijesti Republike Hrvatske.

Povijest naziva novčane jedinice Republike Hrvatske kune počinje s krznom kune kao sredstvom prirodnog plaćanja, zatim kuna postaje obračunska novčana jedinica i, napokon, novac u modernom smislu.

Nekoliko detalja iz povijesti kune: kunino krzno služilo je kao sredstvo plaćanja poreza zvanog kunovina ili marturina u srednjovjekovnoj Slavoniji, Primorju, Dalmaciji; lik kune nalazio se od prve polovine 13. stoljeća pa gotovo do kraja 14. stoljeća na hrvatskom kovanom novcu zvanom *banovci*; kuna je bila potencijalni novac Banovine Hrvatske, te stvarni novac u izdanju Nezavisne države Hrvatske i ZAVNOH-a. ■

ANKA MRAK TARITAŠ: 1992. HRVATSKA JOŠ NIJE POSTOJALA

7. siječnja, prije 23 godine MIG-21 JNA kod Podrute (Novi Marof) raketirao je nenaoružani helikopter promatračke misije Europske zajednice koji se vraćao iz Mađarske. Smrtno su stradala 4 promatrača Talijana (Enzo Venturini, Marco Matta, Silvano Natale, Fiorenzo Ramacci) i jedan Francuz (Jean-Loupe Eychenne). Na mjestu njihove pogibije sagrađena je komemorativna kapelica, ali ne i pristojna cesta kojom bi se došlo do nje.

Na komemoraciji u Podrutima, bila su prisutna izaslanstva Republike Italije i Francuske, te predstavnici Varaždinske županije i Grada Novoga Marofa. Hrvatsku Vladu predstavljala je aktualna ministrica graditeljstva i prostornog ure-

đenja, Anka Mrak-Taritaš (1959.).

Evo što je izjavila HNS-ova ministrica:

"Prije 23 godine vojska jedne zemlje koja više ne postoji, koja je počinila agresiju, raketirala je nenaoružani helikopter na putu iz Mađarske u Zagreb. Tom prilikom tragično su stradali pripadnici nama dragih zemalja. Oni su radili svoj posao u mirovnoj misiji, u vrijeme kada Hrvatska još nije postojala. ... Danas, nakon 23 godine postoji Hrvatska koja je izvojevala svoj put do članstva u EU, u kojoj aktivno sudjeluje i vidi svoju budućnost".

U nastavku govora nadodala je kako iz prošlosti svi učimo, a životi europskih promatrača utkani su u sadašnjost i budućnost Hrvatske.

Ne bih rekla da je gospođa Mrak-Taritaš bilo što naučila iz prošlosti kada nije u stanju imenovati agresora - Srbiju, i kada ne zna kada je nastala Hrvatska i da je samo četiri mjeseca kasnije (22.05.1992.) postala punopravnom čla-

nicom Ujedinjenih naroda. A ako to sve zna, a ne želi reći, onda se postavlja pitanje - ZAŠTO?

Svaka čast poginulim promatračima, ali da je ovisilo o njima, Hrvatske stvarno ne bi bilo, ni prije, ni poslije 1992. U sadašnjost i budućnost Lijepe naše utkani su životi poginulih hrvatskih branitelja i žrtva živućih, a posebno invalida Domovinskog rata, koji u Savskoj 66 već gotovo tri mjeseca (od 19.10.2014.) prosvjeduju protiv bešćutne Vlade čiji je i Mrak-Taritaš član!

Autor: Dunja Gaupp, www.hkz-kkv.ch

UMRO AKADEMIK

ZDENKO ŠKRABALO

BIVŠI MINISTAR VANJSKIH POSLOVA
(4. kolovoza 1929. u Somboru - 12.
siječnja 2014. u Zagrebu)

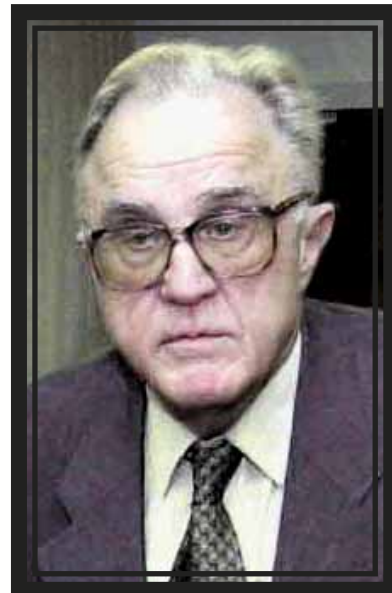
U 85. godini života umro je akademik Zdenko Škrabalo, ugledni liječnik dijabetolog svjetskog glasa, osnivač Zavoda za dijabetes, endokrinologiju i bolesti metabolizma "Vuk Vrhovac", stalni suradnik Svjetske zdravstvene organizacije i nekadašnji ministar vanjskih poslova Republike Hrvatske.

Zdenko Škrabalo rođen je 4. kolovoza 1929. u Somboru, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Na Medicinskom fakultetu u Zagrebu diplomirao je 1953. i specijalizirao internu medicinu. Na istom fakultetu stekao je doktorat medicinskih znanosti i kasnije bio profe-

sor. Bio je autor više od 270 znanstvenih radova, a u svjetskoj medicinskoj znanosti prvi je opisao dotada nepoznatu parazitsku bolest piroplamozu. Za redovitog člana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti izabran je 1992. g..

Akademik Zdenko Škrabalo aktivno je sudjelovao u stvaranju samostalne Hrvatske i njene diplomacije. Od 1992. do 1993. bio je ministar vanjskih poslova, zatim do 1996. g. veleposlanik u Švicarskoj i Lihtenštajnu, a od 1996. do 2000. g. veleposlanik u Mađarskoj.

Hrvatska kulturna zajednica imala je čast upoznati ga kao korektnog, vrijednog i sposobnog čovjeka, velikog domoljuba kojemu su interesi Hrvatske i Hrvata bili na prvome mjestu. Nažalost, s nekim Hrvatima u Švicarskoj nije napravio dobro iskustvo. O tome više na stranici 56. ■

UMRO

BORIS BUZANČIĆ

GLUMAC I PRVI GRADONAČELNIK
GRADA ZAGREBA U SAMOSTALNOJ
HRVATSKOJ
(Bjelovar, 13. ožujka 1929. - 9. listopada
2014.)

Od posljedica moždanog udara u 85. godini života preminuo je Boris Buzančić, sin Katarine i Gojka Antuna, nastavnika u žandarmerijskoj školi kasnije preimenovanoj u oružništvo NDH. Prve je godine života proveo u Zagrebu, gdje je krenuo u osnovnu školu, a kad su mu 1942. g. kod Mrkonjić grada ubili oca, s majkom se preselio u Bjelovar, kod bake i djeda.

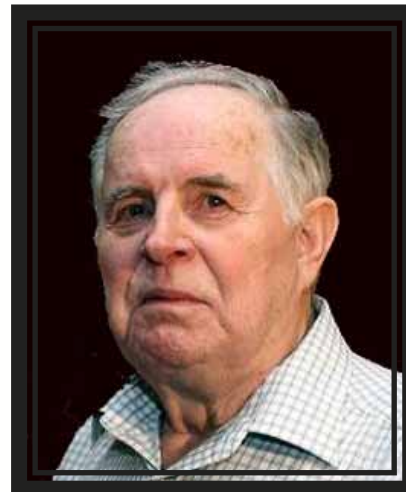
Partizani su ga tri godine kasnije, 1945., s tetama odveli na vlak za Bleiburg. Majka mu je bila u drugom vagonu. Buzančić je morao u WC i kad je vidio da nema stražara zvao je i tete da siđu s vlaka smrti. Bojale su se, ali ipak su krenule za njim. Uspjeli su doći do rođaka koji su im pomogli da se vrate u

Bjelovar.

Zbog supruga njegove tete, koji je bio ustaša, te zbog oca koji je bio u oružništvu NDH, dva puta je bio izbačen iz srednje škole, koju zato nije ni završio. Zbog proganjanja otišao je u Rijeku i zaposlio se u jednoj brodarskoj kompaniji. Čim su za njim došli i papiri, opet je morao bježati. U jednom selu iznad Vrbovca uspio se zaposliti kao učitelj, no kad je čuo da će i oni tražiti od policije karakteristike, ponovo je pobjegao.

Doznao je da se u Zagrebu otvara "neka Akademija". Upisao ju je s prvom generacijom, a daljnja proganjanja zadržala je tajnica Ružica Milun. Bila je bliska prijateljica s Borisovom djevojkom Katjom, pa mu je pomogla dobiti indeks. Već na drugoj godini Akademije 1952. proslavio se filmom "Ciguli miguli" i postao popularan. 1957. g. vjenčao se s Katjom i dobio kćer Anu, a šest godina kasnije i sina Ivana.

Buzančić je zaslužan što je u listopadu 1990. na glavni zagrebački trg vraćen spomenik banu Josipu Jelačiću. Na mjestu prvog čovjeka Zagreba ostao

je tri godine, a 1992. je kao zastupnik ušao u Hrvatski sabor.

Iz politike se povukao krajem 90-ih i ponovo vratio glumi. Ukupno je snimio više od 90 filmova. Godine 1999. snimio je film 'Maršal' u režiji Vinka Brešana, a 2009. s kolegicom Anom Karić nastupio je u predstavi "Ljubavna pisma". ■

HRVATSKA BRANITELJICA PREMINULA NA PROSVJEDU (22.10.2014.)

Tijekom noći, prostor ispred Ministarstva branitelja u Savskoj 66, gdje se prosvjedujući jučer okupilo tisuću hrvatskih branitelja, postao je poprištem tragedije. Nevenka Topalušić (60), stopostotni invalid prve skupine, pripadnica 2. gardijske brigade "Gromovi" i majka četrvero djece, tijekom noći je preminula na prosvjedu uslijed stresa pomiješanog s njezinim teškim zdravstvenim stanjem. Nešto prije rekla je Sandri Šučurović, tajnici Zbora gardijskih brigada, da će je s prosvjeda odnijeti samo mrtvu.

- Ovdje sam jer me ubija ova nepravda. Otišla sam u rat da bi bilo bolje mojoj djeci, no niti je bolje mojoj djeci, niti je meni. Neću odavde, mogu me samo mrtvu odnijeti. Dan i noć, ako treba go-dinama, dok god ne umrem, tu ću biti - ispričala je Nevenka.

Nevenka je u rat otišla u listopadu 1991. s Gromovima, skupa sa suprugom Brankom, a za njima i najstariji 18-godišnji sin Dubravko, dok je dvoje djece ostavila kod majke. Sudjelovala je i u Oluji, a u Banovini je tada naišla na ranjenike, među kojima je bio i sin Dubravko. Kao pripadnica Crnih mambi, teško je ranjena u akciji Una, zbog čega je u invalidskim kolicima provela gotovo dva desetljeća. ■

PROSVJED "NEVLADINIH"

UDRUGA

CRVENI NAPADAJU 1.

Piše: Dunja Gaupp, www.hkz-kkv.ch

U Zagrebu je 20.09.2014. g. "Glas Razuma - Pokret za sekularnu Hrvatsku" na Cvjetnom trgu održao prosvjed pod nazivom "Raskinimo Vatikanske ugovore".

U pozivu na prosvjed stajalo je: "Zamislite, što je hrvatska država mogla učiniti s milijardama kuna koje su otišle na zidanje velebnih crkava da su ti novci bili usmjereni nekamo drugamo? Bi li danas autoceste bile isplaćene? Bismo li imali modernu željezničku mrežu? Bismo li imali više škola, bolnica, vrtića? Bismo li imali više radnih mjesta? Bismo li izgradili više elektrana? Bi li nam plin i struja bili jeftiniji? Bi li porezi bili manji? Bi li vaša plaća bila veća?"

Prosvjednici su nosili transparente s natpisima 'Ustav iznad Biblije', 'Ne lomite na djeci', 'Crkva bez politike, država bez propovijedi', 'Bez Boga, bez gospodara'.

Gospođa Ružica Čavar, predsjednica udruge "Hrvatski pokret za život i obitelj", pokušala je s ograde Pravoslavne crkve skinuti transparent "Raskid! Vatikanskih ugovora - Glas razuma - Pokret za sekularnu Hrvatsku". U tome

ju je spriječio jedan čovjek, ali kako? Brutalnom nasilnošću udario je i na pod srušio tu stariju gospođu. Samo što je nije počeo gaziti nogama!

Lice toga čovjeka treba zapamtiti, kao i njegovo ime - Neven Kovačić (58). Treba ga staviti na stup srama, zajedno s organizatorima i njihovim podupirateljima koji se usuđuju prosvjedovati protiv naše Crkve, protiv Vatikana, a sami od države, bolje rečeno od hrvatskoga naroda, svake godine izvlače milijune kuna za svoje protuhrvatsko djelovanje. Iako su organizatori poručili kako najoštrije osuđuju fizički napad na gđu. Čavar, te traže adekvatnu kaznu za napadača, ne trebamo se zavaravati - taj čovjek dolazi iz njihovih krugova!

Koji su to njihovi krugovi? Oni koji

su ih podržali, a to su:

Centar za građansku hrabrost, udruga David, udruga Protagora, inicijativa "Nisam Vjernik", Ženska mreža Hrvatske, Antares i Hollaback Hrvatska, kao i istaknuti pojedinci Predrag Matvejević, Mani Gotovac, Rada Borić, Vesna Teršelić, don Ivan Grubišić, Boris Pavelić, Predrag Lucić, Igor Mirković, akademik Vlatko Silobričić, Vedrana Rudan, Borivoj Radaković, Mile Kekin, Radoslav Dejanović, Zrinka Pavlić i Amir Hodžić.

Do kada će Hrvati u svojoj zemlji, a za ljubav mira u kući, trpjeti provokacije i napadaje na sebe i svoj svjetonazor? Clavus clavo eicitur - Klin se klinom izbija, rekao je Ciceron. ■

ČETVERO MLADIH UHIĆENO U SPLITU ZBOG LJEPLJENJA PLAKATA PROTIV IVE JOSIPOVIĆA

CRVENI NAPADAJU 2.

Mediji su izvijestili kako su uhićeni vrijeđali "instituciju predsjednika", Ivu Josipovića. Je li Josipović institucija? Nije, on je osoba koja obnaša funkciju predsjednika! Institucija ostaje, predsjednik se mijenja! I upravo u svrhu promjene predsjednika, mladi su napravili plakate, usput rečeno odlične, koji upozoravaju na njegovo štetno djelovanje po nacionalne interese.

Plakate su lijepili članovi neformalne grupe "mladi za Hrvatsku", koji nisu registrirani kao udruga, nego su se spontano okupili preko Facebooka i društvenih mreža. Akciju plakatiranja proveli su u Zagrebu, Varaždinu, u Istri, Vukovaru, Osijeku, Slavonskom brodu, Trogiru, Orahovici, Lipiku i Pakracu.

U Splitu su uhićena 2 brata (21 i 27 godina), jedan muškarac (26 g.) i žena K.V. (31 g.), koja je izjavila da su akcijom plakatiranja željeli izraziti mirnim putem svoje neslaganje s aktualnom politikom u RH, posebno politikom predsjedničkog kandidata i aktualnog predsjednika Ive Josipovića.

"Sadržaj plakata je provjeriv, radi se o reakcijama na mnoge javne izjave i nastupe dotičnog kojima javno, kroz

medije, institucije i raznorazne 'obljetnice' promovira ideologije i stavove osuđene na europskoj razini, a koje bitno štete razvoju i općem dobru RH". Naglasila je kako se mora spomenuti promocija petokrake kao simbola ljubavi, veličanje i zaštita ideologije bivšeg komunističkog sustava i njegovih vođa.

"Plakati kroz stihove A. G. Matoša, kreativno izražavaju neslaganje s postojećim kretanjima i zazivanjem duhova prošlosti, te se nikako ne radi o nasilju prema javnim površinama budući smo bili jako pažljivi i plakate lijepili selotejp trakom umjesto tekućinama koje se inače koriste u te svrhe. Nepojmljivo mi je da se male obične ljude, studente na ovakav način procesuiru dok se ugled mnogih državnih ustanova ozbiljno narušava pod kapom njihovih rukovoditelja - među ostalim navela bih primjer riječkog intendanta koji počesto koristi pročelje HNK Rijeka za ispoljavanje jugoslavenštine, dok pritom javno izriče kako su Hrvati 'izmišljena nacija'. Sve u svemu, preuzimam odgovornost, jer sam pozvala mlade i podijelila plakate, ali ne smatram se krivom zbog tog čina obzirom da je proveden nenasilnim sredstvima i ne uključuje poziv na nasilje, niti mogu izraziti žaljenje zbog istog", rekla je K.V.

Ideja s plakatima koji nas podsjećaju što je aktualni predsjednik govorio i radio, uistinu je odlična i učinkovita! Evo jednoga za primjer.

Josipović je nebrojeno puta Hrvate lažnim objedama vrijeđao, provocirao čak se i rugao, kao primjerice primjedbom: "Kad prošetate gradom Zagrebom, pogledate ploče, zgrade, prolistajte stranice povijesti, vidite koliki je doprinos Srba Hrvatskoj, našem uspjehu!" Kako je taj doprinos izgledao, vidimo na slikama na slijedećoj stranici.

Bogu hvala što smo se riješili crvenog predsjednika! (d.g.) ■

PRIOPĆENJE ZA JAVNOST HRVATSKO NACIONALNO ETIČKO SUDIŠTE

(07.01.2015.)

1. IVO JOSIPOVIĆ - ETIČKI OSUĐEN ZA VELEIZDAJU:

Hrvatsko nacionalno etičko sudište u Prvom sudbenom vijeću za odlučivanje o etičkim optužbama za veleizdaju, u sastavu Zvonimir Šeparović - predsjednik Vijeća, te članovi Nikola Debelić, Zvonimir Hodak, Josip Jurčević, Nevenka Nekić, Josip Pečarić, Željko Olujić, Zdravko Tomac i Zdravko Vladanović, nakon provedenog postupka, dana 10. prosinca 2014. godine donijelo je Odluku broj: HNES - SV / 1 - 2014, a kojom je Ivo Josipović etički osuđen za veleizdaju.

2. IVO JOSIPOVIĆ - PRIJAVA ZA KAZNENO DJELO VELEIZDAJE:

Potaknuti brojnim upitima, prijedlozima i zahtjevima hrvatske javnosti, Hrvatsko nacionalno etičko sudište javno poziva Državno odvjetništvo na postupanje u smislu odredbi iz članka 204. stavak 1. i članka 205. stavak 5. Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine, br. 152/08., 76/09., 80/11., 91/12., 143/12., 56/13. i 145/13.), tražeći pri tome da se po službenoj dužnosti razmotre dostupne informacije iz činjeničnog supstrata Odluke Hrvatskog nacionalnog etičkog sudišta od 10. prosinca 2014. g., a koje upućuju na osnovanu sumnju da je Ivo Josipović za vrijeme obnašanja dužnosti predsjednika Republike Hrvatske i vrhovnog zapovjednika Oružanih snaga Republike Hrvatske počinio i kazneno djelo veleizdaje opisano i kažnjivo po članku 340. i 350., a povezano s člankom 351. i člankom 13. stavkom 1. Kaznenog zakona Republike Hrvatske ("Narodne novine", 125/11., 144/12.).

3. SAVSKA 66 - PROSVJED HRVATSKIH BRANITELJA:

U višeslojnoj postavljenim prosvjednim zahtjevima hrvatskih branitelja iz šatora na Savskoj cesti 66, Hrvatsko nacionalno etičko sudište esencijalno prepoznaje ona domoljubno-državotvorna pitanja koja već duže vrijeme opte-

rećuju ne samo hrvatsko društvo nego i hrvatsku državnu politiku. Upravo se brojni odgovori na ta suštinska pitanja mogu pronaći u Odluci Hrvatskog nacionalnog etičkog sudišta o etičkoj osudi Ive Josipovića za veleizdaju. S odmakom vremena, mnogima postaje sve jasnije da su hrvatski branitelji iz Domovinskog rata temeljna savjest i moralna vertikala hrvatskog društva. Iako je od rata protekla jedna petina stoljeća, hrvatski su branitelji i nadalje u domovinskom rovu za obranu hrvatskih nacionalnih i državotvornih interesa, ali ovoga puta predvođeni najtežim ratnim stradalnicima. U to se nedavno mogao izravno uvjeriti i predsjednik Republike Hrvatske i predsjednički kandidat Ivo Josipović dok je zabezegnuta i okamenjena lica u braniteljskom šatoru slušao hrvatske domoljubne pjesme, okružen ljudima s iskrenim pogledom poput beblehemske nevine dječice. Sagledavajući ukupnost korjenitih hrvatskih društvenih i političkih različitosti s međunarodnim implikacijama iz neposrednog okruženja, s pravom se može postaviti pitanje - je li to doista započeo Drugi domovinski rat i koliko će dugo trajati?

4. DRŽAVNA OBMANA HRVATSKOG BIRAČKOG ISELJENIŠTVA:

U odnosu na zadnje, ovi se predsjednički izbori odvijaju po bitno izmijenjenim pravilima uz neviđenu redukciju demokratskih standarda. Temeljito je smanjen broj biračkih mjesta u Bosni i Hercegovini i ostatku svijeta. Uvedena je obveza takozvane preregistracije, bez koje nije moguće izići na izbore izvan Republike Hrvatske. Kad se tome dodaju birači u Republici Hrvatskoj s nevažećom osobnom iskaznicom, te na tisuće Hrvata iz najnovijeg vala mladih iseljenika, lako se dolazi do zaključka kako je ova hrvatska Vlada uspjela u paklenoj namjeri gotovo potpune biračke neutralizacije oko pola milijuna Hrvata s pravom glasa. Budući da se radi o biračkom tijelu tradicionalno naklonjenom desno orijentiranim hrvatskim političkim strankama, to se stoga lako dolazi do odgovora na ključno pitanje - zašto je 28. prosinca 2014. godine, u prvom iz-

bornom krugu, nestalo oko 97.000 birača iz Bosne i Hercegovine, koji su prije pet godina svoj glas u 94 postotnoj većini dali predsjedničkom kandidatu Milanu Bandiću. Tom je prilikom predsjednički kandidat Ivo Josipović dobio samo 6 % povjerenje odnosno 801 birački glas od mogućih 266.679 koji su imali biračko pravo u Bosni i Hercegovini. Upravo će ova nedemokratska suspenzivna izborna praksa u sebi implicirati i politiku domovinske nezahvalnosti ove Vlade i ovoga predsjednika prema Hrvatima izvan Republike Hrvatske, toliko zaslužnom za hrvatsko osamostaljenje. Zato Hrvatsko nacionalno etičko sudište osuđuje ovu nedemokratsku pojavu s političko - ideološki motiviranom redukcijom biračkog prava Hrvata u Bosni i Hercegovini i iseljeništvu.

5. HRVATSKA JAVNOST IMA PRAVO ZNATI:

Usljed potpune medijske izoliranosti od strane vodećih hrvatskih medija, a posebice hrvatskog javnog radiotelevizijskog servisa, Hrvatsko nacionalno etičko sudište u svrhu točnog, istinitog i pravodobnog informiranja hrvatske javnosti koristi internetski medijski potencijal i usmenu predaju kako bi svoju misiju, rad i rezultate toga rada približilo svakom čovjeku, ma tko on to bio i koje društvene stavove zastupao. U tom je kontekstu, Hrvatsko nacionalno etičko sudište priredilo ovo priopćenje, vjerujući da će slobodni mediji, pojedinci, udruge i ostale nevladine organizacije putem svojih portala i na drugi način prenijeti ovu vijest i učiniti je dostupnom široj hrvatskoj javnosti. Držimo da je predmetna vijest jako važna baš u ovom trenutku, jer pridonosi objektivnom sagledavanju etički društveno neprihvatljivih pojava kao i nositelja tih pojava u hrvatskom društvu.

Javnost ima pravo znati sve što je od javnog interesa. Na to nas upućuje i članak 1. Ustava Republike Hrvatske, prema kojemu vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu kao zajednici slobodnih i ravnopravnih državljana, a narod ostvaruje vlast izborom svojih predstavnika i neposrednim odlučivanjem. ►

Zato nije sve jedno tko će tu javnu vlast obnašati. Nositelje javne vlasti treba stalno legalno i legitimno kontrolirati i sankcionirati kad se etički i zakonski ogriješe o hrvatske nacionalne i državne interese. To posebice u svrhu razvoja hrvatske društvene odgovornosti, a osobito svijesti o važnosti zaštite i očuvanja hrvatskog javnog dobra, kako bi nam živjela i razvijala se jedina i vječna Hrvatska.

6. PROBOJ MEDIJSKE BLOKADE - PROSLIJEDI DALJE:

NEVIN OSUĐEN

DARIO KORDIĆ

KONAČNO NA SLOBODI

Bivši predsjednik Hrvatske Republike Herceg-Bosne Dario Kordić (54) kojega je Haški sud osudio na 25-godišnju kaznu zatvora zbog ratnih zločina nad bošnjačkim civilima u Lašvanskoj dolini, 06.06.2014. je pušten iz zatvora, jer je odslužio dvije trećine kazne.

Hrvati nisu bili agresori nego žrtve i branili su se koliko su mogli. Dario Kordić, i mnogi drugi, branili su svoju obitelj i svoj dom od agresije. Lažne su optužbe da su planirali genocid nad Bošnjacima. Dario Kordić nije ratni zločinac i ubojica, nije sudjelovao u ubojstvima i masakru u Ahmićima, a nije ih ni naredio. Nikada nije priznao svoju krivnju, odbio je okriviti nekog drugog i junački je podnosio svoju žrtvu. Dostojanstveno i hrabro odslužio je preko 17 g. robije.

Za veliku većinu Hrvata Kordić je nevin, kao što su to i generali Ante Gotovina i Mladen Markač. Zato ga je na aerodromu dočekalo puno ljudi, zato su ga burno pozdravljali (a Jutarnji list ih je nazvao "razularenom ruljom"). Zato je toliko ljudi došlo u Katedralu na misu.

Tako ne misle razne navodno „nevladine“ udruge i lažni borci za ljudska prava, koje država financira novcima poreznih obveznika. Ti su povratak Daria Kordića dočekali kao novu priliku za svoje antihrvatsko djelovanje. Za njih, antihrvate, lažne demokrate, lažne anti-fašiste svako izražavanje ljubavi prema Domovini je zločin. Čak da je Dario Kordić i bio kriv, nakon što je odslužio kaznu ne smije ga se vrijeđati i napadati, a oni ga nazivaju sotonom i ubojicom.

Pred Zagrebačkom katedralom organizirali su performans u kojem su govorom mržnje ponavljali svoje optužbe protiv Domovinskog rata i protiv Hrvata iz Srednje Bosne. Na istom mjestu ispred Katedrale, suprotstavile su im se udruge udovica iz Domovinskog rata. U otvorenom pismu pod naslovom "Licemjerje kuće ljudskih prava i drugih aktivista", Udruga udovica hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata grada Zagre-

Osim ovoga priopćenja za javnost i kratkog pripadajućeg video zapisa, uz popratnu e-mail poruku priložen je i integralni tekst Odluke Prvog sudbenog vijeća Hrvatskog nacionalnog etičkog sudišta broj: HNES - SV / 1 - 2014, a kojom je Ivo Josipović etički osuđen za veleizdaju.

Još jednom lijepo molimo medije i sve primatelje popratne e-mail poruke da istu sa svim prilogima objave odnosno proslijede dalje putem vlastite e-mail liste kao i usmenom predajom, kako bi ova medijski izolirana vijest ipak došla

ba i Zagrebačke županije između ostalog su s pravom konstatirale: "Ne možemo pretrpjeti uvredu ljudi koji patnju i žrtvu po tko zna koji puta koriste za osobnu promociju i antihrvatsku kampanju, iznoseći laži i objede na račun hrvatskih građana, ratnih stradalnika, branitelja i vjernika da su nečovječni, a prikazujući sebe kao osobe koje poštuju ljudsko dostojanstvo i žrtvu. Osuđujemo ovakvo licemjerje i pozivama na istinsku molitvu za sve žrtve. Rat je stradanje čiju stravičnost istinski poznaju samo preživjeli, ostali kao lešinari kruže i ključaju po kostima i posmrtnim ostacima, lažno se skrivajući iza pijeteta za unosne honorare."

Višnja Starešina je napravila odličan dokumentarni film o stvarnom stanju i zbivanjima u Srednjoj Bosni i mišljenja je da bi Hrvatska trebala zatražiti međunarodnu ekspertizu Kordićeve presude.

HRVATSKA MORA TRAŽITI MEĐUNARODNU EKSPERTIZU PRESUDE DARIJU KORDIĆU

Piše: Višnja Starešina, Narod.hr

Ne postoji predmet pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju u Haagu koji je bitniji za razumijevanje pokušaja poslijeratne destrukcije hrvatske države nego što je to postupak protiv Daria Kordića. Niti postoji predmet koji je danas međunarodno relevantniji sa sigurnosnog aspekta.

Da bi se to razumjelo valja se vratiti na mjesto događaja, u Lašvansku dolinu u vrijeme muslimansko-hrvatskog rata 1993.- 94. Lašvanska dolina oduvijek je bila dolina kroz koju se vojno osvajala Bosna i otvarao put prema Hercegovini i Jadranu: od sultana Mehmeda II do vojske Trećeg Reicha.

Nakon kratkotrajnog labavog savezništva, istim je putevima 1993. g. to pokušavala učiniti muslimanska Armija BiH ofenzivnim operacijama protiv HVO-a u središnjoj Bosni i u Hercegovini. Alija Izetbegović imao je jasan cilj lokalnog ranga: vojno osvojiti prostor za buduću muslimansku državu u BiH. Britanska politika i pripadajuće službe, koje su vojno nadzirale i politički upravljale

do što većeg broja osoba na vlastitu prosudbu. Unaprijed hvala svima, pa tako i onim medijima koji će uvažiti ovu zamolbu Hrvatskog nacionalnog etičkog sudišta i objavom ovoga priopćenja sudjelovati u ostvarivanju javne funkcije radi koje primarno i postoje.

S poštovanjem!

Predsjedništvo Hrvatskog nacionalnog etičkog sudišta
Zagreb, 05. siječnja 2015. ■

ratom u BiH, imale su cilj regionalnog ranga: oslabiti novostvorenu hrvatsku državu slabljenjem ili čak fizičkom eliminacijom Hrvata u BiH i neizvjesnom budućnošću hrvatskih okupiranih područja te s tako oslabljenom Hrvatskom stvoriti opet neki postjugoslavenski savez. Bili su to začeci današnje politike "regiona". U pozadini, tada još dobro skrivena od očiju javnosti odvijala se treća operacija, čiji su ciljevi bili globalni. U brdima oko Lašvanske doline, pod političkim pokroviteljstvom Alije Izetbegovića i u sklopu Armije BiH, strani islamski dobrovoljci pristigli iz Bin Ladenovih kampova u Afganistanu, počeli su osnivati prve logore za obuku džihada u Europi sa ciljem da Bosna i Hercegovina postane baza za širenje njihovih aktivnosti na Zapad. Kasnije će biti prepoznati kao al Qaida. Cilj je ostvaren.

Prva dva cilja nisu ostvarena. Armija BiH nije izbila na jadransku obalu, Hrvatska nije vojno slomljena i prisiljena na povratak u "region" zahvaljujući vojnom otporu HVO-a u Hercegovini i gotovo nevjerojatnom opstanku hrvatske enklave Lašvanska dolina u devetmesečnom okruženju brojčano nadmoćnih snaga Armije BiH, potpomognute terorističkim akcijama mudžahedina koji su sijali strah. Njihova su djelovanja uključivala otmice, ritualna ubojstva, uključujući i odsjecanja glava, vjerski preodgoj otehtih. Sve ono što danas prepoznajemo kao rukopis terorizma.

Nakon okončanja rata i potpisivanja Daytonskog mira vojno neostvoreni politički ciljevi stvaranja etnički čistog bošnjačkog prostora do Jadrana te stvaranja postjugoslavenskog regiona samo su preneseni u haaški sud. Cijelo vojno i političko vodstvo Hrvata iz Lašvanske doline, predvođeno političkim ►

vođom Dariom Kordićem i zapovjednikom Tihomirovom Blaškićem, našlo se na haškim optužnicama. Preko Kordića i Blaškića trebalo je pokazati da je Tuđman pokrenuo etničko čišćenje Muslimana u Lašvanskoj dolini kako bi na zločinu stvorio veliku Hrvatsku. Činjenice su prilagođavane tezi. Ključni slučaj, onaj protiv Darija Kordića povjeren je britanskom tužitelju Geoffreyu Niceu, suđenje je povjeren britanskom sucu Richardu Mayu, svjedoci od povjerenja suda su bili časnici britanskog bataljuna iz čijih su sjećanja i redigiranih izvješća izbačene sve ofenzivne operacije Armije BiH, svi njezini zločini nad Hrvatima, a osobito svi mudžahedini.

U isto vrijeme dok je pred haškim sudom zabranjeno spominjati mudžahedine, krajem devedesetih u Travniku, Bugojnu, Mostaru događaju se napadi na hrvatske povratnike i policajce, a kulminiraju ubojstvom federalnog ministra policije Joze Leutara. Tragovi ubojstava koja imaju klasični teroristički rukopis i koja nikada nisu sudski razjašnjena, vode prema mudžahedinima. Američka administracija ultimativno traži od Alije Izetbegovića njihov izgon iz BiH i raspuštanje bošnjačke obavještajne službe AID zbog njezinih opasnih veza s radikalnim islamistima. Al Qaidin promidžbeni centar Azzam Publications u to vrijeme u Londonu legalno distribuira mu-

džahedinske videomaterijale iz srednje Bosne u kojima riječu i slikom veličaju svoje uspjehe. No te slike još uvijek ne smiju u hašku sudnicu. Tamo treba presuditi da je Dario Kordić bio dio Tuđmanovog zločinačkog projekta i jedna karika u lancu progona i etničkog čišćenja nenaoružanih bošnjačkih civila.

I tako je presuđeno. Kordić je osuđen na 25 godina zatvora. Njegova je presuda postala osnova za sveobuhvatnu optužnicu za zločinački pothvat protiv hrvatskog vojnog i političkog vodstva u BiH. Pripomogli su Tihomir Blaškić i njegov odvjetnik Anto Nobile konstrukcijom o dvostrukoj, političkoj liniji zapovjedanja, koja je odgovornost za zločin nad muslimanima u Ahmićima preusmjeravala s Blaškića na Kordića i Tuđmana.

U međuvremenu se dogodio 11 rujna. Istrage organizatora napada na New York vodile su prema mudžahedinima koji su devedesetih djelovali u srednjoj Bosni. Britanski časnici koji su ih ondje dnevno susretali, a u postupku protiv Kordića ih potpuno negirali, postali su prvi ešalon tzv. Rata protiv terora. Hrvatska je kao članica NATO saveza zajedno s njima u tom ratu za globalnu sigurnost. Istodobno hrvatske su vlasti ili nezainteresirano dopuštale ili čak aktivno pomagale da iste strukture koje su provodile i pomagale razvoj teroristi-

čke mreže u BiH, preko montiranih optužnica i političkih presuda slabe ili eliminiraju politički utjecaj Hrvata u BiH, da vraćaju Hrvatsku u koncept regiona, da dugoročno slabe i ugrožavaju nacionalnu, ali i europsku sigurnost.

Dario Kordić se nakon odslužene dvije trećine kazne vraća kući na uvjetnu slobodu. Nikada nije nikome prigovorio što su ga izdali, ostavili samog, što su mu nakon dolaska Račanove vlasti uskratili sredstva za obranu, što su mu ostavili obitelj nezbrinutu. Nije osudio čak niti postupke Tihomira Blaškića. A ja se upravo bojim da ne bude još jednom zloupotrijebljen. Da neki u lošoj, a drugi u najboljoj namjeri ne počnu folklorno slaviti njegovo herojstvo umjesto da prisile vlast da napokon zatraži međunarodno relevantnu ekspertizu njegove presude. Ta se presuda više ne može promijeniti. Ali se može pokazati na kakvim je falsifikatima nastala. To može biti najveća satisfakcija Dariu Kordiću. To može biti korisna pomoć prvostupajnski osuđenom političkom i vojnom vodstvu Herceg Bosne da dobiju pravno održivu pravomoćnu presudu, sukladnu zapadnim pravnim standardima. To može biti značajna pomoć političkom opstanku Hrvata u BiH. I napokon jedna dobra investicija u nacionalnu, ali i europsku sigurnost. ■

"MORAL" NAJOGAVNIJIH

Piše: Josip Pečarić

Sun Tzu je one koji rade za neprijatelje svoga naroda nazvao najogavnijim pripadnicima ljudskog roda. Da bi pobijedio neprijatelja bez oružja, dobro plati te najogavnije da rade za tebe, sugerirao je kineski filozof i ratnik. Mnogi naši novinari su doista dobro plaćeni za takvo djelovanje. Nedavno je objavljen i popis onih koji su najbolji, tj. najbolje plaćeni za to.

Od povratka Daria Kordića gotovo da i nema nekog od takvih profesionalnih pljuvača po Domovinskom ratu i braniteljima koji nije napao Daria Kordića.

Popis je zanimljiv (Koliki je stvarni broj žrtava zločina u Ahmićima?, Hrvstvet 29.06.2014.) Boris Dežulović, Ante Tomić, Davor Butković, Jelena Lovrić, Sandra Benčić, Jelena Berković, Katica Biljaković, Danko Bosanac, Gordan Bosanac, Ivica Buljan, Sanjin Buzo, Nadežda Čaćinović, Vlatko Čerić, Bogdan Denić, Uroš Desnica, Oliver Frlić, Igor Galo, Mirjana Galo, Ljiljana Gehrecke, Jovo Grkinić, Rajko Grlić, Sinan Gudžević, Hrvoje Harambašić, Drago Hedl, Tomislav Jakić, Eugen Jakovčić, Miljenko Jergović, Pero Jurišin, Damir Kegle-

vić, Boris Knežević, Snježana Kordić, Peter Kuzmić, Predrag Lucić, Oleg Mandić, Ljubo Manojlović, Siniša Maričić, Renato Matić, Predrag Matvejević, Milorad Milun, Biserka Momčinović, Mladen Momčinović, Boris Pavelić, Drago Pilsel, Milorad Pupovac, Vesna Puhovski, Zoran Pusić, Urša Raukar, Sanja Roić, Sanja Sarnavka, Senka Sedmak, Vesna Teršelić...

Naravno, najogavniji imaju svoj "moral". Da bi sami sebi opravdali svoju pripadnost najogavnijima moraju svi napadati Darija Kordića. Zašto? Zato jer njima stravično zvuče poznate Kordićeve riječi tj. kako je on odgovorio kada mu je bilo ponuđeno preko odvjetnika: ukoliko optuži Tuđmana i Šušku, doći će do nagodbe sa Sudom! Zašto to nije napravio i umjesto u slobodu, odležao skoro 17 g. zatvora? Jer je ponosan na te ljude, ponosan što je bio s njima, ponosan što ih je uopće poznavao. Ne može njih optuživati za nešto što u biti nema veze s njima. Dario nije želio nikoga drugoga optužiti, jer nije želio izaći iz zatvora na grbači drugih. Rekao je da bi to bilo sramotno, da ne bi mogao s tim živjeti, a najbitnije mu je da sljedećih deset godina "mogu samog sebe pogledati u zrcalu, te da mogu uspravno stajati pred svojom obitelji".

Srećom hrvatski narod zna što je moral pa je prepoznao svu veličinu Darija Kordića. Svi hrvatski komentatori i

ističu upravo ovo što od Kordića čini moralnom vertikalom hrvatskog naroda.

Zapravo, priređujući Kordiću veličanstvene dočeke prokazao je one najogavnije koji su doista pristali na prijavu nagodbe i za to su dobro, doista dobro plaćeni. Zato najogavnijim najteže pada to što je Kordić u Zagrebačkoj zračnoj luci dočekao jedna druga hrvatska moralna vertikala biskup Vlado Košić. Da i ne spominjemo što je sve Kordić doživio u Zagrebačkoj katedrali. Sigurno sa svime tim nisu sretni ni gazde ovih najogavnijih, jer im je opet hrvatski narod predvođen svojim biskupima očitao lekciju iz morala.

Zato je zabavno kada netko od najogavnijih "očita" lekciju iz "morala" bilo kome 'ko zna što je moral. Da stvar bude još smješnija Jelena Lovrić, nekadašnja članica CK SKH to uradi s jednim biskupom. ►

Naravno, takova bedastoća nije mogla promaći vrsnom kolumnisti kakav je Zvonimir Hodak. Zato je doista zabavno pogledati kako on to komentira: "Ali zato se oglasila 'prijateljica' našeg Premijera Jelena Lovrić. Naslov njenog komentara udara u srž našeg odnosa prema dragim komšijama 'Moralno dno biskupa Košića'. Naravno radi se o onom provokativnom dočeku Darija Kordića na zagrebačkom aerodromu. Tada je skoro nastradao jedan nevini jugonostalgicar koji se počeo derati 'Ua, ubico!'. Jelena je popiz.....! Kako to biskup dočekuje čovjeka koji je sudski osuđen za ratni zločin u Ahmićima. Bio sam godinu dana u Haagu kao branitelj Blaškića. Nije bitno što je on dobio 9 godina, a Kordić 25 godina za isto mjesto Ahmiće! Oba s time nisu imala nikakve veze! Zna Jelena dobro za britanskog pukovnika Stuarta i njegove režije oko Ahmića.

Sve je to ipak samo pitanje ljevičarskog gledanja na moral. Lovrićka je već odavno operirana protiv objektivnosti. Kordić je za nju politički gubavac od kojeg svi, pa i Crkva, moraju okrenuti leđa jer je pravomoćno osuđen. I Blaškić je

bio pravomoćno osuđen pa kad se vratio nije Lovrićka smatrala da je politički gubavac. I Čačić je pravomoćno bio osuđen, pa što? Sad ide, na opće pa valjda i Lovrićkino, veselje kazniti Vesnicu i njeno društvo u HNS-u. Stepinac je također bio pravomoćno osuđen, a uskoro će biti proglašen svecem. To je, po Jeleni, sigurno još jedan moralni pad Crkve.

Nezaboravni zločinac drug Tito bio je kažnjen pravomoćno u bombaškom procesu sa osam godina zatvora, pa su Jelena i ostali novinarski ljevičari o tome godinama sličili kao o nezapamćenom herojstvu. Postavljanje bombi među nevine građane je stvarno veliko herojstvo! Ali kad to ima ideološki lijevi predznak, za Jelenu i njene ljevičare to odmah postaje herojstvo. Sreća da su Gotovina i Markač oslobođeni. To je skoro koštalo srčanog udara Snježanu Pavić. Da su kojim slučajem naši generali ipak bili osuđeni Jelena bi uživala što je konačno ipak zabijen glogov kolac u Tuđmanovu državu, a Gotovina i Markač se ne bi smjeli ni približiti Jutar-njem jer bi zgrozili sirotu čistunku Jelenu što su uopće još živi. Aldous Huxley

je napisao: "Mišljenje jedne žene je pristojnije negoli mišljenje muškaraca jer ga ona tako često mijenja."

Lovrićki nikada neće ni biti jasno da je ono što je njoj i drugim najogavnijima moralno dno, onima koji ne pripadaju tom društvu nešto najuzvišenije. Zato završimo ovaj tekst riječima biskupa Košića iz intervjua danom Katoličkom tjedniku iz Sarajeva u kojima i biskup ponavlja Kordićeve riječi koje najogavniji ne mogu i neće nikada razumjeti: "Ja ne vjerujem da je Dario Kordić zločinac bez obzira na presudu. Smatram da je ona rezultat političke nagodbe i političkih igara, a ne na temelju dokaza", rekao je Košić nazivajući Kordića prijateljem kojega je pobliže upoznao dok je bio u zatvoru Karlau u austrijskom Grazu.

Pojasnio je kako je krunski svjedok protiv njega imao zaštićen identitet te da je povukao iskaz u kojemu je tvrdio da je Kordić sudjelovao na sastanku gdje se planirao napad na Ahmiće. Pri tome je biskup Košić naveo da su i drugi hrvatski velikani poput Zrinskih i Frankopana, Stjepana Radića, Franje Tuđmana, pa i kardinala Alojzija Stepinca redom bili osuđivani i odlazili u zatvor, a da nisu bili krivi. Otkrio je kako su mu predstavnici haaškog tužiteljstva nudili različite nagodbe po kojima je trebao okriviti bivšeg hrvatskog predsjednika Franju Tuđmana i ministra Gojka Šuška čime bi mu se kazna drastično smanjila.

"No on to nije mogao jer je rekao - kako ću se u tom slučaju moći pogledati u zrcalo, kako ću stati pred svoju djecu i pogledati ih u oči? Ne, on je moralna veličina jer je na sebe preuzeo teret krivnje koja nije utemeljena na činjenicama", dodao je biskup Košić.

Zapravo, ne treba se ljutiti na ove najogavnije. One koji ne mogu razumjeti ovo o čemu govori naš biskup treba doista žaliti. Pa očito ih je Bog već kaznio, zar ne? ■

TKO FINANCIRA SKUPE OBRANE JOSIPA PERKOVIĆA I ZDRAVKA MUSTAČA?

Piše: Ivica Marijačić, Hrvatski tjednik

Josipa Perkovića i Zdravka Mustača branit će čak osam odvjetnika, svakoga po četiri. Njemački sud im je dopustio i branitelje po službenoj dužnosti, no pitanje je kako će njih dvojica plaćati ostale odvjetnike među kojima je angažiran, kako doznajemo, i jedan od najskupljih u Münchenu. Pitanje je na mjestu s obzirom da Perković i Mustač, kao umirovljenici, ne bi trebali imati novca za plaćanje tih usluga, a nekretnine su prepuštali članovima obitelji.

Perković je svoj četveroiposobni stan na Pantovčaku prebacio na sina Sašu Perkovića još 1998., u vrijeme izručenja ubojice Vinka Sindičića, a Mustač obiteljsku kuću i zemljište u Svetoj Nedjelji na suprugu dan prije izručenja Njemačkoj, u travnju 2014. g..

Njihovi hrvatski odvjetnici Anto Nobilo i Lidija Horvat uputili su zahtjev Vladi RH i SOA-i da država financira obrane. Vlada ni SOA nisu odgovorile na taj zahtjev. Županijski sudac u Zagrebu Ivan Turudić ironično je komentirao taj zahtjev riječima da bi to bilo isto kao da Hrvatska financira obranu Puniše Račića koji je ubio Stjepana Radića i ostale hrvatske zastupnike u beogradskoj skupštini.

Zagonetno je kako je bilo moguće angažirati vrhunskog muenchenskog

odvjetnika ako optuženici nemaju novca ni nekretnina, a Vlada navodno nije odlučila ništa po njihovim zahtjevima. Financira li ipak država njihovu obranu na neki netransparentan način?

Kad je o tomu riječ, u najgoroj poziciji je odvjetnik oštećene strane, tj. gđe. Gizele Đureković, Siniša Pavlović. Premda zastupa žrtvu Udbinih ubojica, država mu ne plaća to zastupanje, sama gđa. Gizela Đureković je u prilično teškom materijalnom položaju i nema novca za obranu, a nema nade ni za moguću novčanu odštetu ako optuženici budu proglašeni krivima. A sama putovanja u München na suđenje i zastupanje u trajanju od pola godine stajat će enormno. ■

HRVATSKO GLUMIŠTE FRLJIĆEV TRIK 'ŽUTIH GAČA'

Piše: Denis Derk, Večernji list

Ovo nije kraj, poručili su autori predstave "Hrvatsko glumište" praižvedene u riječkom HNK Ivana pl. Zajca u kojoj je publika sjedila na golemoj teatarskoj pozornici. U predstavi, koja je na mahove podsjećala na kabare, a na mahove na pasolinijevsku sado-mazo orgiju ili egzorcističku seansu, kazališni dvojac Oliver Frljić i Marin Blažević iznio je svoj jasan stav o ponašanju hrvatskog glumišta u ratnim devedesetim godinama prošlog stoljeća.

ORIGINAL U PODRUMU

Vjerni koncepciji da se u sredini u kojoj rade bave tabuima te sredine i zločinima većine, drsko su i samouvjereno kritizirali hrvatski kazališni mainstream ironično čestitajući Borisu Svrtanu na izboru za predsjednika Hrvatskog društva dramskih umjetnika, kao što su ismijavali i ritualnu dodjelu nagrade hrvatskog glumišta. Pri tome je slikar riječkog teatra Stjepan Buković čak naslikao

i repliku Bukovčeva zastora Narodni preporod iz zagrebačkog HNK, čiji se original krije u podrumu Muzeja suvremene umjetnosti umjesto da ga se restaurira...

U ovom bespoštednom riječkom obračunu s neistomišljenicima i slijeva i zdesna, autori su spomenuli mrtvog Milu Budaka, ali i Zlatka Viteza, Ozrena Prohića, Jasena Boku, Joška Juvančića, Krešimira Dolencića, Jakova Sedlara i Anju Šovagović Despot (promijenivši pri tom njeno ime u Desktop, što je preinfantilno za umjetnike Frljićeva i Blaževićeva renomea). A otišli su i korak dalje stavljajući njihove fotografije na prednje dijelove donjeg rublja osmero glumaca, koje su Frljić i Blažević, zlu ne trebalo, potpisali kao koautore predstave.

Lica kazalištaraca s nekog, uvjetno rečeno opozicijskog kazališnog spektra, (među njima su se mogli prepoznati Slobodan Šnajder, Snježana Banović.) našli su se na glumačkim zadnjicama, ali njihova imena ipak nisu javno spomenuta.

U I USTAŠKE UNIFORME

Zahvaljujući triku s gaćama, rasprava o riječkoj predstavi preselit će se u skandalozne rubrike i žuta (ne)kazališna tumačenja, a možda i na sud. Sas-

vim po strani ostat će vizualna i glazbena atraktivnost riječke premijere (napose filmski trenutak kada operni zbor sjedi u ložama u uniformama sa slovom **U** na kapi i pjeva pjesmu "Oj hrvatska mati", ali i njena snažna politička i društvena tendencioznost.

Glumci Dražen Mikulić, Damir Orlić, Jelena Lopatić, Tanja Smoje, Jasmin Mekić, Jerko Marčić, Nikola Nedić i Nika Mešković, kao i mlada Nina Batinić u iskupiteljskoj ulozi Aleksandre Zec, požrtvovno su i energično predstavu doveli do trenutka kada se publici poručuje mantra koja je ovih dana preplavila hrvatski prostor: *Ja ne mrzim. A vi?*

Uprava kazališta tim je rečenicama otiskanim na plastičnim trakama doslovno okovala i vlastiti teatar, ali je pitanje što je neistomišljenicima htjela poručiti kada im je lica reproducirala na gaće? Da ih ne mrzi? I inzistiranje na crnim uniformama sa slovom **U** na kapi pojednostavnjenje je rasprave o hrvatskom fašizmu. Ustaše sasvim sigurno nisu bili jedini fašisti koji su proteklih desetljeća čerečili Hrvatsku. Fašizam je, uostalom, samo drugo ime za totalitarizam. Totalitarizam koji ima brojne maske i čiji su mehanizmi čak i stariji od kazališta. ■

NAKON IZBORA ZA EUROPSKI PARLAMENT ZASLUŽAN PORAZ ANACIONALNE I NESPOSOBNE LJEVICE

Hrvatski izbori za Europski parlament, održani su u nedjelju 25. svibnja 2014. Odazvala se samo četvrtina birača i oni su izabrali 11 eurozastupnika iz Hrvatske. Apsolutni pobjednik sa šest zastupničkih mjesta je HDZ sa svojim partnerima. Gotovo 42 % glasača dalo je povjerenje toj stranci.

Agencije za istraživanje javnoga mnijenja u svojim su anketama HDZ-u davale najviše 22 % glasova. To navodi na zaključak da su ili nesposobne, ili su

pak namjerno krivotvorile stvarno stanje i raspoloženje naroda, što bi značilo da su se dale korumpirati od vladajuće političke klase. HDZ odavno nije ostvario tako visok postotak, a posebice je zanimljivo da je osvojio i Zagreb, navodno neosvojivu SDP-ovu utvrdu.

Lista predvođena HDZ-om dobila je 41,42 % glasova, odnosno šest mandata. U Europski parlament izabrani su Ruža Tomašić, Andrej Plenković, Marijana Petir, Dubravka Šuica, Ivana Maletić i Davor Ivo Stier.

Od SDP-ovih kandidata, Tonino Picula je dobio gotovo polovicu ukupnih glasova na stranačkoj listi. To raduje i one koji nisu glasovali za lijevu opciju, jer se Picula pokazao kao razuman i komunikativan čovjek kojem ideologija nije na prvom mjestu, kao njegovom stranačkom šefu Zoranu Milanoviću koji

ga odavno ignorira. Lista SDP-a i partnera dobila je 29,30 % glasova, odnosno četiri mandata. Izabrani su Tonino Picula, Neven Mimica, Biljana Borzna i Jozo Radoš.

Mirela Holy, koju je Milanović otjerao iz SDP-a, osvojila je sa svojom strankom Orah više od 9,42 % glasova i time jedno mjesto u EU parlamentu.

Totalni debakl doživjeli su Laburisti i Savez za Hrvatsku.

Izbori za Europski parlament pokazali su da se hrvatski narod može vući za nos i varati jedno vrijeme, ali samo do određene granice. Ta je očito dostignuta, Hrvatska se prestaje crveniti.

(dijelovi članka I.M., Hrvatski tjednik) ■

NOVI PREDSJEDNIK MATICE HRVATSKE STJEPAN DAMJANOVIĆ

Na Glavnoj skupštini Matice hrvatske, održanoj 14. lipnja 2014. u Zagrebu, u Staroj gradskoj vijećnici izabran je novi predsjednik Matice hrvatske, akademik Stjepan Damjanović. Na zasjedanju Glavne skupštine, na kojoj je nazočilo 138 zastupnika, također je izabrano novo vodstvo i članovi svih upravnih tijela Matice hrvatske.

Potpredsjednici: Damir Barbarić, Stipe Botica, Stjepan Sučić

Glavni tajnik: Zorislav Lukić

Gospodarski tajnik: Damir Zorić

Književni tajnik: Luka Šeput

Novi predsjednik, akademik Damjanović je rekao kako nema revolucionarnih planova. On smatra da je jedna od bitnih zadaća Matice ojačati suradnju s ograncima, kao i suradnju unutar odjela u Matičinoj središnjici. Za to će se "zauzimati pametnim, sitnim koracima kojima se puno toga može napraviti". Služenje hrvatskoj domovini i narodu jedini je put za Maticu hrvatsku.

U 172 godine svoga postojanja Matica je uvijek radila ono za što je i utemeljena, a to je da kulturnim djelovanjem izgrađuje nacionalni identitet, rekao je Damjanović. Osvrnuo se i na kritike o šutnji intelektualaca, ustvrdivši da Matica nije nikada šutjela o relevantnim

temama za Hrvatsku, poput haaških presuda, demografske ugroženosti i sudbeno-pravne nedosljednosti.

"Matica hrvatska nacionalna je, a ne nacionalistička, ustanova i otvorena je za suradnju sa svima ako je to u skladu s programom Matice hrvatske", sažet je Damjanovićev odgovor na kritike koje su, kako je rekao, "radu Matice upućene s jedne i druge strane", odnosno kritike onih koji smatraju da se Matica ne zauzima dovoljno i na pravi način za nacionalne interese, ili da je previše zaokupljena nacionalnim i nespremna za suradnju.

Stjepan Damjanović rođen je 2. studenoga 1946. u Strizivojnoj kod Đakova. Diplomirao je jugoslavenske jezike i književnosti, te ruski jezik i književnost na Filozofskome fakultetu u Zagrebu gdje je proveo i čitav radni vijek. 1971. izabran je za asistenta profesoru Eduardu Hercigonji na Katedri za staroslavenski jezik (danas Katedra za staroslavenski jezik i hrvatsko glagoljastvo), od 1982. je docent, a od 1986. redoviti profesor na toj katedri. Njezinim je predstojnikom od 1992. do 2008. Na tom je fakultetu obranio magistarski (1977.) i doktorski (1982.) rad s temama iz jezika srednjovjekovnih hrvatskoglagoljskih tekstova. Godine 1998. postao je članom suradnikom, a 2004. redovitim čla-

nom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Osim na matičnom, predavao je i na sveučilištima u Osijeku, Rijeci, Mostaru, Bochumu, Grazu i Pragu. Bio je predsjednik Komiteta hrvatskih slavista i organizator Prvoga hrvatskog slavističkog kongresa u Puli. Od 1996. do 2000. član je Upravnoga vijeća Sveučilišta u Zagrebu, a od 1999.-2002. glavni tajnik Matice hrvatske. Utemeljio je i uređivao Matičinu biblioteku "Inozemni kroatisti".

Nakon puna tri četverogodišnja mandata, s mjesta predsjednika otišao je književnik i povjesničar umjetnosti Igor Zidić. Zidić je jedan od najdugovječnijih čelnika Matice hrvatske koja je osnovana davne 1842. godine. Dulje od njega Maticu su kroz povijest vodili samo Filip Lukas, Ivan Mažuranić, Ivan Kukuljević Sakcinski i Jakša Ravlić. Apolutni rekorder je Lukas koji je Maticu vodio punih sedamnaest godina.

Igor Zidić je zahvalio svima za iskazanu suradnju, prisjetio se zahtjevnih vremena rekavši kako "treba sijati i u oluji, ali i dočekati plod". Izlaganje je završio osobnim svjedočanstvom da je na jednoj od njegovih dječakih fotografija u pozadini bila upravo zgrada Matice hrvatske. Gospodinu Igoru Zidiću dodijeljeno je odličje Matice hrvatske Janko Drašković za zasluge stečene u višegodišnjem zastupanju, učvršćivanju, izgradnji, promicanju i širenju Matice hrvatske i ostvarivanju njezinih ciljeva.

Cjelodnevna skupština bila je prilika da mnogi njezini članovi iznesu svoja stajališta u raspravi o podnesenim izvješćima koja su pak skupštinari, nakon duge rasprave, jednoglasno podržali. Tako je nova predsjednica vukovarskog ogranka Matice Lidija Miletić ukazala na činjenicu da, po odluci dosadašnjih gradskih vlasti Vukovara, za Maticu hrvatsku nema prostora u kući akademika Lavoslava Ružičke te ustvrdila da je to "podilaženje srpskoj nacionalnoj manjini u Vukovaru". ■

PROSVJED ISPRED HNK "KRUG ZA TRG"

Zagreb, 8. svibnja 2014

Pišu: Ante Beljo i dr. Jure Zovko

S PETROKRAKOM NA SVIJEĆI NA ČELU PROCESI-
JE NA PUTU PREOBRAŽENJA U ŠTAFETU MLADO-
STI ZA TITOV ROĐENDAN POSLANU SA HRT-OVA
PRISAVLJA U ZAGREBU NA STADION JNA U
BEOGRAD

Štafetu iz Zagreba šalju oni koji su je nekada poslije Titove smrti preuzimali u Beogradu (direktor HRT Goran Radman). Na našu sreću u Beogradu je nitko ne želi preuzeti, ali i Beograd i Zagreb i danas kao nekada u vremenima prije postojanja štafete i kulta "ljubičice bijele" imaju četničke vojvode u Srbiji i inkarniranu Orjunu (Organizacija jugoslavenskih nacionalista) u Hrvatskoj, njihove sinove i unuke koji se savršeno razumiju i traže neku novu "njihovu" pomirbu za "dobro" svih na zapadnom Balkanu. Ne treba njima hrvatska pomirba, njima trebaju hrvatske svađe i razdori. Na njima grade balkansku pomirbu?!

U zemljama s visoko razvijenom demokracijom postala je uobičajena praksa da se po osobama koji su se na bilo koji način ogriježili o demokraciju i ljudska prava ne imenuju nazivi trgova i ulica. Ako je to već ranije učinjeno, danas se ti nazivi ulica i trgova brišu i mijenja ju. Jedan od najljepših i najpoznatijih trgova u Zagrebu nosi od 1946. g. ime diktatora s najdužim stažom u hrvatskoj povijesti: Trg maršala Tita?! Prije toga je taj isti trg bio nazvan po jednom drugom jugoslavenskom diktatoru Aleksandru Karađorđeviću (1927.-1941.).

Gradonačelnik Milan Bandić, koji je poznat po tome da prije podne nosi Stepinčevu svijeću, a poslije podne Titovu petokraku, godinama se oglašuje na inicijativu nas građana da se promjeni naziv trga u Kazališni trg. Naša građanska inicijativa "Krug za trg" kojoj pripadaju ugledna imena iz hrvatske kulture i znanosti s punim pravom ističu kako je sramota za suvremenu demokraciju u Hrvatskoj da jedan od središnjih trgova nosi ime čovjeka koji je odgovoran za mnoga ratna i poslijeratna masovna ubojstva, progone pristaša demokracije, uvođenje diktature i uspostavu jednopartijskoga jednoulmlja.

Ako gradonačelnik Zagreba Milan Bandić i njegovi istomišljenici u Grads-koj skupštini doista inzistiraju na tome da nekadašnji Sveučilišni trg (1888.-1919.) odnosno Kazališni trg (1945.-1946.) i dalje nosi ime Josipa Broza Tita onda sukladno demokratskim načelima i poštivanju volje birača trebali bi pred njih izići sa svojim programima na izbore, a ne ih grubo varati propovjedajući prije izbora jedno, a poslije izbora čineći drugo.

Jedan američki predsjednik je rekao: "Sve ljude možete prevariti jednom, pojedine ljude možete prevariti više puta, ali sve ljude ne možete prevariti više puta."

Nadamo se da ni hrvatski birači neće više dozvoliti da ih netko, već ne znam po koji put tako bezdušno laže i vara (da ne kažem i neku težu riječ). Nećemo ih više birati i financirati. Ovdje je važno spomenuti da danas u Gradu Zagrebu i Hrvatskoj vladaju oni koji su dobili između 17 i 20 % od sveukupnog hrvatskog biračkog tijela izbore. Tko predstavlja onih preko 80 % birača?

To su u jednom velikom broju oni koji svojim neizlaskom na izbore konstantno "pune" biračke kutije onima koji legitimno onda vladaju sa ovako mizer-
nim izbornim postotkom. Oni koji ne izlaze na izbore samim tim činom daju dva glasa strani koja pobjeđuje na izborima, a u većini slučajeva se radi o onoj strani za koju nikada ne bi dali svoj glas. Kad bi izišli na izbore svojim glasom bi poništili bar jedan glas suprotne strane.

Profesor uglednoga američkog sveučilišta Stanford, Piero Scaruffi, još je u listopadu 2008. u studiji "The worst genocides of the 20th Century" na temelju statističkih analiza uvrstio Josipa Broza Tita među deset najvećih zločinaca 20. stoljeća u svijetu. Scaruffi tvrdi da je u pojedinim udrugama u Republici Hrvatskoj još uvijek najomiljeniji Hrvat Tito, unatoč činjenici da je odgovoran za ubojstvo najmanje 570.000 ljudi. Ovo "prestižno" 10. mjesto među najvećim zločincima 20. st. trebalo bi biti ozbiljni povod za razmišljanje hrvatskim povjesničarima o reviziji lika i djela zločinca kojega se moramo sramiti. Pogotovo to vrijedi za one današnje kameleone i kruhoborce čiji su čak i članovi najuže obitelji bili Titove žrtve, a Tita nazivaju "hrvatskim brandom" ili "superstarom".

Ilustrativan primjer kako se neke osobe mogu nazvati pravim imenom dao je Konrad Adenauer, poslijeratni kancelar Savezne Republike Njemačke, tvorac njemačkog gospodarskog čuda na upit novinara što misli o državniku Josipu Brozu Titu, Adenauer je odgovorio koncizno i jasno: "Najobičniji razbojnik i kriminalac".

Desetljećima su u hrvatskoj historiografiji jugoslavenski historiografi svjesno prešućivali zločine Titovih partizana nad talijanskim i njemačkim stanovniš-

vom pred sam završetak rata ili neposredno nakon rata. O Bleiburgu i drugim mjestima masovnih zločina Titovih partizana nismo ništa učili u školama, a ne uče o tome ni današnje generacije unatoč postojanju samostalne i suverene države. Partizanski pogrom nad pristašama demokracije je najčešće tumačen kao legitimni dio Narodnooslobodilačkoga rata.

Titov kult ličnosti i danas caruje u hrvatskoj politici kao pseudosekularna religija, odnosno kao argument iz šinje-laitističke "epopeje" koja je danas nažalost jedini kriterij političke podobnosti. Nietzscheovo "vječno vraćanje istoga" iz vremena Titove "štafete mladosti" konstitutivni je dio sadašnje politike u Hrvatskoj. Direktor Hrvatske radiotelevizije Goran Radman obnašao je prije 30 godina kao predsjednik socijalističke omladine Jugoslavije funkciju Titova nasljednika u primanju štafete na stadionu Jugoslavenske narodne armije u Beogradu. Sindrom štafete danas se reflektira u brutalnom zatiranju individualne slobode kreativnosti, dokidanju svakog oblika individualne inovativnosti, partijskom diktatu oblikovanja televizijskog programa, kao i orkestriranim napadima na političke protivnike i neistomišljenike.

Kao pristaše europskih modernih vrijednosti moramo osuditi masovni kulturocid "građanske tradicije" i uništavanje svega što je pripadalo građanskoj uljudbi što je napravio Tito i njegovi boljševici.

Znakovito je da nijedan rektor Sveučilišta u Zagrebu od uspostave demokracije nije službeno podnio Senatu zahtjeva za povratak starog dobrog naziva "Kazališni trg" ili "Sveučilišni trg". Je li jedan od razloga ove pasivnosti u akademskim krugovima sadržan u činjenici da na sveučilištu nije bilo lustracije?

Nadamo se da nas zbog ovih izrečenih riječi danas neće zakačiti novopečenim Kaznenim zakonom o sramoćenju koji je preslika nekadašnjeg Zakona o zaštiti imena i djela Josipa Broza Tita, iz nekih davnih vremena, za koja smo smatrali da su odavno iza nas.

Vjerujemo da današnji vlastodršci u Hrvatskoj neće dugo ostati, a ime ovoga trga da će uskoro biti promijenjeno, u skladu s Europskim rezolucijama i većinskom voljom hrvatskog naroda što je već i rečeno u Rezoluciji hrvatskog sabora. ■

U SVOME DOMU NAPADNUTI MAJA I JERKO RUNJE

Piše: Dunja Gaupp, www.hkz-kkv.ch
(14.01.2015.)

"Dragi moji prijatelji, imam vam potrebu priopćiti da su sinoć u 19.30 u našu kuću u Zagrebu nasilno ušla dva napadača u crnim uniformama i crnim maskirnim kapama. Jedan je odmah bez riječi, Jerka, moga muža, srušio na pod, na njega kleknuo i počeo ga udarati elektrošokerom i šakama."

Tako je počimala poruka koja mi je stigla u subotu poslije podne. Čitam dalje i pitam se je li to moguće? Zar smo postali razbojnička zemlja? Ne tako davno, u rujnu 2014. g. u sred Zagreba fizički je napadnuta gospođa Ružica Čavar, a sada i Maja i Jerko Runje. Sve troje su dokazani domoljubi i aktivni djelatnici za bolju Hrvatsku.

Gospođa Runje opisuje kako je drugi napadač trčao kućom tražeći nju, dok se njezin suprug borio s prvim napadačem. Jednom se rukom branio od elektrošokera, a šakom druge ruke udarao dvostruko mlađeg napadača. Ona se nalazila na katu, iskočila je kroz prozor na nadstrešnicu površ ulaznih vrata i počela zvati u pomoć.

"Borba, lupanje i razbijanje trajali su nekoliko minuta. Dok Jerko nije uspio zadati nekoliko snažnih udaraca u napadačevo lice. Napadač se tada digao i pojurio prema izlazu. Za njim je pojurio i drugi, a da me nije našao. S nadstrešnice sam vidjela dva visoka i jaka mlada muškarca, maskirana, kako idu prema

uličnom izlazu", piše dalje gospođa Runje.

Gospodinu Runje izbijen je zub, razbijena glava, ima rane i posjekotine po prsima i rukama, ali ipak nije ništa jako ozbiljno, pa je iz bolnice ubrzo pušten kući.

Napadači nisu tražili novac, dragocjenosti ili vrijedne predmete, nego gospođu Runje, što upućuje na to da se radi o politički motiviranom napadu. Kao glavna koordinatorica inicijative "Krug za trg", kojom se traži promjena imena "Trg maršala Tita" u "Kazališni trg", postala je nepoželjna osoba i kost u grlu ljubitelja krvnika Tita.

"Vjerujem da me Jerko sinoć spasio - odvažnošću, nadprosječnom snagom. Na njemačkom gradilištu ni jedan prijatelj Duvanjac nije mogao u jednom dahu prebaciti toliko lopata pijeska kao

moj muž. (Policajac, jučer: Sigurno ste u mladosti bili sportaš; Jerko: Da, u djetinjstvu sam gladovao, na kamenu)."

Više policijskih službi satima je obavljalo uviđaj, no do danas napadači nisu pronađeni.

Inicijativa "Krug za trg" ide dalje! Sada tek nema posustajanja! Tito konačno mora biti maknut iz Zagreba!

"Dragi moji prijatelji, nema jugoslavenske ili srpske šake koja će sada još sačuvati Tita. Imamo svoje razloge i slijedimo ih dalje. Pravedno je, za dobro je ljudi. Vaša, Maja."

Obitelji Runje želimo brzi oporavak od šoka kojeg su doživjeli, a gospođi Maji i njenim suradnicima zahvaljujemo na ustrajnosti u zahtjevu za promjenu imena najljepšeg zagrebačkog trga. ■

ODLAZI PREDSJEDNIK RAZDORA

DOLAZI PREDSJEDNICA INTEGRALISTICA

Piše: Zoran Meter, dnevno.hr (13.01.2015.)

Nakon infarktno neizvjesne izborne noći, u kojoj su jedni dugo slavili, a drugi naricali i gorke suze ronili, ostale su samo gole činjenice prema kojima po prvi put, u modernoj hrvatskoj državnoj praksi, aktualni predsjednik nije uspio osvojiti drugi uzastopni mandat, a Hrvati su po prvi put izabrali ženu predsjednicu.

Netko neupućen u hrvatsku političku i društvenu zbilju reći će kako to nije ništa neobično, štoviše kako je i svojevrsni trend u EU, da na čelne državne pozicije dolaze žene. Ali, oni koji poznaju domaću političku slagalicu ustrojenu po obrascu nikada iščezlog komunističkog mentaliteta, reći će nešto sasvim drugo.

JOSIPOVIĆEVI LJEVIČARSKI POBORNICI
POZIVAJU NA REVOLUCIJU

Bilo bi izvrsno ukoliko bi Hrvatska pratila europske demokratske trendove po pitanju pozicioniranja nježnijeg spola u visoku politiku, te tako sebe predstavljala svijetu kao zrelo i politički obrazovano društvo. Međutim Hrvatska je po mnogo čemu paradoks, pa tako i po tome.

Naime, razno-razni domaći ljevičarski političari i aktivisti, u rasponu od onih ultra-lijevih pa do lijevog centra te njima pripadajuće nevladine udruge, gotovo redovito u svojim javnim istupima usmjerenim na duhovnu higijenu hrvatskih građana, pozivaju na potrebu veće zastupljenosti žena u visokoj poli-

tici. Ovih dana Hrvati su dobili upravo to, ali ne zbog ispraznih trendy floskula domaćih ljevičara, već samo i jedino zbog programa koji je gđa. Kolinda Grabar-Kitarović svome narodu ponudila.

Da je tome tako svjedoče i bezbrojne uvrede pobornika detroniziranog, potučenog i utučenog Josipovića nakon proglašenja izborne pobjednice, upućene novoj hrvatskoj predsjednici na pojedinim ljevičarskim i projugoslavenskim hrvatskim portalima. Te su uvrede toliko niske i primitive da ih ovdje ne želimo niti spominjati, a neke od njih otvoreno zagovaraju i revoluciju zbog ovakvog, za njih neprihvatljivog izbornog rezultata. ►

Dakle oni ne prihvaćaju niti demokratske rezultate izbora, niti ruku pomirnicu i poruke za objedinjavanje svih snaga i slojeva hrvatskog društva za bolju sutrašnjicu naše Domovine, koje je, u svom emotivnom nastupnom govoru odaslala nova hrvatska predsjednica. Njima više ne znače ništa niti njihove navedene trendy floskule o ženama u politici, niti lažno uspostavljeno hrvatsko jedinstvo pod okriljem njihovog posrnulog miljenika Josipovića.

Oni u svom bijesu koje proizlazi iz podsvesnog straha od posljedica njihovog protuljudskog i protunacionalnog djelovanja koje je u Hrvatskoj na snazi proteklih predugih petnaest godina, sada gube kompas racionalnog ponašanja. Svoje perfidne opsjenarske poteze kojima su urušavali temelje hrvatske državnosti i trovale hrvatsku javnost, sada zamjenjuju otvorenom verbalnom agresijom, govorom mržnje i revolucionarnim pozivima na nekakav otpor.

Maske su konačno počele padati velikom brzinom, a taj je nezaustavljivi proces definitivno započeo još referendumom o braku iniciranom od strane udruge "U ime obitelji" kada su današnji vlastodršci pokazali koliko su u stvarnosti udaljeni od svoga naroda.

NEOJUGOSLAVENIZIRANI SDP JE STRANKA OPASNIH NAMJERA ZA HRVATSKU DRŽAVU

Na socijalnim mrežama iskazana je lavina govora mržnje, netolerancije i revolucionarne retorike prema novoj predsjednici i svim biračima koji su se, eto usudili svoj glas njoj dati, identične onoj iz doba diktatora Tita kada se obračunavalo s partijskim i ideološkim neistomišljenicima i završavalo na Golom otoku ili pred streljačkim vodovima prijekih sudova formiranih "u ime naroda", ukazuje na činjenicu koliko je hrvatsko društvo ustvari ozbiljno bolesno. I nije osnovni problem u ljevičarskim uličnim i internet revolucionarima koji demokraciju shvaćaju i prihvaćaju samo onda kada im izborni rezultati odgovaraju, već ključni problem leži u SDP-u, zašto to otvoreno ne reći (a Račan je to isto, u prskozorje srbijanske agresije na Hrvatsku rekao za HDZ) kao po Hrvatsku opasnoj stranci ne pročišćenoj od protuhrvatskih interesnih grupacija koje su u hrvatsko društvo svjesno unjele kaos i nacionalni razdor.

JOSIPOVIĆEVA IRACIONALNA POLITIKA HRVATSKOG NACIONALNOG RAZDORA

A upravo iz takvih struktura iznikao je i netom detronizirani Ivo Josipović, a prije njega i haški krivoklemlj Stjepan Mesić. Te su zaostale, jugoslavenstvom zadojene strukture, preko noći lažno prigrile plašt zapadne demokracije i prišle 90-tih godina pod okrilje zaštite nove Hrvatske države nudeći mladom državi izloženoj brutalnoj agresiji svoje usluge i iskustvo, svjesni kako bi velikosrps-

ki sljedbenici u svom krvavom piru tada i njima, hrvatskim komunistima, sjekli glave jednako kao i hrvatskim domoljubima. Da se Josipović 91. slučajno zatekao u Srbu čiji je "antifašistički" ustanak do sada licemjerno slavio i veličao, džaba bi mu bilo njegovo jugoslavenstvo i komunizam. Danas bi se njegovi posmrtni ostatci nalazili u nekoj od bezbrojnih jama tj. masovnih grobnica prepunih pobijenih hrvatskih civila i branitelja.

Upravo u tome jest čitava ironija tragične hrvatske zbilje. Zaostala partijska elita koja je spas pronašla u novoj hrvatskoj državi čije je vrhovništvo i sam narod istu prihvatio kroz politiku nužne nacionalne pomirbe, a kao zalog spasa tek uspostavljene države, nije Hrvatskoj ostala zahvalna već je dolaskom na vlast 2000. godine ponovno na sebe ogrnula netom ranije zbačeni krvavi plašt propalog jugoslavenstva i krenula u perfidni obračun s vlastitim narodom i njegovom Domovinom.

Ti rušitelji Jugoslavije i tadašnji krvnici ostalih nesrpskih naroda koji su je tvorili, danas najviše maštaju o reinkarnaciji te iste propale državne tvorevine. Josipović i njegovi puleni taj opisuju i jedini ispravan scenarij raspada Jugoslavije ne žele zaboravljivoj hrvatskoj javnosti ponavljati već ga svjesno tumače sasvim pogrešno tj. kroz pojavu razornih nacionalizama (naravno, po njima jednakih u svim ex republikama) nameću kao glavnu tezu tj. uzrok koji je eto kriv za propast te "perspektivne" zemlje. Razorni nacionalizam koji je *rasturio* Jugoslaviju bio je samo i jedino onaj velikosrpski, a njegova posljedična i logična obrambena pojava bili su nacionalni pokreti ostalih manjih naroda koji su tu državu činili, a nisu upravljali posrbljenim državnim aparatom u kritičnoj mjeri koja bi bila dovoljna za sprječavanje povampirnog četništva koje je otvoreno prijetilo svemu i svakome koji mu se

usudio stati na put.

Stoga se s pravom postavlja pitanje kome to i s kojim ciljem današnji SDP i dosadašnji predsjednik Josipović prodaju ideju neojugoslavenstva i s kime su je mislili ostvariti? Pobuđujući u gladnom narodu (koji je to zahvaljujući i njihovoj nesposobnosti, čak i ne htijenju rješavanja gorućih gospodarskih problema u Hrvatskoj, zemlji koju mnogi od njih nisu željeli, a neki ni do sada kao državu prihvatili), perfidnu jugonostaliju kao sjećanje na vrijeme kada se eto živjelo bolje i sigurnije, a pri čemu ne žele govoriti kako to da se nešto tako dobro moglo preko noći urušiti, hrvatski vlastodršci drsko i bezobzirno uzimaju čak u svoje redove i u izvršne funkcije, a isto tako i za svoje savjetnike, pobornike propalog režima i isto takvih ideologija, a u stvari osobe koje danas djeluju u interesu sadašnje srbijanske politike, poput Dejana Jovića, Budimira Lončara, i td. pa čak i osobe koje su sigurnosnim službama zahvaćene kao velikosrpski eksponenti i pripadnici srbijanske agenturne mreže, a što je bilo gdje u svijetu nazamislivo i podlježe kaznenom progonu zbog veleizdaje.

JOSIPOVIĆ, NA ŽALOST, NIJE USAMLJEN TE BORBA ZA HRVATSKU JOŠ NIJE GOTOVA

Da je to točno, govore nam i izjave nakon izbornih rezultata ni manje ni više nego članova Vlade RH na čelu sa samim premijerom. Nebuloze koje je te večeri prosipao ministar branitelja Fred Matić vjerojatno će ući u anale političke gluposti. Svjestan kraja svoje zalutale političke avanture pokazivao je sve odlike koje krase diktatorske režime, optužujući za pobjedu Kolinde Grabar Kitarić sve i sva i javno ne prihvaćajući demokratsku volju građana, kroz riječi o "sramoti" da nam osobe iz drugih država biraju predsjednika (mislio je i izrije kom ih naveo kao hrvatske državljane iz BiH i hrvatsku dijasporu). ►

Skandalozno omalovažavanje Ustava zemlje u kojoj obnaša ministarsku dužnost, i to upravo onu koja se treba skrbiti o braniteljskoj populaciji čiji su pripadnici dobrim djelom bili oni koje Matić sada tako brutalno omalovažava, tj. Hrvati iz BiH i inozemstva, bilo bi i više nego dovoljno za njegovu ostavku ili smjenu, te zapreka za bilo kakvu buduću političku djelatnost.

Od Freda daleko nije bila ni izbornim rezultatom izfrustrirana ministrica Vesna Pusić koja se pribojava novog hrvatskog mraka iz 90-ih, te novoizabranog predsjednici čak drsko docira što će ona morati odmah napraviti. Po Pusićki, predsjednica države se valja mora distancirati od politike svehrvatske nacionalne pomirbe i vođenja čvrste državničke i politike zaštite hrvatskih nacionalnih interesa i vrijednosti Domovinskog rata. Po Vesni Pusić nova predsjednica mora se prikloniti politici stvaranja "regije", a što je ona striktno odbacila u svom nastupnom govoru nakon izborne pobjede.

Novoj predsjednici u tome će trebati široka potpora hrvatske javnosti, jer je upravo to pitanje ključ svih naših problema. Guranje naroda u "regiju" i okretanje leđa Europi je dosadašnja Josipovićeva i Vladina politika kojoj se treba oduprijeti svim silama, jer je protivna hrvatskim nacionalnim interesima i opasna po našu državnost, te je kao takva

već prozreta i od naroda sankcionirana na ovim izborima.

Izgubljeni politički kompas te je većer pokazao i premijer Zoran Milanović koji je po tko zna koji put pogriješio u svojim prosudbama i analizama pa tako i ovaj put glede priželjkivane Josipovićeve pobjede. Zapleten u frazeologiju na kojoj bi mu pozavidjeli i starogrčki antički mislioci i koju malo tko od prostog puka (ali i onog visokoobrazovanog) razumije, nabacivao se drvljem i kamenjem na vječno mu krivi HDZ i na samu osobu izabrane predsjednice države što je krajnje nedopustiv i potpuno nedemokratski čin premijera jedne vlade. A kada to čini premijer, što drugo možemo očekivati od njegovih ministara. Milanović se opire i sazivanju sjednice Vlade kojoj bi nazočila nova predsjednica, ne videći u tome smisla, jer on i Vlada kao dobro rade, a naivno vjeruje i u čvrstoću koalicije koja mu u Saboru daje potporu.

Međutim vrlo brzo će se snage na političkoj sceni početi preslagivati, a političari postati svjesni nadolazećih dubinskih promjena koje predstoje hrvatskom društvu i o kojima se u hrvatskoj javnosti, pa i u njenoj politici još vrlo malo zna. Ta Milanovićeva "čvrsta" potpora njegovoj Vladi vrlo će brzo postati tanka, a onda će je i nestati, u pokušaju prebijega i pojedinaca i čitavih grupacija s "broda koji tone" na političko dno iz kojega se više nikada neće izdići.

IMAMO PREDSJEDNICU I MORAMO JOJ PRUŽITI ŠANSU

Dobili smo modernu i karizmatičnu predsjednicu koja je privukla mase hrvatskih ljudi, zašavši duboko i u biračko tijelo same ljevice na koje se ova preče-

sto oslanjala i prisvajala ga za sebe, primjerice u gradu Zagrebu i drugim urbanim sredinama. Po tome gđa Grabar Kitarović jest predsjednik-integralist i ima šansu od Hrvatske napraviti modernu, snažnu i samosvjesnu zemlju, a Hrvatima vratiti izgubljeni ponos i dostojanstvo. U tom joj smislu moramo pružiti šansu i dati joj svu moguću potporu. Ona djeluje uvjerljivo i iskreno i zato u narodu pobuđuje novu nadu i optimizam.

Od nje ponajprije očekujemo dokinuće iscrpljujućeg ideološkog sukoba i nacionalnog razdora po obrascu partizani-ustaše, perfidno unešenog u tada jedinstveno hrvatsko biće od strane haškog krivokletnika Mesića, a još više intenziviranog u vrijeme mandata sada već ex predsjednika Josipovića.

Predsjednica to može učiniti jedino na način da sve totalitarne režime proglasi zločinačkim, zajedno s njihovim vođama i simbolima. Na taj način više neće biti ni slova **U** ni zvijezde petokrake. Hrvatski je narod i njegova braniteljska populacija, u svom golemom djelu za to spreman, a temelj svoje moderne Hrvatske tražit će isključivo u vrijednostima Domovinskog rata i zaslugama prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana. Uza sve nedostatke koje je potonji imao, on jest i uvijek će biti simbol hrvatske neovisnosti kao što je to za SAD George Washington, za Francusku osvajač i vojskovođa Napoleon i Charles de Gaulle i td. (uza sve njihove drastične mane i pogreške). To su jednostavno simboli modernih nacija i kao takve ih njihovi narodi s ponosom i slavu, sviđalo se to nekome ili ne. ■

POVIJESNI DAN REHABILITACIJE DOMOLJUBLJA

Piše: Zdravko Tomac

Nema nikakve dvojbe da će 15. veljače 2015. godine biti zapisan zlatnim slovima u hrvatskoj povijesti jer je to, kako je napisao Tihomir Dujmović, "nakon duge 15- godišnje tamne noći", bila rehabilitacija domoljublja kao nečeg najsvjetlijeg u hrvatskoj povijesti, a što je posljednjih 15. god. bilo sustavno omalovažavano i napadano kao nešto primitivno, nacionalističko i štetno.

Pritisak nenarodne vlasti i velikog dijela medija i ne vladinih udruga da se diskreditira i omalovaži naša kultura, naša tradicija, naši običaji, naša vjera i u krajnjoj liniji identitet hrvatskog naroda kao pobjedničkog i mirotvornog, bio je tako velik i tako strašan da se kod mnogih ljudi širila nelagoda, pa i strah, na bilo koji način, javno izražavati svoje domoljublje. Sve se to promijenilo u jednom jedinom danu na povijesnom Trgu sv. Marka. Bio je prekrasan sunčan dan

a nebo je bilo plavo kao što je bila plava odjeća nove hrvatske predsjednice Kolinde Grabar Kitarović. Bilo je puno simbolicke u svečanoj prisezi hrvatske predsjednice. Radilo se o svečanoj prisezi nove hrvatske predsjednice, a ne o inauguraciji, koja je nametnuta, i nema temelja ni u hrvatskoj povijesti, ni u hrvatskom ustavu. Zato je središnji čin svečane prisege bio kada je nova predsjednica poljubila hrvatsku zastavu. I zamislite, Hrvatska televizija, taj najsvetani čin nije prikazala, što ne može biti slučajno. I cijeli program HRT-a bio je sramotan i potrebno je pokrenuti odgovornost za tu sramotu koju su nanijeli hrvatskom narodu. Prije svečane prisege, u PRESS klubu, natjecali su se pozvani novinari tko će više ocrniti novu hrvatsku predsjednicu. Sam prijenos i komentari bili su također sramotni, što mislim opet nije slučajno, jer je i nakon

prijenosa u emisiji Aleksandra Stankovića, Nedjeljom u 2, pozvani gost Nenad Puhovski također pokušavao omalovažavati ono što se dogodilo na Markovom trgu, uz oduševljenje tisuće nazočnih ali i uz oduševljenje velikog dijela hrvatskog naroda koji je preko TV ekrana pratio veliku svečanost.

Sve to nije bilo slučajno, kao što nije bilo ni slučajno što su glavni mediji, na čelu s HRT-om, skoro većom i važnijom zvijezdom učinili Aleksandra Vučića nego predsjednicu Kolindu Grabar Kitarović. Vučić je bio jedini političar koji je na svečanoj prisezi predsjednice otišao na podij gdje je bilo nekoliko stotina novinara, kako bi ga svi vidjeli, i davao je izjave do samog početka svečanosti, kako bi se proglasio najvažnijom ličnošću. To je njegovo pravo, ali je sramotno što su mediji od njega napravili najvažniju osobu na svečanoj prisezi. Nismo vidjeli druge predsjednike država, niti ih je bilo tko što pitao, nismo vidjeli ni druge uvažene goste, jer su se mediji isključivo bavili Aleksandrom Vučićem. ►

U svojoj arogantnosti išao je tako daleko da se usudio javno lagati tvrdeći kako je više nestalih Srba nego Hrvata. Što nitko nije demantirao odmah nego tek dan kasnije. Položio je Vučić cvijeće na spomenik Nikoli Tesli, stigao je i na misu, dakako uz pratnju M. Pupovca. Mora mu se priznati da je vješt političar, ali katastrofalno je što je veliki dio medija od njega pravio najvažniju ličnost koja je došla na svečanu prisegu nove hrvatske predsjednice.

Kad sam ga gledao kako paradira i kako svi novinari jure za njim, kako je sebe vješto nametnuo kao najvažniju osobu, misli su mi spontano odlutale na neke događaje iz prošlosti. Sjetio sam se 7. listopada 1991. g.. Također je bio lijepi, sunčan dan s plavim nebom. Nakon što sam ispratio američkog generalnog konzula gospodina Einika koji mi je rekao da će biti napadnut Zagreb i da Amerikanci povlače svoje osoblje, nazvao sam suprugu i rekao da ne ide iz kuće i da pazi da sin bude u kući, te sam na drugom katu zgrade Hrvatskog sabora (tada je Vlada demokratskog jedinstva bila smještena u Hrvatskom saboru) u kabinetu Franje Gregurića kojeg sam zamjenjivao, otišao do prozora i gledao na Markov trg uživajući u njegovoj ljepoti. Tada je odjeknula strašna eksplozija koja me srušila i bacila na leđa. Raketirani su Banski dvori. Pokušali su ubiti Franju Tuđmana i obezglaviti Hrvatsku kako bi spriječili proglašenje i ostvarenje samostalnosti i suverenosti Hrvatske koje smo spremali donijeti idući dan na Hrvatskom saboru. Sjetio sam se da je tada Aleksandar Vučić bio jedan od pomoćnika zločinca Vojislava Šešelja, odnosno da su oni, on i Tomislav Nikolić, sadašnji predsjednik Srbije, bili učesnici agresije na Hrvatsku i da se nikada nisu odrekli velikosrpske politike. Sjetio sam se i izjava četničkog vojvode Tomislava Nikolića, da je Vukovar srpski grad i da u Vukovaru Hrvati nemaju što tražiti. Sjetio sam se i politike S. Mesića, I. Josipovića, V. Pusića, M. Pupovca i Z. Milanovića koji su cijelo vrijeme prihvaćali velikosrpsku prevaru i krivotvorinu da se radilo o građanskom ratu, a ne o agresiji Srbije, JNA, i Crne Gore na Hrvatsku.

Sjetio sam se i pokušaja da glavni mediji krivotvore presudu Haaškog suda pravde, tvrdeći kako je to naš poraz. Ne to nije poraz Hrvatske, to je debakl hrvatskog državnog vrha koji je kriv jer je cijelo vrijeme radio protiv hrvatskih nacionalnih interesa.

Sjetio sam se da smo mi u Hrvatskom nacionalnom etičkom sudištu osudili Ivu Josipovića za moralnu veleizdaju, a podigli optužnicu protiv Mesića, Pusića i Pupovca i upravo radimo na podizanju optužnice protiv Z. Milanovića. Dugo traje borba hrvatskog naroda protiv nenarodne politike, protiv politike koja je osporavala pravo na domoljublje,

koja je lažno optuživala hrvatske branitelje i predsjednika Tuđmana, koja je prihvaćala krivnju Hrvatske koje nema.

Čitajući prije početka svečanosti inače sjajnu poslanicu Kolinde Grabar Kitarović, pomislio sam da u cijelom govoru ipak postoji jedan pasus koji mi se ne sviđa, a to je slijedeći: "Želim zahvaliti i svojim prethodnicima ... na njihovom doprinosu izgradnje hrvatske demokracije. Neću se ustručavati pitati za savjet jer i svoje različitosti moramo koristiti za dobrobit države."

Nema nikakve potrebe da Kolinda Grabar Kitarović traži savjete od Josipovića i Mesića, jer je oni nemaju što savjetovati, jer oni ne prihvaćaju njenu politiku. Bilo mi je jasno da će na takve rečenice Kolinde Grabar Kitarović narod spontano reagirati zviždukom, što se i dogodilo. Pravo je naroda da pokaže svoje neslaganje s politikom Mesića i Josipovića. Nije to prvi put da im se zviždi, već dugo oni to doživljavaju, ali nažalost iz toga nisu izvukli nikakve pouke. Nisu se zapitali zbog čega nam narod zviždi, nisu samokritički ni pokušali mijenjati svoju pogrešnu politiku nego su postajali još agresivniji i brutalniji. Mesić je sve one koji se ne slažu s njegovom politikom proglasio budalama. A V. Pusić primitivizmom i sramotom. Kolinda Grabar Kitarović je pružila ruke pomirbe svima. Jasno je rekla da želi biti predsjednica svih Hrvatica i Hrvata ali i svih državljana i građana Hrvatske. Da neće ljude dijeliti na naše i vaše, odnosno na one koji su za nju glasovali i one koji su glasovali protiv. U pravu je Kolinda Grabar Kitarović što nastoji u novim uvjetima obnoviti veliku ideju politike pomirbe, prvog hrvatskog predsjednika Franje Tuđmana i udarati temelje novom hrvatskom zajedništvu. Ali mora biti svjesna da postoje mnogi u Hrvatskoj koji neće prihvatiti njenu pruženu ruku, koji će ju pokušati i dalje diskreditirati, omalovažavati i koji će nastaviti sa starom politikom, "mi ili oni". To se i dogodilo i prilikom prijenosa i komentiranja velikog događanja. A evo i u ova dva dana nakon svečane prisega, ponovno pljušte optužbe protiv hrvatskog naroda. Ponovno se napada domoljublje, ponovno se domoljubi proglašavaju primitivcima i nacionalistima. Usprkos toga, siguran sam da će Kolinda Grabar Kitarović uspjeti, jer je svojom iskrenom ljubavlju za domovinu, koja je izražena pjesmom "Ljubim te do bola", dobila veliku većinu hrvatskog naroda na svoju stranu. Nakon dugo vremena veliki dio hrvatskog naroda bio je ozaren, sretan, pun emocija i vjere u budućnost. Mnogima je pao teški kamen sa srca, jer konačno smo nakon Tuđmana dobili predsjednicu koja ljubi svoju domovinu do bola, koja je iskreni domoljub, koja je iznikla iz naroda, u čiji je svjetonazor ugrađena tradicija, hrvatska kultura, ljubav za dom, obitelj, našu vjeru i sve

ono lijepo što nas čini hrvatskim ponosnim i pobjedničkim narodom.

Ali da se vratim na tvrdnju zašto mislim da će 15. veljače 2015. g. biti upisan zlatnim slovima u hrvatskoj povijesti. Toga dana bili smo svjedoci prožimanja onoga najljepšeg i najboljeg iz hrvatske prošlosti sa sadašnjošću i budućnošću hrvatskog naroda. Sve se je događalo na povijesnom Markovom trgu, pred crkvom sv. Marka gdje je prema legendi nekad bio užarenom krucem okrunjen Matija Gubec. Tu je prisegu dao i prvi hrvatski predsjednik Franjo Tuđman. I od toga dana do 15. veljače nikada se više nisu osjetile takve emocije i takvo domoljublje kao ovoga 15. dana mjeseca veljače. Između Ustavnog suda, Banskih dvora, Sabora, Gradske skupštine natiskalo se mnoštvo naroda. Prva hrvatska predsjednica je došla povijesnom uspinjačom i prolazila uz špalir povijesnih postrojbi. Treba ih nabrojati:

Gradska straža Bakar / Zrinska garda Čakovec / Križevačka djevojačka straža / Viteško albarsko društvo / Kliški uskoci / Senjski uskoci / Sveti Grgur- Požeška građanska straža / Trenkovi panduri / Kravat pukovnija / Dubrovački trombunjeri / Sokolska garda / Keglevičeva straža Kostel / Turopoljski banderij / Krapinski Ilirci / Kumpanjija Smokvica / Rapski samostrelčari / Serezani Županja / Gospićka garda-Vukovi / Karlovačka građanska garda / Šibenska gradska straža / Bjelovarski graničari Husari 1756 / Počasna sokolska garda-Hrvatski sokol Osijek / Domagojevi strijelci / Đurđevački graničari-Đuroki / Udruga Petrovska pištola / Husari Varaždinske županije / Kumpanjija Blato.

Bilo je prelijepo gledati bogatstvo tih odora, narodnih nošnji i slušati odabrane pjesme i ulomke iz opere "Ero s onoga svijeta", slušati recitacije Joška Ševe, nastup zbora Hrvatske televizije, ansambla narodnih pjesma i plesova Hrvatski Lado, akademski zbor Ivan Goran Kovačić, zbora mladih Izvor sv. Josipa. Mene se posebno dojmila pjesma Radojke Šverke "Ljubim te do bola".

Bio je to veličanstven događaj koji je probudio emocije naroda. Za one koji ne vole Hrvatsku to je bio strašan događaj kojeg su jedva preživjeli. Zbog toga treba razumjeti njihovo omalovažavanje tog povijesnog dana, te pokušaje da ga se proglasi kičem, vašarom i licitarskim srcem. Nisu i neće uspjeti u tome. 15. veljače bio je dan kada je hrvatski narod dobio novu predsjednicu koja ljubi Hrvatsku do bola, koja je iskren domoljub i vjernik, koja voli i poštuje nacionalne svetinje i običaje. Nakon emocija koje je iskazao hrvatski narod, neće biti više moguće da izabere bilo kojeg političara koji ne ljubi iskreno svoju tradiciju, svoj hrvatski narod i svoju hrvatsku domovinu. ■

AUTORI FILMA **UBOJSTVO U TITOVO IME - TAJNA ODREDA SMRTI U NJEMAČKOJ**

NJEMAČKI ARHIVI KRIJU JOŠ PUNO ŠKAKLJIVIH PODATAKA

FRANK HOFMANN I PHILIPP GRÜLL

(14.11.2014.)

Vjerojatno najdulji niz neriješenih ubojstava u poslijeratnoj njemačkoj povijesti jest onaj koji su počinili jugoslavenski agenti. U to doba likvidirano je najmanje 29 osoba u SR Njemačkoj. Prema nekim informacijama od 1946. pa sve do 1989. Udbe je ubila 67 Hrvata izvan zemlje, pokušala ubiti njih 23, otela njih četvero, pokušala oteti dvoje, a za četvero emigranata ne zna se koja ih je sudbina zatekla. Daleko najveći broj ubijenih, njih 35, smrt je dočekalo u Zapadnoj Njemačkoj. Ostali su ubijeni u akcijama Udbe u ostalim zemljama u koje su Hrvati tradicionalno emigrirali, napose u Austriji, Kanadi, Italiji, Argentini i Francuskoj. Žrtve su prognani Hrvati koji su djelovali protiv režima u domovini.

Iz tog razloga dvojica njemačkih novinara snimili su dokumentarni film "Ubojstvo u Titovo ime", prvi njemački TV-dokumentarac o toj temi. Kao rezultat višegodišnjeg istraživanja, 45-minutni film obiluje uzbudljivim scenama, ekskluzivnim objavama i jakim emocionalnim trenucima. Autori Philipp Grüll i Frank Hofmann uspjeli su okupiti nekadašnje njemačke ministre, tajne agente Udbe, žrtve organiziranih likvidacija te složiti rijedak uvid u stvarne događaje hrvatske političke dijasporu. U ovom broju razgovaramo s dvojicom autora o nizu pitanja vezanih uz njihov dokumentarni rad, o njihovim motivima, povezanosti političkih vođa i tajnih službi SR Njemačke i Jugoslavije, poteškoće na koje su nailazili tijekom snimanja te druge teme vezane uz život i smrt hrvatskih disidenata.

Otkuda poriv za snimanje ovakva dokumentarnog filma?

Hofmann: Od siječnja 2012. radim za Deutsche Welle kao korespondent za srednjoistočnu i jugoistočnu Europu. U zemljama zapadnog Balkana radio sam već jednom tijekom rata 1990-ih. Kada sam se prvi put susreo s kompleksom tema o umorstvima jugoslavenskih tajnih službi, rasvjetljavanje prethodnog razdoblja učinilo mi se zanimljivim. Što sam više razmišljao, postalo mi je jasno da je krvavi kraj Jugoslavije zasjenio tumačenje razdoblja prije njezina raspada. U veljači 2013. o toj sam temi napravio televizijski prilog za europske magazine Deutsche Welle i ARD-a. Philipp je nešto kasnije, uoči pristupanja Hrvatske Europskoj uniji, radio na izvještaju za BR-ov politički magazin Kontrovers. Nakon tih prvih priloga stupili smo u kontakt. Bili smo složni: zapravo ovdje nije riječ samo o jednom ubojstvu u

Wolfratshausenu, nego o nečemu mnogo većem. Radi se o cijeloj seriji ubojstava s tridesetak žrtava - vjerojatno najdužoj seriji ubojstava u njemačkoj poslijeratnoj povijesti.

Grüll: Obojicu nas je začudilo da se u Njemačkoj o toj tematici tako malo znalo i da do sada o tome nije produciran ni jedan duži film. Stoga smo Frank i ja odlučili da radimo zajedno i tu prazninu popunimo ovim dokumentarcem.

Je li termin objavljivanja filma slučajno ili namjerno uvjetovan početkom suđenja Perkoviću i Mustaću?

Grüll: Termin je namjerno usklađen s početkom procesa. Vidjeli smo da je već sama svađa oko izručenja završila na njemačkim naslovnica. Stoga smo mislili da je početak procesa dobar trenutak da s temom dopremo do šire javnosti. Smatramo da je to važno jer dosad je javnost bila gotovo nesvjesna da deseci zločina nisu razjašnjeni, da mnogi preživjeli i njihovi bližnji do danas žive u neizvjesnosti i čekaju pravdu. S ovim procesom moglo bi nakon svih tih desetljeća započeti rasvjetljavanje ove serije ubojstava. Zato je za nas vrijeme oko početka rasprave logičan termin emitiranja.

Kada ste počeli snimati film?

Hofmann: Samo da nadopunim: Do sada se obrada povijesti SFRJ kretala po ideološkim, pa i nacionalističkim linijama. Zbog toga su države bivše Jugoslavije iznimka na istoku Europe. Zašto? Znanstvenici, ali i drugi društveno relevantni akteri u Poljskoj, Češkoj, Slovačkoj pa čak i Rumunjskoj, vrlo se intenzivno suočavaju sa socijalističkom prošlošću i to čine u vrlo nezavisnoj akademskoj i od ideologije oslobođenoj okolini. Smatram da je došlo vrijeme da se s time počne i u zemljama bivše Jugoslavije.

Sa snimanjem smo počeli početkom godine, ali s istraživanjima znatno ranije. Ukupno smo na našem filmu radili više od godinu dana. To vrijeme bilo nam je potrebno da zaključimo ovu složenu temu. Temu koju je njemačka savezna vlast sve do 1980-ih držana izvan dosega javne rasprave. Stoga o tome u Njemačkoj postoji samo malen broj članaka i izvještaja, što otežava razradu teme i pronalazak polaznih točaka. Osim toga, bilo nam je potrebno vrijeme da osiguramo pristup informacijama, izgradimo povjerenje sa sugovornicima i na njemački prevedemo tajne dokumente koje smo prethodno pregledali.

Koji reakciju očekujete od hrvatskoga gledateljstva?

Grüll: Uza svu težnju objektivnom prikazu teme, moja je perspektiva da kako uvijek - njemačka. Stoga naravno želimo znati kako će hrvatsko gledateljstvo doživjeti film i ocijeniti ga. Koji su dijelovi s hrvatske točke gledišta uspjeli, a koje aspekte možda trebamo jače naglasiti? To nas jako zanima. Ono što bismo željeli, a da ne precijenimo film, jest da ovaj dokumentarac bude malen prinos tomu da se rasprava o Udbinim zločinima intenzivira. Često su potrebni vanjski poticaji kako bi se tamna poglavla vlastite povijesti rasvijetlila. Tako je primjerice bilo u Istočnoj Njemačkoj. Da nije bilo pritiska Zapadne Njemačke, rasvjetljavanje DDR-ove prošlosti sigurno ne bi bilo uznapredovalo kao što je danas.

Zašto se Njemačka tek sad odlučila obračunati sa zločinima?

Hofmann: Nije da se zločini u posljednjim desetljećima uopće nisu pratili. No zapazili smo da bi istrage relativno brzo bile obustavljene. Tada su postojali drugi prioriteti, kao na primjer RAF-ov terorizam ekstremne ►

Frank Hofmann, Philipp Gruell

ljevice, čije su žrtve bile njemačke gospodarske veličine i osobe poput tadašnjega glavnog državnog odvjetnika. U Njemačkoj, koliko god to potresno i tužno bilo, bilo je čini se rašireno shvaćanje da je riječ samo o nekoliko Jugoslavena koji se međusobno ubijaju. Drugi kriminalni slučajevi bili su važniji.

Gruell: Treba dodati da je riječ o ubojstvima tajne službe, a planirali su ih i počinili profesionalci. Tu su i njemački istražitelji, koji svoj posao shvaćaju ozbiljno, imali male šanse. Tragovi su bili izbrisani, a počinitelji bi često pobjegli u Jugoslaviju, gdje njemačke vlasti do njih nisu mogle doprijeti. Tek prije otprilike deset godina policija je dobila nove važne polazišne točke u slučaju Đureković. Osim toga, s pristupom Hrvatske Europskoj Uniji rastu šanse da oni koji su odgovorni polože račune, kao što to vidimo kod Perkovića i Mustača. I naposljetku, ukupna je politička situacija drukčija no u vrijeme hladnoga rata. Danas nitko ne mora hiniti da su Tito i njegovi nasljednici političari koje prihvaćaju kao partnere.

Smatrate li da su dokazi o Udbinim zločinima bili brižljivo čuvani sve ove godine?

Hofmann: Sigurno, i to još vrijedi. Nije nimalo jednostavno u Hrvatskoj i ostalim republikama bivše Jugoslavije dobiti pristup dosjeima tajnih službi. Ustanova poput poljskog Arhiva tajnih službi u Varšavi, kojem je čak priključeno i posebno državno tužiteljstvo, ili poput Dokumentacijskog centra Stasija u Njemačkoj, gdje građani mogu dobiti uvid u dosjee koje je o njima sastavila tajna služba DDR-a, ne postoji ni u jednoj državi bivše Jugoslavije. Ali i dokumenti zapadnonjemačkih tajnih službi o toj temi još su uglavnom klasificirani kao tajni. Ako pred očima imamo da su osobe poput Milana Dorića ili Vinka Sindičića njegovale najbližije odnose s njemačkim Saveznim uredom za zaštitu ustava ili su čak radili za to tijelo, vrlo je vjerojatna pretpostavka da i u njemačkim arhivskim ormarima leži još mnoštvo šakljivih podataka.

Bi li bio promijenjen tijek hladnoga rata da su se stvari o kojima progovarate u filmu znale?

Hofmann: Tijek se vjerojatno ne bi promijenio. Prisile realne politike bile su

prevelike, a njemački interes u t.zv. "promjeni putem približavanja", omekšavanju Istočnog bloka prevladavanjem potpune izoliranosti, odredio je onodobnu vanjsku politiku. Uostalom to je politika koja je - kao što danas znamo - postavila temelj za to da je 1989. u DDR-u moglo doći do mirne revolucije. Već samo zato jer se kontakt između razdvojenih obitelji mogao održavati kroz zid i bodljivu žicu. Ta bi politika zapadnonjemačku Vladu po svemu sudeći i dalje pratila, da je bilo javne rasprave o ubojstvima jugoslavenskih tajnih službi u SR Njemačkoj.

Gruell: Vjerojatno bi njemačko stanovništvo na stvari gledalo malo drukčijim očima. To vrijedi za njemačku politiku i za Tita. Slika o njemu i o Jugoslaviji vjerojatno je još obilježena time da su generacije Nijemaca tamo provodile predviđene odmore. Većina razmišlja: u Jugoslaviji uopće nije bilo tako loše, ljudima je bilo dobro, Titov socijalizam bio je neka vrsta light socijalizma. Da su Tito i drugi u Savezu komunista Jugoslavije bili brutalni despoti, koji su ubijali kako bi osigurali svoju vlast, kod nas nije sasvim poznato.

Udba je ubijala hrvatske emigrante u Njemačkoj, a kako je Jugoslavija bila pokretač Nesvrstanih i time "ugodna" Zapadu, te se stvari nisu iznosile. Je li moguće da su Tito i njemačka vlada bili u dosluhu?

Gruell: Nekadašnji državni ministar vanjskih poslova, esdepeovac Klaus von Dohnanyi, kaže u našem filmu: Njemačka je vodila "politiku prljavih ruku". To je vrlo dobro poentirao. Njemačka strana bila je potpuno svjesna da se jugoslavenska tajna služba u Njemačkoj bacila u lov na protivnike režima. Njemačke institucije i predstavnici Vlade iza zatvorenih su vrata svojim jugoslavenskim uredskim kolegama rekli da tako neće ići. Ali kad je Jugoslavija nastavila po svome, unatoč tome Njemačka nije kritizirala Jugoslaviju.

Znate li je li njemački kancelar Willy Brandt pokušao problem riješiti izravno s Josipom Brozom Titom? U filmu se govori o dobrim državnim vezama SR Njemačke i SFRJ, kao i o osobnom priateljstvu Brandta i Tita.

Gruell: Nije nam poznato je li kancelar Willy Brandt to pokušao učiniti. Ali Gerhart Baum, koji je od 1978. do 1982. bio savezni ministar, rekao nam je da je SR Njemačka o tom pitanju itekako raspravljala s Jugoslavijom. Na zajedničkim susretima predstavnika jugoslavenskih i njemačkih sigurnosnih službi burno se raspravljalo o tim zločinima. Njemačka je u tom smislu snažno kritizirala Jugoslaviju, ali uvijek isključivo iza zatvorenih vrata. Dapače, postojali su pojedinačni apsurdni slučajevi u kojima je njemačka policija mogla lako doći do

počinitelja kaznenih djela ubojstava, otmica i zastrašivanja, ali je u tome spriječavana.

Dakle, sve se znalo, ali se javno skrivalo? Kako ste došli do tih konkretnih saznanja?

Gruell: O tome govore i nekadašnji agenti jugoslavenskih tajnih službi, koji su u filmu opisivali i načine na koje su počinili ubojstva. Osim toga, u našem dokumentarcu donosimo i priču samih žrtava, od Roberta Zagajskog, čijeg su oca u Njemačkoj ubili jugoslavenski tajni agenti, pa do žrtava koje su preživjele napade. Nemojmo zaboraviti da su tri ubojstva počinjena usred bijela dana u Münchenu, a sve su to bili zločini za koje nitko nije odgovarao i za koje je njemačka, a posebno bavarska, javnost bila iznimno zainteresirana. Tu postoji dodatni problem. Mnogi agenti poslije su davali njemačkoj tajnoj službi razne podatke i povjerljive informacije. Zbog toga su bili i ostali pod zaštitom njemačkog ustava. U filmu prikazujemo i bivšega jugoslavenskog tajnog agenta koji je potom prešao pod njemačku zaštitu i koji i danas živi u mirovini u njemačkom gradu Fürthu.

Kakav je bio odnos njemačkih vlasti prema hrvatskoj političkoj emigraciji?

Gruell: Odnos je bio ambivalentan. U pedesetim je godinama i na početku šezdesetih SR Njemačka hrvatsku emigraciju poticala i financijski pomagala. Smjer Savezne Republike bio je tada strogo antikomunistički i antisocijalistički. Na Hrvate u egzilu gledalo se kao na političku snagu usmjerenu protiv režima u Beogradu i samim time bila na strani Njemačke. Poslije su pak hrvatske emigrantske organizacije u Njemačkoj zabranjene zbog terorističkih težnji. Ipak, njemačke tajne službe i u sedamdesetim godinama pokušavale su si osigurati određeni utjecaj na hrvatske emigrantske organizacije.

Budući da je znala da su im životi ugroženi, je li njemačka policija hrvatskim emigrantima nudila zaštitu, i jesu li za to znale jugoslavenske tajne službe?

Hofmann: O tome se vrlo malo zna. Ono što znamo jest primjerice da je Stjepan Đureković malo prije atentata dobio policijsku zaštitu. Ali koliko su ozbiljni bili naponi njemačke policije za sprječavanje atentata i što je jugoslavenska strana o tome znala, o tome možemo nažalost samo spekulirati.

U vašem filmu prvi put su o ubojstvima progovorili tadašnji njemački političari. Kakva je bila njihova reakcija kada ste im se obratili i jesu li se dvoumili pri davanju izjava? Zašto su uopće progovorili o toj temi? ►

Hofmann: Nije bilo lako naći političare iz onoga doba koji bi govorili o ubojstvima jugoslavenskih tajnih službi u Njemačkoj. Bivši premijer Helmut Schmidt, bivši ministar vanjskih poslova Hans-Dietrich Genscher, najbliži suradnik Willyja Brandta, Egon Bahr - svima smo poslali upit. Ali svi su nam rekli da nažalost nemaju vremena za razgovor o toj temi. To je čudno, jer sva trojica usprkos poodmaklim godinama iznose svoja mišljenja o drugim temama. Bivši ministar unutarnjih poslova Gerhart Baum i Klaus von Dohnanyi reagirali su drukčije. Baum je odmah rekao da ga tema zanima i da stoji na raspolaganju. Ubrzo mu se pridružio i Dohnanyi. Obojica smo bili iznenađeni koliko su otvoreno i informirano govorili o temi.

Film je sniman u Njemačkoj, Austriji, Hrvatskoj, BiH i Srbiji. Mnogi sugovornici bili su članovi Udbe. Zašto su progovorili baš vama?

Grüll: Očigledno ponekad i agenti žele progovoriti. Nakon svih tih godina žele naime objasniti kako oni gledaju na stvari. Žele se obraniti od optužbi, poput primjerice Perkovića. A, onda, i među njima ima onih koji su tašti.

Smatrate li da su te izjave dane iskreno ili su brižljivo pripremljene u dogovoru s današnjim obavještajnim službama? Treba li dakle te izjave tumačiti kao osobna svjedočenja ili poluslužbene izjave obavještajnih zajednica?

Grüll: Sigurno su ljudi poput Josipa Perkovića i drugih sugovornika svoje riječi dobro izvagali. I sigurno imaju svoje motive kada daju takav intervju. Naša je zadaća te izjave klasificirati, odmjeriti i usporediti. Svaki razgovor nama je dio velike slagalice. Ideja kako bi konačna slika mogla izgledati dobije se tek kada sve blokove vidimo zajedno i sastavimo. Zato nam je bilo važno saslušati obje strane - preživjele i njihove bližnje, njemačke političare i istražitelje kao i ljude iz nekadašnjih jugoslavenskih tajnih službi.

Hofmann: Zato mislimo da je velika šteta što ni hrvatski predsjednik ni premijer nisu bili spremni za naš film stati

pred kameru. Isto vrijedi i za trenutnu hrvatsku ministricu vanjskih poslova. Nevjerojatno je da se ona nije htjela izjasniti ni u pogledu činjenice da je Sabor samo tri dana prije pristupanja Europskoj Uniji htio zaobići europsko pravo. Nevjerojatan postupak. Hrvatska je o pridruživanju pregovarala dulje od ostalih zemalja članica. Samo tri dana prije Ugovora o pristupanju, koji je na snagu trebao stupiti 1. srpnja 2013., pokušalo se jedan detalj (Europski uhidbeni nalog) u jednom od najvažnijih područja europske integracijske politike - pravo i unutarnji poslovi - redefinirati saborskom raspravom. Radio sam više od pet godina u Bruxellesu kao korespondent za EU i znam da tamo to nitko nije razumio.

Kako komentirate izjavu Josipa Perkovića u kojoj on tvrdi da nije ni na koji način povezan s ubojstvima kojima se bavite u filmu? Iako je bio u sekciji Ureda za državnu sigurnost koja se bavila osmišljavanjem i provođenjem likvidacija.

Grüll: Naravno da nitko nije kriv dok mu se krivnja ne dokaže. To vrijedi i za Josipa Perkovića. Njemu će krivnju odrediti sud čije ročište upravo sada počinje u Njemačkoj. No imamo li pred očima činjenicu da je upravo on bio zadužen za borbu protiv neprijateljske emigracije u Njemačkoj i da je upravo u razdoblju njegova djelovanja u Njemačkoj ubijeno najviše hrvatskih emigranata, itekako je opravdano sumnjati u istinitost njegove izjave. Uostalom, na sudu su on i Mustač, što znači da je sam bavarski sud uvjeren da je riječ o osobama koje snose najviše odgovornosti što se tiče osmišljavanja i provođenja kriminalnih akcija na tlu njemačke države. Također trebamo znati da se u državama sljedbenicama bivše jugoslavenske federacije nisu kažnjavali bivši špijuni, nego su dobrim dijelom utjelovljeni u sustave tajnih službi novih nacionalnih država. Naše pitanje postalo je moguće postaviti tek kad je Republika Hrvatska ušla u Europsku Uniju te se djelovanja hrvatskih tajnih agenata sada mogu procesuirati. Na djelovanja srbijanskih tajnih agenata, kao i onih iz BiH,

te ostalih država sljednica bivše Jugoslavije, ne možemo trenutačno utjecati jer nemamo mogućnost Europskog uhidbenog naloga. A i oni su krivi za ubojstva, otmice i zastrašivanja na području SR Njemačke.

Znamo da su Udbine likvidacije provodili nacionalni odredi tajne službe. Dakle, hrvatski agenti likvidirali su hrvatske emigrante. S obzirom na to, koja je aktivna uloga Mike Špiljka i Josipa Manolića u tim likvidacijama?

Hofmann: Prema našim istraživanjima to nije točno i prema mom viđenju to je zanimljiv primjer za to kako se na suočavanje s prošlošću u državama bivše Jugoslavije gleda kroz nacionalističke naočale. U Savetu državne bezbednosti SFRJ u Beogradu uvijek je bilo službenika koji su dolazili iz dominantno hrvatske Hercegovine. Oni nisu sudjelovali u operacijama zato jer su bili Hrvati, nego zato što su zbog svog zemljopisnog podrijetla dobro poznavali određene ljude koji su primjerice uhićeni u Mostaru prije no što su uspjeli otići u SR Njemačku. Cilj našeg istraživanja nije bio naći dokaze o djelovanju Špiljka i Manolića. No to je zasigurno zanimljiva tema za dalju razradu zajedničke povijesti zapadnog Balkana. Ideološki oslobođena koliko god je moguće, prema kriterijima pravne države i s neovisnom historiografijom. Pogledamo li uloge i - barem onakve kakvima ih prikazuju - uvjerenja različitih odgovornih osoba, najprije u ranoj Jugoslaviji, a poslije nakon raspada SFRJ - ostaje prostor za mnoge zanimljive filozofske poglede.

Vjerujete li da će se film prikazati uskoro u Hrvatskoj i drugim zemljama bivše Jugoslavije?

Hofmann: Da. Deutsche Welle projicira film na međunarodnoj razini - od 16. listopada bit će prikazivan diljem svijeta. Vrlo napeto iščekujemo reakcije. Točne termine emitiranja engleske verzije naći ćete na početnoj web-stranici Deutsche Welle pod www.dw.de.

Autor: Marin Juričević, Vijenac 538 ■

AMARIČKI MEDIJI O JOSIPOVIĆU NJEGOV GLAVNI CILJ JE SPASITI SVOG OCA ANTU OD ZATVORA

Američki dnevnik The Daily Caller iz Washingtona, kojeg su osnovali nezavisni konzervativac Tucker Carlson i Neil Patel, savjetnik bivšeg američkog potpredsjednika Dicka Cheneyja, napao je hrvatskog predsjednika Ivu Josipovića i aktualnu hrvatsku vlast.

Josipovića optužuju da mu je glavna

briga spasiti svog oca Antu od zatvora zbog brojnih ubojstava hrvatskih emigranata koje je naredila Ideološka komisija u vrijeme komunizma, a koju je vodio Josipovićev otac Ante. The Daily Caller piše da je među 21 člana Vlade RH njih 10 Srba, koji više zastupaju regionalne (jugoslavenske) nego interese Hrvatske. Novinar američkog dnevnika Dan Rados, u tekstu pod naslovom "Is Serbia Controlling Croatia By Blackmailing Its President?" (Nadzire li Srbija Hrvatsku ucjenom njenog predsjednika?), piše: Ante Josipović, otac sadašnjeg predsjednika RH Ive Josipovića,

bio je vrlo utjecajan član Komunističke vlasti za vrijeme Titove Jugoslavije. ►

Postoje dokazi da je počinio neke vrlo ozbiljne zločine. Ti zločini posljedica su njegovog predsjedanja Ideološkom komisijom Komunističke partije Jugoslavije, koja je odgovorna za ubojstvo više od 100 hrvatskih disidenata i novinara izvan bivše Jugoslavije. Najviše u Njemačkoj. Ti zločini će starijeg Josipovića gotovo sigurno dovesti do zatvora u nekim od zemalja članica EU.

Netko u Srbiji ima pristup starim jugoslavenskim arhivima, dokaze protiv Ante Josipovića koristi za ucjenu predsjednika Josipovića, ali i drugih hrvatskih dužnosnika. To za posljedicu ima veliki utjecaj Srbije na aktualnu vlast u Republici Hrvatskoj.

HRVATSKA PARADOKS

Iako je Republika Hrvatska članica EU i NATO-a utjecaj Srbije na hrvatske institucije nikada nije bio veći. Josipović/Milanovićeva Vlada u RH ima 10 ministara srpskog podrijetla (od ukupno 21 člana Vlade). Oni ne zastupaju hrvatske interese, nego protežiraju interese koji su se nekad zvali jugoslavenski, sada ga nazivaju regionalni.

Hrvatska je skupo platila svoju neovisnost od Jugoslavije u kojoj su dominirali Srbi. Desetine tisuća mladih izgubilo je život 1990-ih godina. Predsjednik Hrvatske danas javno promovira komunističku crvenu zvijezdu kao simbol ponosa, iako je taj isti znak na uniformama nosila vojska koja je prije 20 godina, tijekom Domovinskog rata, uništavala hrvatske gradove poput Dubrovnika i Vukovara.

Štoviše, savjetnik za nacionalnu sigurnost predsjednika RH je sin bivšeg šefa jugoslavenske tajne policije, kojemu se u Münchenu, u Njemačkoj, trenutno sudi za ubojstvo nekoliko hrvatskih iseljenika. Radivoj Cvetičanin, bivši srpski veleposlanik u Hrvatskoj, opisujući sastanak s predsjednikom Ivom Josipovićem u nedavno objavljenim memoarima, navodi kako je od Ive Josipovića, prije no što je postao predsjednik Hrvatske, dobio tajne sudske dokumente o kaznenom postupku za ratne zločine. Gospodin Josipović je potvrdio da se satajao sa srpskom veleposlanikom, ali je rekao da je dao samo knjige.

Sve ove činjenice upućuju na para-

doks: Neokomunističko vodstvo Hrvatske - najmlađe članice Europske unije, koja je neovisnost izborila u krvavom ratu, aktivno radi na uključivanju Hrvatske u Savez balkanskih zemalja s rusko-srpskom dominacijom.

HRVATI NIKADA NISU SRUŠILI SVOJ BERLINSKI ZID, ONI SU GA SAMO OBOJILI

Kad se Hrvatska odcijepila od Jugoslavije 1991. g. sve je pod kontrolom jugoslavenske tajne policije. Od vodećih političara do posljednjeg radnika u tvornici. Deseci tisuća ljudi su plaćeni da prate susjede i prijave svaku "sumnjivu aktivnost". Prema potrebi svatko je mogao biti proglašen krivim za "aktivnosti protiv naroda", a potom osuđen na dugu zatvorsku kaznu ili čak pogubljen.

U 1990. Hrvatska se, zajedno sa Slovenijom, okrenula prema zapadu i prekinula veze sa SFRJ u kojoj su dominirali Srbi. Srpska manjina u Hrvatskoj, uz pomoć Jugoslavenske armije, pokušala je zaustaviti odcjepljenje Hrvatske. Nakon nekoliko godina krvave oružane borbe Hrvati su uspjeli vojno poraziti JNA i srpske pobunjeničke snage.

Nova hrvatska država je nastala tijekom Domovinskog rata, ali bivša jugoslavenska komunistička tajna policija nije raspuštena. Vjerojatno zbog toga, jer novo hrvatsko vodstvo nije moglo riskirati "unutarnji rat" s ostacima totalitarnog režima. Nakon ostvarenja stoljetnog sna o vlastitoj državi, na vlast u Hrvatskoj 2000. g. došli su "reformirani" komunisti. Komunistička partija mijenja ime u "Socijaldemokratska partija", no sve drugo ostalo je isto. Stari komunistički kadrovi zadržali su položaje, njeguju bliske odnose sa srpskom manjinom u Hrvatskoj i Srbima u bivšoj Jugoslaviji.

Zanimljivo je da danas nitko u Hrvatskoj ne pruža odgovore na jednostavna pitanja kao što su: Tko su ti tajni agenti, komunistički tužitelji, suci i novinari koji su doveli do toga da mediji služe kao suci i porotnici, čak i prije nego slučajevi stignu na sudove? Titova diktatura imala je krvnike, proizvođače mržnje koji su odgovorni za stotine tisuća žrtava. Njima se nikada nije sudilo? Gdje su oni danas?

EKONOMSKI RASPAD SLIJEDI LI POLITIČKI

Zvuči nevjerojatno, ali Hrvatska se protiv ekonomske krize bori drastičnim povećanjem poreza, koji je uništio već oslabljeno gospodarstvo. Hrvatska primjenjuje stare ekonomske modele, već zaboravljene u drugim bivšim komunističkim zemljama. Umjesto reformi gospodarstva i rezanje javne potrošnje, Hrvatska se i dalje zadužuje prodajom nacionalnog blaga i povećanjem poreza. Hrvatska je članica EU s najvećim PDV-om od 25 posto, s najvećom stopom nezaposlenosti, osobito među mladim obrazovanim ljudima koji traže budućnost negdje drugdje. Državu koja ima 4,5 milijuna stanovnika 2013. i 2014. napustilo je 2'300 liječnika. Otišli su u potrazi za poslom u druge zemlje EU, SAD i Kanadu. Povećani porezi, nedostatak investicija, slab poticaj za privatne investicijske projekte, blokiranje sredstva EU namijenjenih Hrvatskoj - karakteristike su Josipovića 'režima'.

RIMLJANI SU VLADALI PREKO KRUHA I IGARA; HRVATSKI VLADARI DAJU SAMO IGRE

Hrvatskim medijima dominiraju istih ljudi koji su slavili bivšeg diktatora Tita. Trenutni šef nacionalne televizije je Goran Radman, posljednji predsjednik Titove komunističke omladine.

Mediji u Hrvatskoj koji su u privatnom vlasništvu usko su povezani sa strukturalama prethodnog jugoslavenskog komunističkog režima. Čak i novinarsko društvo, iako formalno strukovna organizacija, politički je vrlo aktivno u podupiranju neokomunizma, a u njihovim prostorijama sjedište je izbornoga stožera aktualnog predsjednika.

Prema posljednjim anketama 76 % Hrvata smatra da zemlja ide u pogrešnom smjeru. Unatoč tome sadašnji predsjednik za kampanju je izabrao slogan: "Ovo je pravi put". On je vješt populist, inače profesor prava s počasnim doktorat Sveučilišta Kalingrad u Rusiji, a njegova doktorska disertacija nosi naslov "Uhićenja i utamničenja". Josipović ima veliki broj sljedbenika u Srbiji kojima je teško pao raspad Jugoslavije.

Autor: Dan Rados, Dailycaller ■

ANTIHRVATSKA PROPAGANDA AUTORA NORBERT MAPPES-NIEDIEKA U ŠVICARSKIM NOVINAMA AARGAUER ZEITUNG OD 12.01.2015. G.:

NOVA PREDSJEDNICA KOLINDA GRABAR KITAROVIĆ ZNALA JE VEĆ RANO ŠTO HOĆE

Bilo je to u svibnju 1995. Hrvatski vojnici su upravo zaposjeli teritorij koji su do tada držali Srbi - uz pljesak vlastite javnosti, ali očito u suprotnosti s rezolucijom Vijeća sigurnosti. Kako zadovoljiti UNO i u isto vrijeme umiriti hrvatsku javnost?

Mlada činovnica u Ministarstvu vanj-

skih poslova u Zagrebu imala je briljantnu ideju: "The Croatian troops will eventually withdraw (Hrvatski vojnici će se povući na kraju)," formulirala je tada 27-godišnja Kolinda Grabar u rafiniranom engleskom. Dobar trik: Zнала je da će Hrvati pogrešno prevesti tu rečenicu. Tako je i bilo. "Eventualno će se vojnici

povući" moglo se sutradan pročitati u hrvatskim medijima. Međutim "eventually" na engleskom znači "u konačnici".

Što se tiče lukavosti novoizabranoj hrvatskoj predsjednici nitko neće tako lako moći konkurirati. ►

Već u vrijeme izborne kampanje 46-godišnjakinja se kod osjetljivih pitanja originalno izvukla iz afere. Tek izabrana, Kolinda Grabar Kitarović snažno je udarila u nacionalne žice. Hrvati su bivšu ministricu Europskih i vanjskih poslova upoznali kao otmjenu, klinički čisto argumentirajuću diplomatkinju sa kao od željeza izlivenom frizurom i neprobojnom šminkom - ne baš prikladna slika u zemlji u kojoj trećina stanovništva živi ispod granice siromaštva.

HRVATSKA U PILCHER STILU

Zbog toga je tijekom izborne kampanje došla potpuno drugačija Kolinda na vidjelo. "Dijete prirode", bila je "polu dječak", otkrila je kandidatkinja i razvila hrvatski raj u stilu Rosamunde Pilcher. Osjećala se "slobodna kao ptica" sa "zvukom vjetrova na vrhovima planina" u svojoj domovini u zaleđu Rijeke uz "zaglušujuću tišinu bora, smreke i jele." Roditelji su bili "radnici" pričala je siromašnijem djelu biračkih tijela. Za dobrostojeće je već u sljedećoj rečenici njen otac zanatlija postao uspješan poduzetnik, koji je kćeri pokazao da se isključivo radom, iskrenošću i predanošću može nešto postići.

Maturu je kći mesara završila u sklopu razmjene studenata u američkoj saveznoj državi New Mexico i potom studirala engleski i španjolski u Zagrebu - već sa ciljem budućeg rada u UN-u. Nakon diplome na Diplomatskoj akademiji u Beču, našla je radno mjesto u Ministarstvu vanjskih poslova u Zagrebu, udala se za studentskog kolegu Jakova

Kitarovića, učlanila se u državnu stranku i uspjela već slijedeće godine dobiti mjesto u veleposlanstvu u Kanadi.

U potrazi za sposobnim snagama neovisnim od bilo kakvih ideologija, 2003. tadašnji predsjednik vlade Ivo Sanader uočio je mladu ženu i postavio je na poziciju ministricu za Europske poslove. Za vlastite političke akcente, pod svemoćnim predsjednikom stranke, nije bilo mjesta niti nakon što je prešla u ministarstvo vanjskih poslova. Poslije izbora 2007. Grabar se preselila u veleposlanstvo u Washington-u i potom postala zamjenica generalnog sekretara Nato-a u Brüssel-u. Zadužena je bila za odnose s javnošću.

MUŽ JE DOMAĆIN

Iza njezine savršene fasade ponekad izađe na vidjelo dio njezine osobnosti: primjerice kada se radi o ravnopravnosti žena. Da se njezin suprug brine o sinu Luki i kćeri Katarini, te dobro kuha, što se na njemu i vidi, nije konzervativnoj političarki za vrijeme predizborne kampanje bilo ni malo neugodno. Tema joj je već bila poznata. "Pa ti si djevojčica" jednom ju je mama upozorila kada je opet sva blatnjava došla kući. "Nije točno" navodno je rekla mala Kolinda.

NACIONALNI KIČ UMJESTO SITNODUŠJA

Proslava pobjede je još bila u toku kada je buduća predsjednica Hrvatske napravila svoj prvi znakoviti potez: Uputila se u Savsku ulicu u Zagrebu, gdje ratni veterani već tjednima prosvjeduju

protiv vlade, koja po njihovom mišljenju nije domoljubna.

"Nitko neće omalovažavati naš obrambeni Domovinski rat", doviknula je Kolinda Grabar Kitarović pripitim prosvjednicima. "Mi ćemo tamo nastaviti gdje je naš prvi hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman preustao." To baš ne zvuči dobro kada se ima na umu da je Franjo Tuđman svoju zemlju na kraju odveo u autoritarni odnos i međunarodnu izolaciju.

Tko ne poznaje Hrvatsku mogao bi misliti da se rodio novi Viktor Orbán. No, slučaj je malo drugačiji. Drugačije nego "počinitelj iz uvjerenja" Orbán u Mađarskoj, "pametna Kolinda" - kako je već nazivaju - golica nacionalne refleksije s određenom svrhom: ona želi protjerati "apatiju i malodušnost" i probuditi optimizam.

To je zemlji prijeko potrebno. Ali, prvo, optimizam ostvaren nacionalnim tonovima obuhvaća samo jedan dio stanovništva, a drugo, ne će dugo trajati. Nacionalizam u Hrvatskoj nije ostvario osjećaj zajedništva i solidarnosti. Naprotiv, on je uništio susjedstvo, desetinu stanovništva otjerao u bijeg i proizveo ogromnu korupciju.

Čak ako izučena diplomatkinja i iskušana Europejka želi koristiti nacionalni kič samo za određene svrhe, njegovu zloupotrebu ne može kontrolirati. Prejake su klike unutar njezine stranke. Kao čarobnjakova učenica ne bi bila uzor. ■

REAKCIJA ČITATELJICE LUKAVA KLEVETA SRPSKOG SIMPATIZERA

Na krajnje uvredljiv članak o pobjednici predsjedničkih izbora, gđi. Kolindi Grabar Kitarović morala sam reagirati! U stilu govora mržnje (kao da ga je pisao netko od vrlih 'hrvatskih' pera), Norbert Mappes-Niediek služi se lažima, izmišljotinama i udara 'ispod pojasa'. Čak se i ne trudeći barem malo prikriti svoju mržnju prema Hrvatima.

Reagirala sam odmah i poslala "pismo čitatelja". S obzirom da ne objavljuju dugačke komentare, ograničila sam se na ono najvažnije. Ali, i to malo, očito je za urednika rubrike bilo previše i moja reakcija nije objavljena. Nije prvi puta! Prijevod njemačkog teksta:

Neutralno izvješće o Hrvatskoj, g. Mappes-Niediek nikada nije uspio sta-

viti na papir. Njegova simpatija za Srbe previše je očita ("Hrvatski vojnici su zauzeli teritorij u rukama Srba ..." - istina je da su Hrvati oslobodili od Srba okupirani teritoriji!), kao i antipatija prema prvom predsjedniku Hrvatske, dr. Franju Tuđmanu i njegovom HDZ. Domoljubni Hrvati za njega su nacionalisti, a novoizabranu predsjednicu vrijeđa brojnim oznakama ženomrscu.

Tako piše da je ona: "... lukava, modern, klinički čisto argumentirajuća diplomatkinja sa kao od željeza izlivenom frizurom i neprobojnom šminkom - neprikladna slika u zemlji u kojoj trećina stanovništva živi ispod granice siromaštva. Da je njezin suprug taj koji pazi na sina Luku i kći Katarinu, da muž kuha dobro i da se to na njemu vidi, konzervativnoj političarki u predizbornoj kampanji nije bilo niti malo neugodno..."

Ima li gospodin Mappes-Niediek probleme s uspješnim ženama? Hrvatska predsjednica je visoko obrazovana, pametna i uz to vrlo lijepa, njegovana i ukusno odjevena dama. Bi li trebala nositi prljave krpe i imati razbarušenu kosu, kako bi je on mogao jednostavnije kritizirati? A komentar o njenom supruhu za svaku je kritiku. U kojem vremenu

živi Mappes-Niediek? U današnjem vremenu nije nimalo neobično da se i očevi brinu o djeci, potpuno ili djelomično, kako bi se žena mogla posvetiti svome pozivu i karijeri.

On piše: "Pobjednička proslava još nije bila u punom jeku, kada je buduća predsjednica napravila signalizirajući potez: Uputila se u Savsku ulicu u Zagrebu, gdje branitelji već tjednima prosvjeduju protiv, u njihovim očima, nedoljubne vlade. 'Nitko ne će omalovažavati naš Domovinski obrambeni rat' viknula je tamo Kolinda Grabar Kitarović pijanim, bjesnim građanima."

Prvo, predsjednica je posjetila veterane nakon pobjedničkog slavlja, a kao drugo, radi se o 100%-nim invalidima koji prosvjeduju zato što Vlada krši njihova prava. Reći da su oni pijani i bjesni građani je uvreda. Dolazim u napast gospodinu Mappes-Niedek-u poželjeti istu sudbinu, kako bi konačno ponešto razumio.

Dunja Gaupp, HKZ

Zagreb - gotovo kao Zuerich

Poznati NZZ (Neue Zuercher Zeitung) na tri stranice donosi izvještaj o Zagrebu, uspoređujući ga s Zuerichom. Preporučuje posjetu hrvatskom glavnom gradu i napominje da će se posjetitelj začuditi koliko je on srednjoeuropski grad, pa se ne treba pripremiti na "kulturni" šok. Zagreb, piše, spontano podsjeća ne samo na Zuerich, nego i na gradove poput Praga, Beča ili Graca. Tek kada ga se bolje upozna, primjećuje se da je jedini hrvatski milijunski grad spoj različitih kultura; utjecaja Italije, Austrije, Mađarske i Osmanskog carstva miješaju se u Zagrebačkoj svakišniici.

Uz malo mašte stječe se dojam da se nalazimo u Zürichu. Plavi tramvaji voze cestama uz zgrade klasičnih fasada. Također i prometni signali izgledaju kao kod kuće. Jedan moderni stakleni neboder podsjeća na Zurich Tower.

Glavni grad Hrvatske nema samo početno "Z" zajedničko sa švicarskom metropolom: Hrvatsko narodno kazali-

šte u velikoj mjeri sliči Opernoj kući u Zürichu – obje su kuće projektirane krajem 19. st. u bečkom uredu Fellner & Helmer. Šumovita Medvednica podno koje leži Zagreb, mogla bi proći kao veća verzija Uetliberg-a, gradske planine grada na Limmatu. Živahni noćni život s jazz i otmjenom scenom u kulturnom centru Medika, pandan je Crvenoj tvornici ("Rote Fabrik") u Zürichu. Nedostaje još samo jedna rijeka i jezero, i već si

možemo zamisliti jedan veći, zgodniji Zuerich. Naravno, ovdje su temperature veće, kava je aromatičnija i ljudi otvoreniji. Ali , zato grad nije (još), tako dotjeran kao onaj u Zürichu, iako su ceste i parkovi vrlo čisti i dobro održavani; mnoge fasade su stare i trošne. Zajedno s bezbroj parkova to daje gradu opušteni i intimni šarm. ■

POMOĆ TISKANJU KNJIGE

POGLED IZ RUSIJE

Autor knjige „Pogled iz Rusije“, gospodin Artur Bagdasarov, svoj je rukopis i autorsko pravo darivao izdavačkoj kući Maveda iz Rijeke. Izdavač je zatražio sufinanciranje knjige, ali ga je Ministarstvo kulture RH glatko odbilo. O tome nas je obavijestio razočarani gospodin Bagdasarov, koji je Hrvatsku itekako zadužio svojom promocijom hrvatskog jezika u Rusiji i tiskanjem hrvatsko-ruskoj rječnika o svome trošku.

Iznos potreban za tiskanje knjige, bio je manji od kazne koju je ministrica kulture, Andrea Zlatar Vioić morala platiti zbog kršenja Zakona o sprječavanju sukoba interesa.

Naime, gospođi je određena kazna od 15'000 kuna, zato što u trenutku stupanja na dužnost nije prebacila svoja upravljačka prava s tvrtke Druga strana d.o.o. - izdavača časopisa „Zarez“, koji je dobivao sredstva od Kulturnog vijeća

za knjigu i nakladništvo čije članove imenuje ministrica. Novaca je dakle bilo za „Zarez“ gospođe ministrice, ali ne i za „Pogled iz Rusije“.

Kako naša HKZ nema dovoljno novaca niti za sebe i svoje projekte, odlučili smo privatno, kao pojedinci, sudjelovati u troškovima knjige. Knjiga je na koncu financirana s 1/3 donacije HAZU i 2/3 donacijom članova Hrvatske kulturne zajednice u Švicarskoj: Dunja i Osvin Gaupp, Milica Krakan, Marija Macukić i Ivan Matarić. ■

Draga gospođo Gaupp,

drago mi je čuti ovu lijepu, pa i na neki način povijesnu vijest. Učinili ste više negoli pojedini dužnosnici koji su obvezni skrbiti za kulturu svojega naroda. To je na neki način opća kulturna pobjeda pravde. Posebno mi je drago da sam iznenada primio lijepu vijest od ljudi kojih nikada u svojem životu nisam vidio. U suvremenom svijetu to je velika rijetkost. Malo tko to dobiva. Naravno ima i drugih boljih knjiga nego naša, ali to je druga pjesma.

Zahvaljujem Vam i naravno članovima HKZ-a još jednom na potpori i želim svim vama da u svojem životu, stvaralaštvu pa i korisnom radu primате uvijek samo lijepe vijesti slične onomu što sam jučer dobio od Vas.

S izrazima poštovanja i dobrim željama za uspjeh u Vašim nastojanjima,
Artur Bagdasarov

REZULTATI LIKOVNO DJEČJEG NATJEČAJA „SLIKAM TE PJESMO“

NAGRAĐENI CRTEŽI

Trebalo nam je vremena za donošenje odluke, ali vjerujte, među više stotina predivnih radova, nije nimalo jednostavno odlučiti kome dodijeliti koje mjesto. A potpuno je nemoguće dodijeliti samo po jedno prvo, drugo, treće i četvrto mjesto.

Ovo su nagrađeni likovni radovi našeg natječaja, kao i onoga u Njemačkoj. Kada ih pogledate, biti će odmah jasno zašto nam je odluka tako teško pala.

Ista tema, a toliko različitih radova govori o idejnom bogatstvu i kreativnosti djece i njihovih učiteljica. Svaki je uradak lijep na svoj način, ali nažalost ne možemo svima dodijeliti priznanja. Nadamo se da će zahvale za učešće biti skromni nadomjestak. Još jednom svima iskreno čestitamo! ■

Predsjednik Ivan Matarić i
dopredsjednica Dunja Gaupp
razgledavaju pristigle radove

RAZRED 1 -4, ime djeteta, škola, učiteljica/mentorica

1. mjesto:

- Šabanović Stella, Rijeka, OŠ "Vežica", Rumora Miljenka
- Evačić Elizabeta, Koprivnica, OŠ Braće Radić, Ljubić Dragica
- Hudorović Anamarija, Brod Moravice, OŠ Brod Moravice, Arbanas Dijana

2. mjesto:

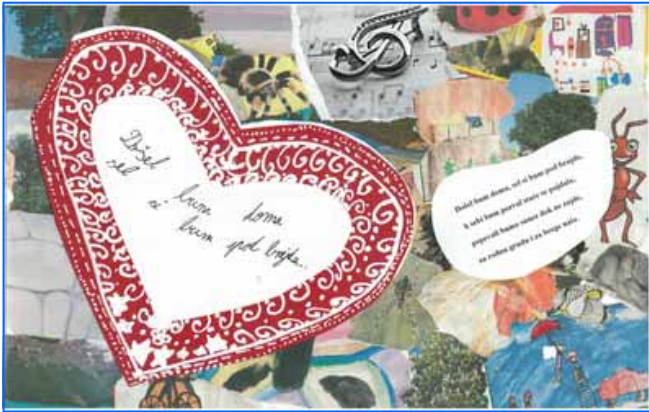
- Pavleković Jakov, Koprivnica, OŠ Braće Radić, Janjić Snježana
- Mrzljak Marta, Oroslavlje, OŠ Oroslavlje, Šuk Ankica
- Vlačić Gabrijela, Rovišće, OŠ Rovišće, Koprivnjak Renata

1. MJESTO: Šabanović Stella

1. MJESTO: Hudorović Anamarija

1. MJESTO:

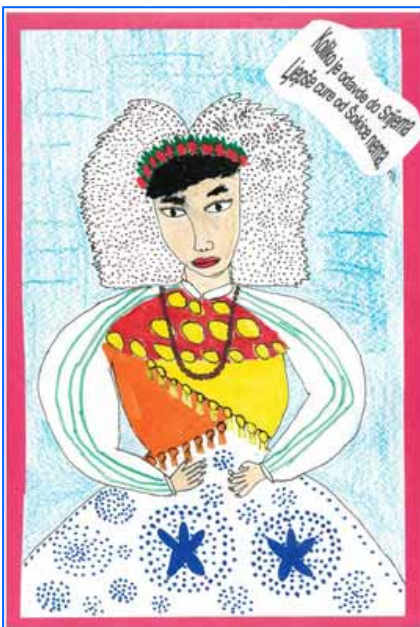
Evačić Elizabeta (desno: crtež unutar licitarskog srca)

2. MJESTO: Pavleковић Jakov

2. MJESTO: Mrzljak Marta

2. MJESTO: - Vladić Gabrijela

3. MJESTO: Slavinić Anja

3. MJESTO: Petreski Sven

3. MJESTO: - Liščuk Marija

3. MJESTO: Teklić Nika

3. MJESTO: Kuzmić Katja

3. MJESTO: Pelko Leona

3. MJESTO:

- Liščuk Marija, Pula, OŠ Centar, Grenko Koviljka
- Petreski Sven, Zagreb, OŠ Marina Držića, Budimir Zrinka
- Pelko Leona, Delnice, OŠ Ivana Gorana Kovačića, Marincel Ksenija
- Kuzmić Katja, Koprivnica, OŠ Braće Radić, Edita Sinjeri-Štefanek
- Slavinić Anja, Koprivnica, OŠ Braće Radić, Petras Marija
- Grivić Ina, Koprivnica, OŠ Braće Radić, Ljubić Dragica
- Teklić Nika, Solin, OŠ Kraljice Jelene, Dubravka Mišadin
- Posavac Karmela, Oriovac, OŠ "Dr. Stjepan Ilijašević", Kolundžić Julijana
- Kraljić Anja, Oroslavlje, OŠ Oroslavlje, Šuk Ankica
- Šalec Jana, Oroslavlje, OŠ Oroslavlje, Šuk Ankica
- Đurišević Klara, Đurđevac, OŠ Grgura Karlovcana Đurđevac, Mlinjarić Ana
- Wonnemann Andrija, Osnabrück, Ana Kirchmayer-Wonnemann
- Benzia Lana, Rijeka, OŠ Waldorfska škola Rijeka, Štefanac Iva
- Kovačević Gabrijela, Švicarska, Hrvatska nastava, Matak Božica
- Kopčić Sonja, Zagreb, Glazbeni atelier Angelus, Fabinger Paula
- Jakovac Andrej, Karlovac, PŠ Vukmanić, Prepolec Padežanin Ana
- Nikolić-Šipek Lena, Rovišće, OŠ Rovišće, Pek Melita
- Lucija Peulić, Wuppertal, Karačić Ankica

3. MJESTO: Benzia Lana

3. MJESTO: Grivić Ina (crtež unutar licitarskog srca)

3. MJESTO: Posavac Karmela

3. MJESTO: Kraljić Anja

3. MJESTO: Šalec Jana

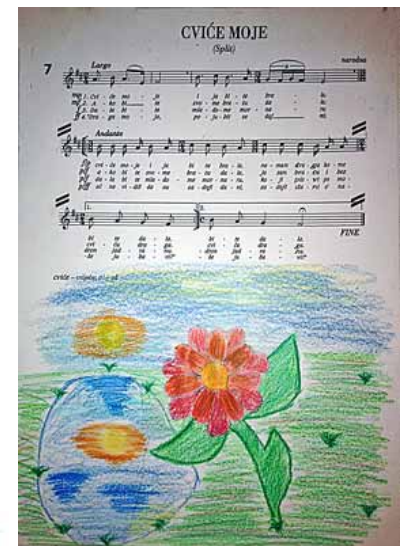
3. MJESTO: Đurišević Klara

3. MJESTO: Kovačević Gabrijela

3. MJESTO: Kopčić Sonja

3. MJESTO: Peulić Lucija

3. MJESTO: Wonnemann Andrija

3. MJESTO: Jakovac Andrej

3. MJESTO: Nikolić-Šipek Lena

4. MJESTO (slike s lijeva na desno):

- Kegelj Mata, Pula, OŠ Centar, Levak Jadranka
- Bečević Dean, Koprivnica, OŠ Braće Radić, Mlinarić Vesnica
- Kokša Tereza, Koprivnica, OŠ Braće Radić, Levak Ljubica
- Filipović Fran, Koprivnica, OŠ Braće Radić, Turk Ines
- Frinčić Dario, Oroslavlje, OŠ Oroslavlje, Šuk Ankica
- Franjić Gabrijela, OŠ Grgura Karlovčana Đurđevac, Mlinjarić Ana
- Kišić Lorena, Gornje Jesenje, OŠ Gornje Jesenje, Sviličić Anita
- Katalenić Oliver, Gornje Jesenje, OŠ Gornje Jesenje, Sviličić Anita
- Jaki Anica, Križevci, OŠ Ljudevita Modeca, Kulović-Balić Tanja

4. MJESTO: (slike s lijeva na desno)

- Šnidarić Petra, Zagreb, Glazbeni atelier Angelus, Fabinger Paula
- Pavković Irja, Zagreb, Glazbeni atelier Angelus, Fabinger Paula
- Dumbović Viktorija, Popovača, Stružec, Matijašević Marija
- Juretić Mia, Crikvenica, OŠ Vladimira Nazora, Pohl Marijana
- Manojlović Helena, Rovišće, OŠ Rovišće, Koprivnjak Renata
- Ahel Patricia, Crikvenica, OŠ Vladimira Nazora, Ključ Suzana

NAGRAĐENI U NJEMAČKOJ

1.-4. RAZRED, ime djeteta, škola, učiteljica/mentorica

1. mjesto:

- Mihaljević Josipa, Rijeka, OŠ "Vežica", Rumora Miljenka

3. mjesto:

- Jurković Paula, Brod Moravice, OŠ Brod Moravice, Arbanas Dijana

4. mjesto

- Liščuk Marija, Pula, OŠ Centar, Grenko Koviljka
- Sučić Davor, Solin, OŠ Kraljice Jelene, Dubravka Mišadin
- Brakus Chiara, Oroslavlje, OŠ Oroslavlje, Šuk Ankica
- Lončar Tin, Hrvatska nastava u Švicarskoj, Matak Božica
- Đuras Marija, Rovišće, OŠ Rovišće, Pek Melita

5.-8. RAZRED, ime djeteta, škola, učiteljica/mentor

2. mjesto

- Barišić Ivana, Višnjevac, OŠ Višnjevac, Vukašinović Silvija

3. mjesto

- Vlajsavljević Damir, Cres, OŠ Frane Petrića, Štefanac Iva

REZULTATI LITERARNOG DJEČJEG NATJEČAJA

Zbog nečekivano mnogo literarnih radova u poeziji i prozi, odlučili smo priznanja dodijeliti za svaku od navedenih kategorija. Time nam je zadaća postala nešto lakša, a broj nagrađene djece se povećao. Zaslužila su! Čestitamo nagrađenima i njihovim učiteljicama.

1. - 4. RAZRED

MAGARAC I TAMBURICA - 1. Mjesto

Lara Leko, 4. razred, PŠ Dunjkovec, Nedelišće

Jednom davno u Dalmaciji je živio siromašni starac. Imao je žuljevite ruke, umorne noge i naborano čelo. Živio je u maloj trošnoj kućici na obali blizu mora. Kućica samo što se nije urušila. Jedino što je imao bio je magarac kojim je po Hrvatskoj prodavao sol.

Jednog dana starac se razbolio. Više nije mogao raditi i zarađivati. Starčevu magarcu bi žao starca i pođe na put da zaradi nešto novaca. I tako je magarac počeo putovati.

Dugi put ga odnese u Slavoniju. Umoran od puta legao je na hrpu slame da se odmori. Kada je legao osjetio je da je nešto ispod njega. Digao se i pogledao. Vidio je komad predivnog drveta sa žicama. Bila je to tamburica. Nježno je uzeo tamburicu i pogledao je sa svih strana. Bila je prelijepa. Pokušao je zasvirati ali zvučalo je kao obična buka. Magarac je bio uporan i uskoro se sa tamburice čuo prekrasan zvuk. Magarac je svirao i ubrzo se oko njega našla hrpa ljudi koji su ga sa divljenjem slušali. Zaradio je nešto novaca, naučio nekoliko slavonskih pjesama i vratio se kući.

Starac je ozdravio i obradovao se magarcu koji se vratio. Sa zarađenim novcem obnovili su kuću i staju. Starac je magarca naučio i nekoliko dalmatinskih pjesama. Opet su krenuli na put.

Putovali su od Dalmacije, Slavonije, Međimurja do Istre. U svakom kraju magarac je naučio nove melodije iz tog kraja. I tako je u svakom kraju svirao muziku iz drugog kraja. Ljudima se sviđela drugačija glazba nego na koju su bili naviknuti. U bilo koji kraj je došao donio je veselje i radost.

I tako je jedan magarac sa tamburicom glazbom spojio cijelu Hrvatsku.

Prošćenje - 2. mjesto

Jana Šalec, 2. b, OŠ Oroslavlje
Učiteljica: Ankica Šuk, učitelj savjetnik

Večer je. Mama je f košaru diela protvan strepe, bučnicu, male luka i špeka i jenoga spuohanoga čučeka. Tatek si je pak del liter vina i jenu flašu

vode. Cielu nuoč sam se po postelje obračala. Konačne je došle jutre. Krenuli sme na prošćenje.

Mama je rekla da najprije muorame iti k meše, mene se baš nie dale iti. Jedva sam čakala da velečasni veli: "idite u miru." Konačne je i to rekel. Gđa su otprli vrate, srce mi je zadržtale. Z desne strani sam vidla mužikaše kak igraju, a z lieve štand do štanda. Mama je na travu prestrla deku. S košare je snela se koj sme donesli: strepu, bučnicu, luka, špeka i onuga spuohanoga čučeka. Male sam si pojiela a onda sam se s tatu išla vrtet na ringišpilj. Poštene sme se zavrteli, a unda je kum tatu pozval na gvierc. Tata je zišel z ringišpilja i hodil male lieve, male desne. Kum ga je same gledel i Buok zna koj si je mislil. Dok su oni pili, mi deca sme hodili od štanda do štanda i gledeli klaruže. Mama i kumica su si i zatancale puoljku. Tak su se vrtele kak i tata i ja na ringišpilju.

Ja imam jake rada prošćenje, same mi je jake žal koj na prošćenje idem same po letu.

(Pojašnjenja:

Diela- metnula, *bučnica*- savijača sa nadjevom od buća i kravljeg sira, *spuohani čuček*- pohano pile, *del*- metnuo, stavio, *obračala*- okretala, *meša*- misa, *mužikaši igraju*- svirači sviraju, *snela*- izvadila, *ringišpilj*- vrtuljak, *gledel*- gledao, *kumica*- kuma, *klaruž*- ukras za vrat od raznovrsnih kuglica, *zatancale puoljku*- zaplesale polku)

DOMAĆE RIČI - 3. mjesto

Gloria Crnković, 4. razred, OŠ Brod Moravice, Brod Moravice
Mentor: Dijana Arbanas

S bakom i djedom se dobro slažem. Brzo se dogovorimo kada treba nešto raditi. Rado im pomažem kada rade u vrtu. Više puta ne razumijem kada što kažu pa ne znam što trebam učiniti. Oni govore "po domaće" na našem brodmoravičkom govoru, a ja ponekad ne znam što pojedine riječi znače.

Prošle jeseni kopali smo "merne" pa me baka poslala po "rovinco", a djed i po "glažak" rakije. "Sosed je reko da je glažak mahan, a deda mu odgovoro da ne more bit barivc. Na to je soseda rekla baki da kad već plenka nek raskopa krtine!"

Ja sam sa strane slušala i nisam znala što ću i čime pomoći. Tada mi je baka polako rekla neka donesem djedu i susjedu male čašice za rakiju, pokazala mi alat zvan "rovinca" koji služi kopanju velikih jama, a susjedi odgovorila neka si sama izravna rupe koje su na-

pravila krtice.

Meni baka uvijek pomaže, a ja s njom najviše volim peći kolače dok s djedom rješavam križaljke. Dok pečemo baka i ja pjevamo: "Sve ptičice izgore, sve ptičice izgore, spustile se na more. Samo jedna ostala koja mi je pjevala! Koja mi je pjevala o nesretnoj ljubavi!..."

Moji djed i baka se dobro slažu, uvijek su veseli i nasmijani. Vole se sa mnom i sestrom igrati i zabavljati. Uvijek imaju vremena za nas.

PJESMOM TE ZOVEM - 1. mjesto

Anja Vukelić, 4. razred, OŠ "Mato Lovrak" Nova Gradiška
Mentor: Ivana Franić Galik

U svakoj svojoj pjesmi pišem tvoje ime, u tvoje ime slažem sve najljepše rime.

Bilo da je duga, il' ponekad kratka svaka pjesma o tebi ko' šećer je slatka.

Tvoja žitna polja i šume zelene, ko' najljepše pjesme djeluju na mene.

Sve što je lijepo kratko traje, djetinjstvo moje u tebi ostaje.

Gdje god pošla, pjesmom ću te zvati uspomene na tebe u srcu će mom sjati.

HRVATSKI NAROD - 2. mjesto

David Dežić, Kristijan Mučkalović, Luka Šebalj, Marijan Tadić - IV.b (Ovo su literarni radovi učenika 4.b razreda, učiteljice Marijane Filipović, OŠ Bartola Kašića iz Vinkovaca, Hrvatska)

U domovini našoj, junački je narod. Borio se za domovinu svoju, Hrvatsku moju i tvoju. Tamo gdje se čuju, zvuci tamburice i gdje u nošnjama starim, plešu šokci i šokice vječno pripadat će moje srce.

Od sinjega mora, do zagorskih brega ljepša je Hrvatska moja od svega.

Skupni literarni radovi nastali su nakon obrade pjesme *Hrvatska*, ►

HRVATSKA (Drago Ivanišević)

Hrvatska je riječ koju naučih od majke
I ono u riječi mnogo dublje od riječi;
I ono dublje s Hrvatskom me veže,
S Hrvatskom Hrvata,
S patnjama njenim,
Sa smijehom i nadom,
S ljudima me veže,
Te ja kao Hrvat brat sam sviju ljudi
I kud god idem samnom je Hrvatska.

TAMBURICA - 2. mjesto

Dora Severinac, 4. razred, OŠ "Mato Lovrak"
Nova Gradiška
Mentor: Ivana Franić Galik

Kad tamburica zasvira čuje se daleko
i tada se nasmiješi moje srce meko.
Pjesma slavonskom ravnicom odjekuje
čak i noću kada zvijezde na nebu sjaje.
Slavonci tamburicu sviraju,
u tanku žicu diraju.
Slavonijo, u srcu si mom
mnogi su u tebi našli svoj dom.

TAMBURICA - 3. mjesto

Marta Rumenović, 4. b. razred, OŠ Ante
Starčevića, Rešetari
Učiteljica: Slađana Ninković

Oj, tamburo, tamburice
Ti si moje najmilije.
Te tvoje čvrste žice
Opisuju moja slavonske ravnice.
Radost i veselje u srcima budiš,
Ti si ono što svaki Slavonac želi čuti.

5. - 8. RAZRED

ZABORAVALJENI BAVUL - 1. mjesto

Ana Mihaljević, 5. c, OŠ Vežica, Rijeka
Mentorica: Ester Acinger

Nekoć davno, u prvoj polovici 20. st.
moja se prabaka Vladimira uzbuđeno,
kao svaka mladenka, pripremala za
vjenčanje. Tadašnji običaj bio je da se
odmalena djevojčice poučavaju različitim
vještinama vezenja, kukičanja, šivanja
čipke. Moja prabaka marljivo je učila,
kako bi ona rekla, štikati, heklati, šivati
i plesti. Sve je to s velikom pažnjom,
gotovo pobožno spremala, kako
bi joj jednoga dana ti prekrasni primjerci
i svjedoci katkada neprospavanih noći
poslužili za dotu (miraz). Tada se djevojka,
stasala za udaju, cijenila po tome
koliko je vrijedna i koliki miraz donosi u
brak.

Neposredno prije vjenčanja parobrodom
je iz Amerike u Punat došao ogroman,
lijep kovčeg na kojem je bila adresa
moje prabake. Takav kovčeg u primorskom
kraju nazivaju bavul (bavul), a znači škrinja,
sanduk. Služio je kao dio namještaja za
spremanje miraza, ali i za transportiranje
stvari. Kada je prabaka otvorila bavul,
vidjela je s ljubavlju izrađen poklon.
Bile su to dvije rakamane zavjese,
četiri lancuna s merlom (plahte s čipkom),
četiri kušinelnice (jastušnice)

) s prabakinih inicijalima i šest šugamana
(ručnika). Te stvari su joj poslali
teta i stric koji nisu mogli prisustvovati
prabakinom vjenčanju, jer su otišli "trbuhom
za kruhom" u Ameriku. Raznježen
poklonom, moja je prabaka krenula u novi
život pun lijepih i manje lijepih događaja,
a bavul je, nakon niza godina, našao svoje
mjesto u kutu tavana.

2009. godine moja je prabaka preminula
pa su moja baka i njezine dvije sestre
odlučile prodati kuću. Sva rodbina poželjela
je uzeti neki predmet iz kuće kako bi sačuvali
uspomenu na dane provedene kod, svima drage,
Vladimire. Ovoga ljeta moja mama i moja
teta otišle su u prabakinu kuću po stare,
požutjele fotografije. Kuća je bila već skoro
prazna. Privukao ih je tavan, jer tamo nisu
bile od svojih dječjih dana. Mama je ugledala
stari bavul koji tamo zaboravljen stoji već
84 godine prekriven prašinom i paučinom.
Bavul je izgledao prilično tužno. Zarđalih
šarki s drvenim oštećenim ukrasima i kožnim
remenjem, a na jednom dijelu još se nazirala
adresa moje prabake koju je 1930. godine
u dalekoj Americi pisao netko od mojih
predaka. Sjećanje na prošla vremena je
bilo probuđeno.

Moje tri sestre, mama i ja planiramo
obrusiti i prelakirati bavul kako bismo mu
vratile nekadašnji sjaj i smjestile ga na
počasno mjesto u našem domu, da ga i naši
potomci mogu naslijediti i tradicijski
prenositi priču o njemu.

NARODNI OBIČAJ ČEHANJA PERJA - 2. mjesto

Doris Misir, 8. razred, OŠ Draganići
Učiteljica: Matilda Marković

Tribljačice, jeste dešle?

Tribljačija je nekadašnji običaj draganićkog
kraja na kojem su se okupljali stari i mladi
u dugim zimskim noćima te su čekali perje,
odvajali kruti dio pera od mekog. Danas na
pragu zaborava, oživljen je u predstavi
Kulturno umjetničkog društva Sv. Juraj iz
Draganića. Potiče na razmišljanja i obnavlja
neka već stara i potisnuta sjećanja. U vremenu
moderne komunikacije u kojem je suvremeni
život nezamisliv bez interneta, mobitela i
raznih elektroničkih pomagala rijetko tko od
mlađih generacija zna što je čehanje perja,
a upravo ta aktivnost je bila nekadašnji
sinonim razonode, zabave, druženja, pjesme
i plesa.

O oživljavanju ovog starog i zaboravljenog
običaja na daskama koje život znače,
autorica predstave *Tribljačice jeste dešle?*
D. Jagatić kaže: "Predstava obrađuje običaj
trebljenja perja koji se održao u praksi sve
do 70-ih godina prošlog stoljeća. Napisana je
s ciljem prikaza i očuvanja običaja, a posebno
draganićkog dijalekta koji nezaustavljivo
izumire i nestaje u narodu. Tema je također
odabrana i zbog mogućnosti prikaza načina
života draganićkog seljaka, odnosno načina
druženja i zabave tada-

šnjeg vremena."

Vrijeme tribljačije

Čehanje perja događalo se u zimi za
vrijeme dugih, hladnih i bijelih noći. Kada
bi tmina prekrila nebo išlo bi se u tribljačiju
kod žene koja je bila domaćica te večeri.
"Tribljačice, jeste dešle?" izreka je kojom
bi domaćica započinjala susret i druženje.

Baka Anica M. sa sjetom i neobjašnjivom
tugom u očima progovara: "Svaku večer
čehalo se perje u kući kod određene
domaćice. Čehalo se cijeli tjedan, jer je za
jedan jastuk trebalo čak do tri kilograma
nečehanog perja. Čehanje je bilo prekrasan
način zbližavanja i druženja u hladnim,
zimskim noćima."

Dogovor je pao

U rana zimska jutro, dok se magla
usporenim i umornim koracima provlačila
kroz selo, domaćica je krenula pozivati
žene. Prvo susjede i žene iz obitelji, a
onda i ostale dok nije skupila dovoljan broj
tribljačica. Čehale su i mlade i starije žene.
Mlađim djevojkama je taj susret bio posebno
zanimljiv jer su se mogle pritom zabavljati,
razgovarati s momcima i upoznati srodnu
dušu.

Tražila se preciznost i finoća

Čupalo se samo gornje perje s tijela
pera, dok se najfinije paperje, pahuljica,
ostavljala uz tijelo. Perje i paperje koristilo
se za punjenje posteljine i drugih odjevnih
predmeta, za peruške, pera za pisanje te za
druge namjene tehničke prirode. Od posteljine
punili su se jastuci i popluni, jer perje i
paperje ima iznimno visok toplinski koeficijent,
odlično grije i održava temperaturu. U kuhinji
je korištena peruška, cijeli vršni dio gušćeg
krila, kojeg je gazdarica koristila kao metlicu,
za fino prikupljanje brašna prilikom miješenja
tijesta, te ga je imala praktički svaka kuća u
selu.

Muškarci kao zabavljači

Čehanje je bio posao namijenjen isključivo
ženama i djevojkama, ali i s važnom ulogom
muškaraca i mladića kao zabavljača koji su
tom prilikom prezentirali i osmišljavali cijeli
niz šala, doskočica, poskočica, dosjetki,
poslovica, zagonetki, pjesama i drugih
elemenata pučke usmene tradicijske kulture.
Mnoga su poznanstva i brakovi začeti
upravo na čehanju. Iako su muškarci za vrijeme
čehanja bili u drugoj prostoriji, odvojeni od
žena, uvijek su nekako uspijevali pronaći
način da vide svoju dragu. Pod prozorom
bi mladići čekali završetak i promatrali žene
i djevojke kako bi ih na zajedničkom
druženju poslije tribljačije mogli zamoliti za
ples ili zajedno zaplesati kolo ili drmeš.
Kako tribljačija nije bila muški posao,
upitala sam djeda Josipa M. o razlozima
zbog kojih je on rado obilazio kuće u kojima
se čehalo.

"Iako mi muškarci nismo čekali, također smo imali važnu ulogu. Naš zadatak bio je zabaviti i animirati žene. Često smo bili i izazivači svađa jer smo osmišljavali i prezentirali razne šale, doskočice, viceve i ostalo na račun nekih žena koje su sudjelovale u tribljačiji. Na početku smo obično kartali i s guštom ispijali čašicu za čašicom. Komentirali smo svaku ženu i djevojku, pronalazili vrline i tražili mane. Negdje oko ponoći izvadili bismo drvene piske i započeli pjesmu i ples. To je bio najzanimljiviji dio večeri. Tribljačiji sam nazočio od ranog djetinjstva kada me majka vodila s molbom da pazim na oca i da mu izbrojim svaku čašicu vina koju bi ulio u sebe. U sjećanju su mi najviše ostali trenuci kada smo mi, seoski mladići, nestrpljivo virili ispod prozora i hvatali pogled djevojke koja nam se sviđala. Ne namjeravam sjetni, pernati jastuk zamijeniti neakvim Dormeo proizvodom s televizijske reklame. Spavanje na starom, mekom, pernatom jastuku ovo staro i umorno tijelo obnavlja mladenačkim sjećanjima."

Ponekad je i rakija progovarala

U velikoj prostoriji na prostranom stolu domaćica je postavila perje. Za vrijeme čehanja žene su razgovarale, ogovarale, pjevale, pile i veselile se. Bilo je situacija kada su se pomalo opile i posvađale pa nisu više razgovarale. Baka Anica M. na upit o temama njihova razgovora s osmijehom na usnama: "Razgovarale smo o ostalim ženama u selu, o onima koje se još nisu udale, komentirale muškarce, pričale priče. Znale smo se dotaknuti raznih tema, prepričavati dogodovštine iz sela i okolice. Gazda nam je često nosio vino i rakiju koja je ponekad umjesto nas govorila, no češće je u nama budila veselje i mamila pjesmu."

Zabava tek počinje

Čehanje je završavalo oko ponoći. Tada bi muškarci koji su kartali i momci koji su čekali vani ispod prozora ušli u kuću. Gazdarica je sve pospremila, a potom na stol donijela sirnu gibanjicu, a gazda poliće vina. Nakon gozbe započela bi svirka, ples i veselje. Na upit kako je baka Anica M. doživjela predstavu KUD-a Sv. Juraj odgovorila je: "Vratila su mi se lijepa sjećanja. Ne želim i nikad neću zaboraviti taj dio djetinjstva i mladosti kada sam i sama nazočila tribljačijama. Odgovorno tvrdim da je to bio jako zanimljiv i prekrasan ljudski način zbližavanja i druženja, puno humaniji od ovog današnjeg. Danas je prevelika zaokupljenost modernim tehnološkim izumima. Tribljačija je posao koji podrazumijeva preciznost, finoću i nije nimalo jednostavan, no ništa nije teško ako se radi srcem. Predstava je nas stare vratila u prošlost, podsjetila na lijepe trenutke naše mladosti, a vas

mlade može podučiti starim običajima koji polako odlaze u zaborav. Još i danas spavam na pernatom jastuku. Taj miris me podsjeća na djetinjstvo i prve sramežljive ljubavi."

Danas život ne možemo zamisliti bez mobitela, interneta i raznih modernih sredstava komunikacije. Dok naše glave udobno odmaraju na kvalitetnim jastucima s televizijskih reklama, naše bake i djedovi snivaju o mladosti na sjetnim i pernatim oblacima. Danas rijetko tko od moje generacije zna što je tribljačija ni ne sluteći kako je baš ona bila sjajan način zbližavanja, druženja, upoznavanja i zaljublivanja. Za opstanak tog korisnog, starog i zaboravljenog običaja danas se ponosno bore još samo pojedine udruge i folklorna društva poput mogej.

PUTOSITNICE S PUTOVANJA LIJEPOM NAŠOM - 3. mjesto

Nikola Puhin, 7.r., I. OŠ Vrbovec
Mentor: Ljiljana Bušić, prof.

Magičnost Like i Gorskog kotara

Pokraj male benzinske postaje već je stajao naš autobus. Hropćući i kašljući poput teškog astmatičara, upaljenim motorima već je pozdravljao ljude što su se okupljali oko njega. Tu i tamo čuli su se poneki pozdravi i možda koje pitanje, no najčešći zvukovi bili su ipak lijeno zijevanje i uzdisanje, jer bilo je tek oko pet ujutro. A rumena zora jedva se probijala kroz gustu maglu iz koje su izranjali poneki obris krova i svjetla uličnih svjetiljki. Mama me prepustila baki i kad se po peti put uvjerila da imam dovoljno hrane i da mi nije hladno, jače se stisnula u jaknu i otkoračala u gustu maglu, gdje je malo prije parkirala svoj automobil. Ušli smo u autobus i sjeli na prva prazna sjedala, ja naravno pokraj prozora kako mi ne bi nešto promaklo. Ubrzo smo krenuli, a ja sam gledao za vijugavom cestom što se pružala za mnogim brežuljcima i pogledom pozdravljao mamin automobil što se polako kotrljao skliskom cestom. Ne vjerujem da je vidio moj pozdrav jer je već polako nestajao u magli. Naslonio sam se na staklo i sklopio oči, padajući u san, uspavan tihim glasovima mojih suputnika. Iako mi se glava tresla i poskakivala poput košarkaške lopte, spavao sam dosta dugo.

Probudio sam se tek kad je cesta postala hrapava i ispucana, a autobus se tresao i naginjao kao da ima morsku bolest. Krajolik što je izranjao iz magle i što sam gledao kroz prozor nije mi izgledao poznato. Plodna, zlatna polja kukuruza i pšenice zamijenila je gusta, mješovita šuma hrasta i smreke. A cesta je postajala sve vijugavija, sa sve oštrijim zavojima. Baka je žustro razgovarala sa svojom rođakinjom, no čim je primijetila da sam budan, morao sam nešto i pojesti. Zapravo mi to uopće nije

teško palo, a nakon što sam se malo okrijepio ponovno sam naslonio glavu na prozor i zagledao se van, gdje su se ravnice i doline nekom magijom pretvarale u brda i guste mrke šume.

S bakine strane protezala se neka čudnovata planina. Podnožje joj je bilo zaraslo u gustu crnogoričnu šumu, što se penjala i privijala uza nj, sve do krševitog vrha, gdje su vapnenačke stijene nekim čudom napravile oblik ljudskog tijela. Stali smo kod jedne veće benzinske postaje iza koje se protezala ta čudnovata planina. Neke su starije gospođe žurno izašle iz autobusa kako bi zauzele mjesta na terasi, no kad su izašle van na svjež zrak, gdje je puhao prohladni povjetarac, predomislile su se i ušle unutra i tamo ispile kavu. Kad sam pojeo pecivo i popio čaj, baka mi je rekla da je planina iza nas Klek. Navodno je to uspavani div, koji je prije stotina godina ovdje živio, njega su pak prema legendi vještice koje su se tamo okupljale kaznile okamenjenjem. No, on je rekao da će se jednog dana izdignuti iz kamena i osvetiti se. Nakon što mi je baka ispričala tu legendu bio sam zaprepašten, a duboko u sebi sam se nadao da dan njegove osvete nije danas.

Nakon kraće vožnje prastarim oštećenim cestama stigli smo do malog mjesta po imenu Krasno. Tamo je svetište Majke Božje Snježne, u maloj slikovitoj crkvi na krševitom kamenu. Naravno, zanimalo me zašto se ovdje svetište zove baš tako. Tamo su nam ispričali da je ovdje, prema staroj legendi, usred ljeta, u kolovozu, pao snijeg do koljena, pa su mještani sagradili malu crkvicu i počeli slaviti Majku Božju Snježnu. Nakon što smo posjetili suvenirnicu, spustili smo se prema crkvi. Uživao sam u svježem zraku. Sjećam se kako je nebo bilo lijepo. Nježno i plavo, čak je i sunce sramežljivo provirivalo iza oblaka. Pogled je bio krasan. Dolje u dolini, okružen planinama poput čvrstih, neprobojnih zidina, ognjehodio se malen, slikovit gradić. Jedan mi je gospodin posudio svoj dalekozor, pa sam njime promatrao šume u dolini. Izmolili smo molitve u maloj crkvi, koja je bila puna slika, papirića i pločica na kojima su ljudi zahvaljivali i molili se našoj dobroj, nebeskoj majci. Ja sam je samo zamolio da mi da sreću i zdravlje, jer ostalo će već doći. Uspeli smo se uz laganu uzbrdicu i ponovno se smjestili u naš autobus. Sljedeće nam je u planu bilo posjetiti Nacionalni park Sjeverni Velebit. Vozeći se do tamo promatrao sam planinske vrhunce i baršunasto-plavo more na kojem su vječno plutali mnogobrojni otoci. Kada smo stigli tamo, ostao sam zabezeknut ljepotom prirode. Plavo je nebo bijelim, vunanim oblacima milovalo krševite, visoke vrhove Velebita, ispod kojih su se grlile šume, jame, doline i blagi usponi. Izašavši iz autobusa ►

duko sam udahnuo i pluća napunio najčišćim i najsvežijim zrakom na svijetu. Prvo smo se uspjeli dosta ostrim usponom do malog, idiličnog, planinarskog doma. Bio je drven, a na prozorima su bile crvene, karirane zavjese. Tamo smo se malo okrijepili pa pošli u razgledavanje te tajanstvene planine. Nebom su letjeli sokolovi i ispuštali fantastične krikove, baš kao u američkim filmovima o Indijancima. Morali smo se držati strogo određenih staza i nikako ne skretati s njih, da ne narušimo sklad i ljepotu tamnošnje prirode. Rekli su nam da tamo ima i poskoka, pa mi ni na kraj pameti nije bilo skretati s puta. Oko staza prostirao se sag s raznolikim šarama cvijeća ispod kojih je pisalo njihovo ime na hrvatskom i latinskom. Uživali smo okruženi mirom i beskrajnom ljepotom, no uskoro smo morali krenuti prema autobusu. Mahnuo sam nedirnutoj prirodi i u srcu osjetio sreću.

Vozeći se nazad kući, razmišljao sam o doživljajima koje sam danas stekao i zaključio da mi je drago što sam upoznao još jedno podneblje Lijepe naše - čarobno i netaknuto, zanimljivo i tajanstveno. Shvatio sam da Lika i Gorski kotar nisu samo poveznica između primorja i kontinenta, već slatka tajna majke prirode; puna planina, gora, mirisa i skrivenih kutova koje ljudsko oko, nadam se, nikad neće sve otkriti. Trebali bismo biti sretni i ponosni što upravo te tajne čine našu domovinu tako lijepom i nedokučivom!

TRADICIONALNA BAŠTINA I NARODNI PLESOVI MOGA KRAJA - 3. mjesto

Natali Selmanović, 6.a, OŠ Frane Petrića, Cres
Učiteljica: Mladenka Kučić

Iako je Republika Hrvatska u odnosu na druge zemlje mala zemlja, ona ima vrlo bogatu i raznoliku kulturnu baštinu. U prošlosti su Hrvatskom prošli razni narodi i osvajači te su ostavili svoj trag u jeziku, govoru, običajima i pjesmi. Na otocima Cresu i Lošinju postoje dva folklorna društva koja njeguju izvorni folklor. To su Folklorno društvo Studenac iz Nerezina i Folklorno društvo Orlec koje pleše orlečki tanac. Oba društva njeguju tri osnovne vrste narodnoga plesa.

Prvi je na okolo (po staru). To nije klasično kolo. U njemu parovi plešu neovisno jedan od drugoga, slijede jedan drugog. Muškarac je ispred, a žena ga slijedi iza. Na određenom mjestu muškarac uzima ženu i vrti je te tako nastavljaju u krug. Drugi je z mesta. Muškarac i žena stoje jedan nasuprot drugoga, približavaju se jedno drugom te se vraćaju natrag. Treći je tanac polka. To je uobičajen ples u dvoje. Svi ovi plesovi plešu se uz instrumentalnu pratnju meha, načinjena od janjeće kože. Moja je nona kao mlada djevojka plesala

u grupi Orlec - Loznati iz kojeg kasnije nastaje Folklorno društvo Orlec. Pričala mi je kako su često putovali na razne smotre folklora. Nona i danas zna i voli zatancati po staru uz zvukove meha. To se rijetko događa jer se meh sve rjeđe čuje. Čuje se još ponekad po selima, na šagrama, na blagdanima svetica, zaštitnika pojedinog sela.

I u našoj školi, da bi se sačuvala kulturna baština, osnovana je folklorna skupina. Skupina njeguje orlečki tanac i siranje meha. Mi mladi uživo najbolje spoznajemo vrijednost i ljepotu tradicijskih običaja.

PODRAVSKI VETER - 1. mjesto

Lana Bermanec, 6.r., OŠ "Braća Radić", Koprivnica - PŠ Kunovec; mentorica: Renata Glavica, dipl. učiteljica

Tu sem, letim, podravski veter.
Smucam se nuz obale Drave.
Obrnem se naglo, kak da ponorim,
zanjišem se vrbe stare
Ak se koga dotikavle
Gde ostavljam srce,
Bilogora dekla je moja
od Bedenika do Črešnjevce.
Kak dečec se zaigram,
zaletim čez ravnice,
zavitlam Đurđevačke peske,
pak se navrnem do Koprivnice.
V jesen skopičem se po grabi,
napijem se v goricaj mošta.
Zafučkam s pajdašima vu kleti stari,
zastanem kaj da nikaj me ne košta.
Tu sem, letim, podravski veter.
Klatim se vduž i poprek,
Podravina moja lepa i mila,
grlit te bum zanavek.

PODRAVSKI VJETAR

Tu sam, letim, podravski vjetar,
Skičem se uz obale Drave.
Okrenem se naglo, kao da poludim,
Zanjišem sve vrbe stare.
Ako koga zanima
Gdje ostavljam srce,
Bilogora djevojka je moja,
Od Bedenika do Črešnjevce.
Kao dječak se zaigram,
zaletim kroz ravnice.
Zavitlam Đurđevačke peske,
pa svratim do Koprivnice.
U jesen se valjam po grabi,
napijem se u vinogradu mošta.
Zazviždim s prijateljima u staroj klijeti,
zastanem kao da me ništa ne košta.
Tu sam, letim, podravski vjetar.
Lutam uzduž i poprijeko,
Podravino moja lijepa i mila,
grlit ću te zauvijek.

SLIKAM TE HRVATSKA PJESMO, SRCEM PUNIM PODRAVINE - 2. mjesto

Matej Miotić, 8.r., OŠ "Braća Radić", Koprivnica - PŠ Kunovec; mentorica: Renata Glavica, dipl. učiteljica

Rano je jutro, majka se budi.
ručak sprema, nošnju priprema.
Veliki ovo je dan,
za Podravinu našu, pravi san.

Spaja kulture,
čeka se minuta ove ure.
Kad zakuca čas, ona udahne,
i sreću iz srca izdahne.
Tijelo drhti, jer gledaju svi,
našu nošnju, ponosni.
I vez koji se iz daljine blista,
srca velika, srca čista.
Važno je znati,
što možemo svijetu dati.
I male naše mi imamo
i s njima se štimamo.
U svijet poruku šaljemo,
zauvijek mi trajemo!
Onda se začuje nešto snažno,
za Lijepu našu jako važno.
Iz Dalmacije nam vjetar nosi srca poj,
dok mi plešemo korak svoj.
Kad pjeva dalmatinska klapa,
odmah suza s oka meni kapa.
Glasovi snaži k'o orao naš, Ivanečko kolo
i prava kultura je kraj srca, baš.
Pa nas pokrene i slavonsko kolo,
natjera na njihov ples,
I podsjeti, život je ples,
uz njega čovjek nema stres.
Zato čujte sada nas svi,
vi ljudi daleki!
Čekamo Vas da nam dođete
i s nama zaplešete!
Srca nam otvorite i dušu dirnete!

POKLADI - 3. mjesto

Ida Marcikić-Kiszegi, 6.a, OŠ "Ivan Kozarac", Nijemci; Učiteljica/voditeljica literarne skupine: Tonka Đurić

Poklade uz pjesmu i veselje dolaze
dok jahači na konjima prolaze.
Slavonski bečarci selom ore
i svi se vesele do rane zore.
Po hladnoći prelijepi konji jure
dok svi ljudi gledati žure.
Poredali se konji crni, smeđi i sivi
pa im se cijelo selo divi.
Poklade pune smijeha,
raspjevanog druženja i sreće,
zaboraviti se nikada neće!

MOJ ZAVIČAJ - 3. mjesto

Andrea Stipančević, 5. razred, OŠ "Mato Lovrak" Nova Gradiša
Mentor: Ivana Franić Galik

Moja Slavonija
pohvale osvaja.
Budi se iznova svaki dan,
ona je kao najljepši san.
Na dohvat ruke je suncu,
našem životnom vrhuncu.
Njezine ravnice, polja i gaj
neopisivi su kao i raj.
U slavonskoj ljepoti uživam
i slobodna kao ptica bivam.
Tamo ja stanujem
i kroz život svoj putujem.

LIKOVNI (slike poredane s lijeva na desno)

5. - 8. RAZRED

1. mjesto:

- Botak Ana, Koprivnica, OŠ Braće Radić, Pakasin Sanja, mag. Art

2. mjesto:

- Hren Petra, Hrvatska nastava u Švicarskoj, Matak Božica

- Buković Luka, Sveta Marija, OŠ Sveta Marija, Salaj Barbara

3. mjesto:

- Barišić Ivana, Višnjevac, OŠ Višnjevac, Vukašinović Silvija

- Domjan Tajla, Crikvenica, OŠ Vladimira Nazora, Ključ Suzana

- Štrbić Nensi, Ploče, OŠ Vladimir Nazor, Kostanić Burić

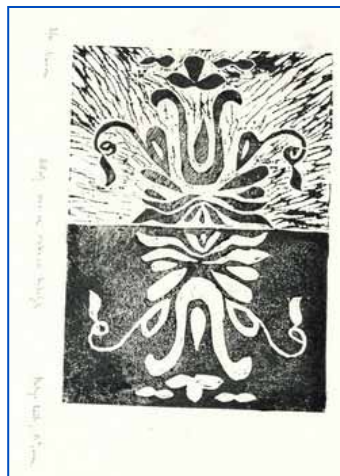
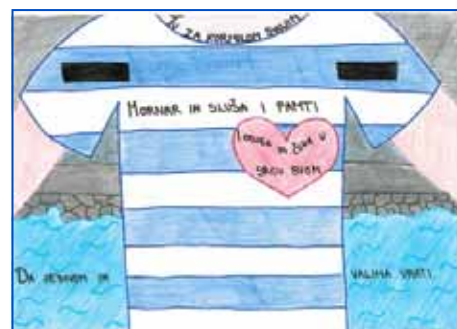
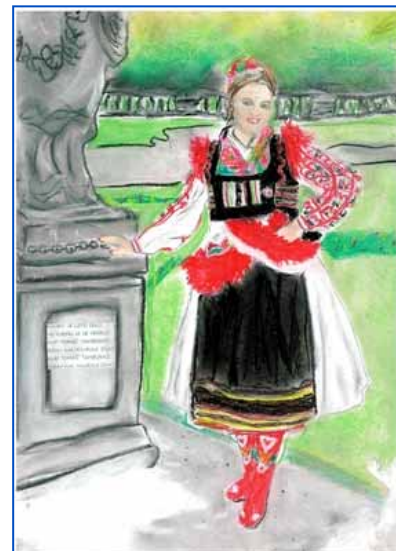
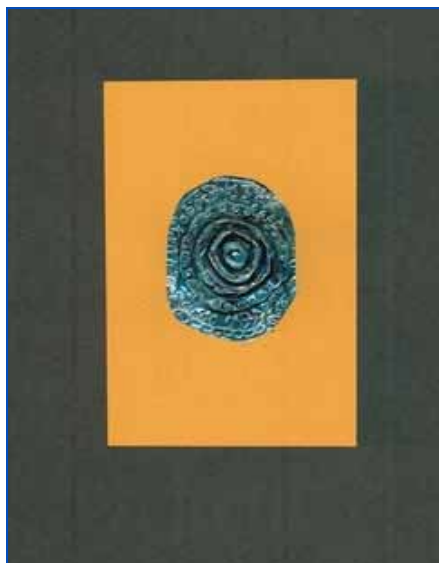
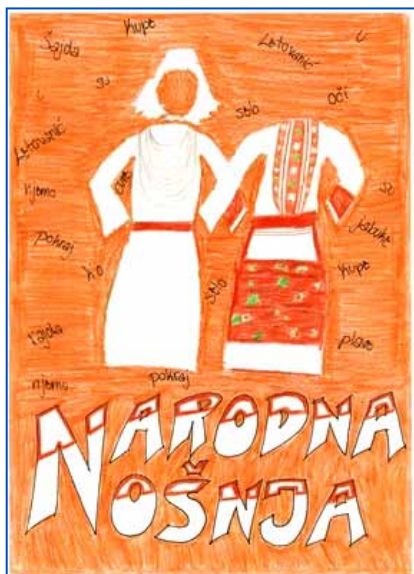
- Rizvić Ines, Cres, OŠ Frane Petrića, Štefanac Iva

- Kranjec Mihajela, Sveta Marija, OŠ Sveta Marija, Salaj Barbara

4. mjesto

- Krišto Mateja, Višnjevac, OŠ Višnjevac, Vukašinović Silvija

- Kušanić Nikolina, Hrvatska nastava u Švicarskoj, Matak Božica

7. LIPNJA 2014. – DODJELA PRIZNANJA U ZAGREBU

Članovi Upravnog odbora nažalost nisu mogli osobno predati nagrade pobjednicima dječjeg natječaja u Hrvatskoj. U pomoć je priskočila gđa. Marija Macukić i otputovala u Zagreb obaviti tu dužnost.

U Hrvatskoj kući "Materina priča" organizirali smo, kao i do sada, sastanak nagrađenih učenika, koji su u velikom broju došli sa svojim roditeljima i nastavnicama. Zamolili smo voditelja Hrvatske kuće da pomogne našoj predstavnici, što je on velikodušno obećao. Kad nam je slao fotografije napravljene tom prigodom, napisao je: "Gospođi Mariji nije trebala naša pomoć, sve je odradila sama i vrlo profesionalno". Draga Marija, hvala ti! ■

Petra, predstavnik Hrvatske kuće i Marija Macukić - uvodna riječ

Ankica Šuk, mentorica s nagrađenima

Sanja Pakasin, mentorica i nagrađena Ana Botak
(1. mjesto, crtež na naslovnici)

Marija Macukić s nagrađenima

Učiteljice sa svojim nagrađenim učenicima

Učenice Osnovna škola Centar iz Pule,
učiteljica Koviljka Grenko

DOJMOVI UČENIKA ROVIŠĆE

Naši učenici vole likovne aktivnosti i rado sudjeluju u likovnim natjecanjima. Jako ih vesele zahvalnice i priznanja. Ove školske godine vrlo smo sretni i ponosni što ste iz mnoštva pristiglih radova izdvojili nekoliko likovnih radova učenika naše škole. Naši su učenici oduševljeni jer su im stigla priznanja za njihov rad iz daleke zemlje. Ponosni su jer je netko van domovine vidio njihove radove. Neopisiva je sreća djece koja su posebno izdvojena i pohvaljena.

Ovo su njihove prve reakcije:

Lena Nikolić-Šipek, 2. b : "Učiteljice, pa ja ne mogu vjerovati! Jako sam sretna!"

Marija Đuras, 2. b: "Jedva čekam da to pokažem mami! Pa to je iz Njemačke! Prekrasno!"

Gabrijela Vladić, 3. a : "Volim crtati i to me jako veseli. Zahvalna sam što su prepoznali moj rad."

Helena Manojlović, 3. a : "Presretna sam što je moj rad izabran. Volim likovne aktivnosti."

Alen Kranjec, 3. a: "Veseli me što sam sudjelovao u natjecanju."

Ivan Pavličević, 3. a: "Radujem se zahvali."

Svi učenici drugog razreda su bili oduševljeni koliko su daleko putovali njihovi radovi, a vrlo sretni zbog priznanja koja su dobili.

Renata Koprivnjak i Melita Pek, učiteljice Osnovne škole Rovišće

LIKOVNO-LITERARNI NATJEČAJ 2015. GODINE

Zadnjih nekoliko godina iz Koprivnice nam stiže sve više lijepih radova, a posebno je plodonosna bila godina 2014. Stoga je tema za 2015. godinu iznjedrena u suradnji sa Osnovnom školom Koprivnički Ivanec. Srdačno hvala školi i učiteljicama na pregrštu zanimljivih tema, od kojih smo izabrali slijedeću:

"ZAVIČAJNA OSTAVŠTINA"

Likovni:

- Ilustracije zavičajnih običaja (proštenje, obiteljski stol za blagdane, žetvene svečanosti, karnevali, vjenčanja, dječje igre, religijski običaji ...)
- Slikarska tehnika: po izboru
- Format: DIN A 4 (molimo ne šalžite veće formate)

Literarni rad:

- zavičajni običaji, obiteljsko nasljeđe, kulinarski recepti, obiteljska povezanost, povezanost sa zajednicom, odnos majka i djeteta, proštenje, žetvene svečanosti, karnevali, vjenčanja, dječje igre, religijski običaji ...

Poetski rad:

- pjesme na zavičajnom govoru

HKZ
internacionalni
likovno-literarni
dječji natječaj
2015.

Zavičajna ostavština

HKZ, HMI i MH ORGANIZIRAJU FESTIVAL ORGULJA

Piše: Silvio Jergović

Od 17. do 19. srpnja 2014. g. predsjednik HKZ Švicarske, Ivan Matarić, po sjetio je Vinkovce, Vukovarsko-srijemsku županiju i Hrvate u bosanskoj posavini. Razlog njegova posjeta je bilo upoznavanje s orguljama u Vinkovcima i okolici, na kojima bi se moglo održati nekoliko koncerata u okviru *Festivala orgulja*, koje HKZ iz Švicarske planira održati u rujnu 2015. g. zajedno s vukovarskom podružnicom HMI (Hrvatska matica iseljenika) i Ogrankom MH (Matice hrvatske u Vinkovcima).

Ideja Ivana Matarića je da se u nekoliko crkvi u Vinkovcima i Vukovaru, te u Tolisi pokraj Orašja (BiH) održe koncerti na orguljama. U nekoliko dana boravka u Vinkovcima Ivan Matarić je, zajedno s voditeljem vukovarske podružnice HMI Silvijem Jergovićem i predsjednikom ogranka MH u Vinkovcima Draženom Švageljom, pregledao orgulje u Vinkovcima i Vukovaru, te Tolisi i Vido-

vicama u BiH.

Orgulje crkve sv. Euzebija i Poliona i Vinkovcima pokazala mu je diplomirana orguljašica Dubravka Vukovarac. Na žalost orgulje nisu u dobrom stanju, biti će obnovljene nakon obnove unutrašnjosti crkve. U vinkovačkoj župi sv. Nikole Ivan Matarić susreo se s župnikom Stjepanom Podbojem, koji se bavi glazbom i autor je brojnih pjesama crkvene tematike. Nakon razgledanja crkve i orgulja župnik ga je upoznao sa svojim novim CD-om. Orgulje u ovoj crkvi su odlične, te će se jedan od programa održati na njima.

U Vinkovcima je g. Matarić je razgledao i orgulje u crkvi sv. Vinka Pallottija, gdje se susreo sa župnikom pater Ilijom Sudarom. Nakon razgledanja ovih orgulja zaključeno je da one nisu pogodne za ozbiljnije koncerte, već samo za jednostavnije skladbe i sv. Mise.

U Vukovaru u crkvi sv. Filipa i Jakova, koja se nalazi u okviru Franjevačkog samostana, razgledali su nedavno po-

stavljene velike orgulje. Nakon isprobavanja glazbenih mogućnosti ovih orgulja zaključeno je da su ove orgulje odlične i da će na njima biti moguće održati izvrsne koncerte.

U Bosni, u okolici Orašja su razgledane orgulje u crkvi Franjevačkog samostana u Tolisi. Samostan potječe iz druge polovice 19. st. Orgulje su u odličnom stanju i moći će se uključiti u koncept planiranog festivala orgulja.

U Vidovicama, koje su bile poplavljene, zatekli su župnu crkvu koja je dosta stradala u poplavi. Orgulje su bile djelom pod vodom i nisu više u upotrebi. Inače, da su u funkciji bile bi izvršne za koncerte.

Na kraju je Silvio Jergović g. Matarića poveo u razgledavanje u poplavi teško stradala područja županijske posavine. Razgledali su obnovu porušenih nasipa u Račinovcima i Rajevom Selu pokraj Gunje. O veličini pukotine nasipa i razornosti poplave g. Matarić se uvjerio u razgovoru s graditeljima nasipa u Račinovcima, te nakon obilaska ostalih poplavljenih mjesta Đurića, Gunje, Račinovaca i Rajeva Sela, u Vrbanji su posjetili čuvenu ergelu lipicanaca Janković, čiji je vlasnik poznati veliki zaljubljenik u konje i njihov uzgajivač Matej Janković. Saznali su kako je teško uzgojiti odličnog konja, te o problemima kada su zbog poplave bili prinuđeni privremeno izmjestiti ergelu u Otok.

Zadnji dan boravka u Vinkovcima g. Matarić se u večernjim satima susreo s članovima predsjedništva Ogranka MH u Vinkovcima Draženom Švageljom, Tomislavom Talangom, Hrvojem Jankovićem i njegovom suprugom Karmelom i gošćom Ogranka MH u Vinkovcima, svjetski poznatom vrsnom pijanisticom Yoko Nischii, koja je tih dana u Vinkovcima i Našicama održala koncert. Yoko je studirala u Hrvatskoj, odlično govori hrvatski jezik i velika je zaljubljenica u glazbeni opus grofice Dore Pejačević. Uz ugodno druženje, pokoju zajednički otpjevanu pjesmu uz vrsno iločko vino završen je posjet predsjednika HKZ iz Švicarske Vinkovcima i okolici uz dogovor o još boljoj suradnji s Vinkovcima. ■

Vrijedno je istaknuti nekoliko crtica iz bogate povijesti crkve i franjevačkog samostana u Vukovaru. Od 14. st. franjevci bilježe svoju povijesnu prisutnost na prostoru Slavonije i Srijema. Nažalost, u razdoblju turske okupacije ovih krajeva, uništena je sva povijesna dokumentacija o njihovom djelovanju. Ponešto se ipak može pronaći u raznim dokumentima Franjevačkog Reda i u vatikanskim arhivima. No, zasigurno znamo da su franjevci Provincije Bosne Srebrene jedini vjerovjesnici, biskupi, župnici i čuvari katoličke vjere na područjima koja su bila pod Turcima. U Vukovaru su vodili vjersku brigu o njegovim žiteljima katolicima, ali nisu imali stalne nastambe. 1643. g. podigli su franjevci u Vukovaru crkvu da bude središte vukovarske župe; ali i nadalje stanuju u susjednim Lazama. Tek od 1688. g. stalno borave u gradu Vukovaru. U spisima od 1695. g. imenom se spominje vukovarski župnik fra Martin iz Nijemaca. Samostan je tada pripadao bratstvu samostana u Baču s druge strane Dunava. U velikosrpsko-četničkoj agresiji na Hrvatsku 1991. g. crkva i samostan su teško stradali. Tijekom opsade franjevci su ostali sa svojim pukom u gradu, bili su deportirani i mučeni u srpskim logorima. Za vrijeme okupacije Vukovara 1995. g. tijelo svetog Bone, zaštitnika grada Vukovara, spaljeno je srpskom mržnjom na sve hrvatsko i katoličko u kripti crkve sv. Filipa i Jakova. Nakon mirne reintegracije okupiranih područja RH 1997./98. god. franjevci se među prvima vraćaju u porušeni samostan i crkvu u Vukovaru.

Crkva i samostan su 2000. g. dobili novi krov i tri nova zvona izlivena u Innsbruck-u. Iz privremenog smještaja u gradu franjevci se vraćaju u svoj samostan 2004. HKZ iz Švicarske vukovarskoj crkvi donirala je male orgulje koje su služile svrsi do kraja obnove i postavljanja sadašnjih orgulja.

RUJAN 2014 U ŠVICARSKOJ LUČ HRVATA

Piše: Milica Krakan

Ante Nadomir Tadić Šutra - hrvatski je književnik, pjesnik, profesor, znanstvenik, umirovljeni časnik Hrvatske vojske, veliki domoljub i rodoljub.

Njegova jednostavna komunikacija sa sugovornicima plijeni pažnju, a bogata riznica znanja interpretirana razumljivim i upečatljivim rječnikom pretvara slušateljstvo u "jedno uho" dok priča o srednjovjekovnoj povijesti u Hrvata. Dok krasnoslovi svoju poeziju ostavlja dojam proživljene svake napisane riječi.

Takvog smo ga doživjeli u Švicarskoj na dva mjesta, u Baaru i Luzernu. Gospodin Ante Šutra se vrlo rado odazvao biti, nakon 11 godina, ponovno gost Hrvatske kulturne zajednice (HKZ). Ovaj put s jednim posebnim razlogom: predstaviti svoju 10. jubilarnu knjigu poezije, što ju je upriličilo povodom svog 35-ogodišnjeg književnog rada.

Gostujući u Baaru 13. rujna 2014. na 7. Hrvatskoj večeri, g. Šutra je na trenutak pretvorio cijelu dvoranu u tajanstvenu tišinu dok je recitirao, a onda i zapjevao pripjev svoje pjesme *Stina pradičova*, koja je i uglazbljena. Mogli su se samo još vidjeti začuđujući izrazi lica i na kraju čuti ovacije. Hvala fra Radi Vukšić koji nam je omogućio na ovoj večeri predstaviti našeg gosta.

14. rujna 2014. u Luzernu, na izričitu želju g. Ante Šutre, što smo zdušno i prihvatili, dan predstavljanja je počeo u crkvi sudjelovanjem na misnom slavlju, a fra Branko mu je omogućio čitati oba dva čitanja, te na kraju pozvao sve okupljene vjernike na predstavljanje knjige i predavanje u misijskoj dvorani u 16.00 sati.

Uputili smo se nakon sv. mise u prostorije kluba Zrinski gdje je upriličen zajednički ručak. Osim nas iz HKZ, uz našeg gosta ručku je nazočio i fra Branko Radoš, koji je kasnije bio na predstavljanju u misijskoj dvorani HKM Luzern. Fra Branku hvala na gostoprimstvu i podršci ovog kulturnog događaja.

U uvodu smo najprije kratko predstavili pjesnika i njegovu biografiju. Gospodin Šutra je svoj nastup podijelio u tri dijela.

U prvom dijelu, lakoćom govora, al' kratko i sažeto, prenio je sve nazočne u duh srednjovjekovne hrvatske povijesti, bazirajući svoje izlaganje na kraljevski grad Knin. Bilo je upravo zadivljujuće slušati predavača, ali i gledati prisutne

koji su sa velikim zanimanjem pratili i upijali svaku izgovorenu riječ.

Drugim dijelom, kroz predstavljanje 10. knjige poezije *Luč Hrvata*, autor je sve nazočne izveo iz srednjeg vijeka u koje su utonuli i vratio u stvarnost, krasnosloveći nekoliko svojih pjesama, kao što su Lučonoše, Hrvatica, Stina pradičova....

U trećem dijelu gdje su svi mogli sudjelovati, pjesnik je odgovarao na postavljena pitanja, komentare i pohvale. Tako jedan od sudionika reče kako mu je drago što je upriličen ovaj kulturni događaj bez upliva politike. G. Šutra je pojasnio da je došao kao pjesnik i književnik. No njegov politički stav je jasan. Osjeti se to i vidi kroz njegove pjesme, bilo da pjeva o Domovini, Hrvatskim velikanima, o Hrvatici, majci, o hrvatskim ljepotama, kamenom kršu ili Cetini.... Sve je to dio pjesničkog izričaja, ali i političkog stava, opredjeljenja, ljubavi i vrjednotama koje su utkane u hrvatsko biće od stoljeća sedmog.

Po završetku službenog dijela, doslovno su svi osim stiska ruke i fotografiranja s pjesnikom, ponijeli za uspomenu jednu ili više knjiga pjesama *Luč Hrvata* koju je autor svakom ponaosob

još i potpisao.

Da je naš pjesnik kroz slušatelje unio u ovu zajednicu dašak kulturnog, ali i povijesnog osvježanja, čuje se još uvijek kroz prepričavanje nazočnih koji ne kriju svoje oduševljenje što su sudjevali ovom predstavljanju.

A što je na kraju rekao naš gost? Osim što i sam nije krio svoju radost susreta sa svima, evo što je nakon povratka u Domovinu između ostalog u emailu napisao:

"....Vjerujem da je nedjelja zaslužila onu izreku: "Konac djelo krasil!" Zaista, bilo je meni puno toga lijepo i prva dva dana, ali onu blaženu svetu Misu i propovijed fra Branka, pa potom ona bliskost u klubu "Zrinski" i naposljetku, nadahnut svetim Duhom, moje predavanje i predstavljanje u Misiji, ostati će mi još dugo, dugo u sjećanju...."

Veliko hvala našem pjesniku na odazivu, ali i svakoj riječi kojom kulturno uzdiže i oplemenjuje srce i um čovjeka. ■

Sabornici

Dosadašnji Upravni odbor

IZBORNI

41. SABOR HKZ

NEDJELJA 23. STUDENI 2014.

Piše: Milica Krakan

Predsjednik gosp. Ivan Matarić je otvorio Sabor HKZ i uputio riječi dobrodošlice nazočnima.

Prije nego se osvrnuo na proteklo razdoblje rada i djelovanja HKZ, predložio je dnevni red koji je jednoglasno prihvaćen. Daljnji tok je pratio ponajprije izbor zapisničara, a zapisnik će kao uvijek do sada biti uvršten u kroniku rada HKZ. Pročitana je, i dat na uvid svakom članu ponaosob, zapisnik prošlog Sabora. Nazočni su se jednoglasno složili oko pribilježenog.

Predsjednik je podnio izvješće rada HKZ koji je bio bogat, opširan i cjelovit, a gđa. Dunja Gaupp precizan izvještaj blagajne, koju su predhodno pomno pregledali članovi Nadzornog odbora.

Gosp. Osvin Gaupp, glavni urednik DO se osvrnuo na uređivački dio, nakladu i budućnost Društvenih obavijesti. Za pohvaliti je uredništvo, koje iz broja u broj plijeni pozornost odabirom i raznovrsnošću donesenih članaka, uključujući i aktivnosti HKZ. DO se čitaju ne samo ovdje nego i u Domovini i šire, bilo izdanjem u fizičkom smislu ili sa internet stranice HKZ koja je sve posjećenija. U svezi bogatstva izričaja kroz DO, gđa. Dunja Gaupp je pozvala članove da svi budu dio uređivačkog tima, koji će svojim sugestijama i inicijativama upravo preko DO biti savjest nacije, te kroz pisanu riječ prenositi istinu, opominjati, ali svoje kritičke osvrte činjenično i potkrijepiti.

Da bi dali uvid u svoj rad zainteresiranim ne samo švicarskim institucijama koje često traže kontakt sa HKZ, nego i simpatizerima Hrvatske bilo kroz kulturu ili turističku ponudu, svjesni smo kako je danas najbolji put do slanja informacija naša internet stranica. Tako je g. Tomislav Kukalj preuzeo na sebe prijevode pojedinih relevantnih članaka sa hrvatskog na njemački jezik. Sva podnesena izvješća su jednoglasno prihvaćena.

Drugi dio rada Sabora počeo je prijedlogom za izbor novog vodstva Zajednice. Za predsjednika je potvrđen prof.

Ivan Matarić. Gđa. Dunja Gaupp se odlučila iz osobnih i obiteljskih razloga, povući iz Upravnog odbora i s funkcije dopredsjednice, koju je do sada s puno mudrog i zalažakog iskustva obnašala. Njezin dosadašnji rad će podjeljeno obavljati dvije osobe. Tajništvo u cjelini gđa. Milica Krakan, a financije g. Tomislav Kukalj. Službeno je razriješena svih dužnosti koje je obnašala, ali ljubav prema kulturnom blagu u pisanoj riječi će i dalje promicati kroz svoje znanje i umijeće u uređivačkom poslu DO.

Predsjednik prof. Ivan Matarić se zahvalio gđi. Dunji Gaupp i osvrnuo se na njezin svesrdni dugogodišnji rad u Zajednici. (Vidi posebni prilog.)

Nakon glasovanja, dobili smo sliku vodstva HKZ koje je pročitao gosp. Vice Baraban.

Upravni odbor:

prof. Ivan Matarić - predsjednik, Milica Krakan, Tomislav Kukalj, Darko Kolić i Mirjana Juričić.

Uredništvo Društvene obavijesti:

ing. Osvin Gaupp - glavni urednik, Dunja Gaupp, Darko Kolić, Tomislav Kukalj.

Nadzorni odbor:

Vice Baraban i Marija Macukić.

Gosp. Darko Kolić je dao prijedlog da i u pisanom obliku podržimo naše branitelje 100 % invalide Domovinskog rata u Savskoj 66, dajući im tako do znanja kako cijenimo njihovu žrtvu, da smo im zahvalni za stvaranje Domovine i da smo u potpunosti suglasni sa njihovim opravdanim zahtjevima. Par dana nakon našeg godišnjeg Sabora, uputili smo pismo podrške našim braniteljima (vidi posebni prilog). Gosp. Kolić je dao još nekoliko prijedloga kako bi mogli uz male, korisne i domoljubne aktivnosti doprinijeti radu HKZ.

Gđa. Mirjana Juričić je stavila temu svoj privatni humanitarni rad, kojeg provodi sa skupinom istomišljenika, (radi se o pomoći jednom branitelju) te tako na bazi spontane emotivnosti vezane uz slučaj, u to uključila i nazočne članove koji su to novčano na osobnoj razini podržali.

Mnogi prijedlozi i sugestije su došli do izražaja u spontanom i opuštenom razgovoru uz večeru koju su pripremili gosp. Vice Baraban i Milica Krakan i piće koje je darovao predsjednik prof. Ivan Matarić.

Razišli smo se sa željom ostvarenja naših ciljeva, ali i nadom u skoro ponovno prijateljsko druženje. ■

NOVI UPRAVNI ODBOR:

Ivan Matarić, Milica Krakan; Tomislav Kukalj, Mirjana Juričić, Darko Kolić

DJELOMIČNI OPROŠTAJ OD
GOSPODE

DUNJE GAUPP

DUGOGODIŠNJE

DOPREDSJEDNICE HKZ

Na Saboru 1999. izabran sam za predsjednika HKZ-e, a gđa. Dunja Gaupp u Nadzorni odbor. Od tada počinje naše zajedničko putovanje u vođenju, idejama i realizacijama mnogih projekata, isprepliću se i nadopunjavaju naši naponi učiniti nešto korisno ne samo za našu udrugu, nego i za Hrvatsku i hrvatskog čovjeka.

Silom prilika, t.j. zbog tužbi koju su antitudmanisti među HKZ članovima podigli protiv udruge, već je kao član Nadzornog odbora imala pune ruke posla. Pokušala je spasiti HKZ-pismohranu koju pobunjenici nisu htjeli vratiti, pa smo tako jedan dio dokumentacije ipak dobili natrag. Zajedno sa svojim suprugom Osvinom, prevela je stotine i stotine stranica sudskih dokumenata, a nakon što smo odvjetniku morali otkazati usluge, jer ga nismo mogli plaćati, njih su dvoje preuzeli obranu i pobijedili!

Zahvaljujući stručnom znanju i pregovaračkim sposobnostima Dunje Gaupp, odvjetnički su troškovi smanjeni za gotovo 40'000 CHF. Da smo to morali platiti, udruga odavno ne bi više postojala, jer bismo bili prisiljeni proglasiti insolventnost i zatvoriti je!

Svoj neumoran rad za dobrobit HKZ nastavila je ulaskom u Upravni odbor krajem 2002. godine. Od tada svoju energiju ulaže u ostvarenje HKZ projekata: organizaciju Hrvatskih balova, koncerta "Hrvatska priča", dva tjedna

hrvatske kulture u Badenu s izložbom "Hrvatska naiva i tradicionalni glazbeni instrumenti", humanitarne akcije u korist novih orgulja u Vukovaru, razminiranja terena i gradnje dječjeg igrališta u Vinokovcima, likovno-literarni natječaj za hrvatsku djecu (koji i nakon silnih opstrukcija postoji i danas i to kao internacionalni natječaj), na konvencijama HSK zastupala nas je uglavnom Dunja Gaupp (koji puta sa suprugom Osvinom, a jednom u Zadru sam je ja zamijenio).

Nemjerljiva je njezina pomoć i sudjelovanje u nebrojenim organizacijama predstavljanja knjiga i autora. Uglavnom svi gosti HKZ bili su ugošćeni u domu obitelji Gaupp, neki i više puta (Joško Čelan, Emil Čić, Miroslav Medimorec sa suprugom, Miroslav Tuđman sa suprugom, Zdravko Tomac, Višnja Starešina, odvjetnica generala Praljka Nika Pinter, Jadranka Cigelj, Mira Vlavić, Siniša Leopold, Jerko Runje, fra Zlatko Špehar, Hrvoje Hitrec, Mate Kovačević, Nada Hegedušić Janković s pratnjom, Krešimir Galin, Paula Fabinger-Orešković...) S obzirom na minimalne prihode, HKZ nije u stanju gostima plaćati hotel, drugim riječima – sva ta gostovanja ne bi bila ostvariva, da nije bilo nesebične pomoći obitelji Gaupp.

A da ne govorim o satima koje je potrošila za pisanje pisama, pozivnica, izvještaja za Sabore, njegu adresara, telefoniranje s pozvanim gostima i samnom, a kojih se s radošću i zahvalnošću sjećam, jer nikada nisam bio preskočen u informaciji i donošenju odluka. Ne smijem zaboraviti spomenuti njenu zaslugu za uređivanje, tiskanje i slanje Društvenih obavijesti i aktualiziranje internet stranice, ali kada bih morao nabrojati baš sve što je radila, trajalo bi predugo, osim toga, na tome području

ostaje i dalje aktivna.

Sve u svemu, kad pogledam unatrag svih tih silnih godina, nevjerojatno je koliko je energiju i volju naša draga dopredsjednica uložila za opstanak i boljitak HKZ-e. Nemjerljivom ljubavlju i entuzijazmom dvoje velikih ljudi, naša je udruga obranjena i projekti ostvareni s minimalnim sredstvima.

Danas, nakon 15 g., Dunja Gaupp je odlučila smanjiti svoj angažman za Zajednicu, stoga napušta Upravni odbor. Razlozi su djelomično zdravstveni, a većim djelom obiteljski. Naime, baka Dunja ulaže maksimum vremena u svoga unuka. Učinak je već dobro vidljiv, mališan od 3,5 godine savršeno govori hrvatski iako ide u švicarski vrtić, a tata govori njemački.

Na kraju želim reći veliko HVALA gospođi Dunji Gaupp, kao i njezinom suprugu - našem Glavnom uredniku DO gospodinu Osvinu Gauppu. Hvala vam, dragi moji, u moje osobno ime i svih članova HKZ!

Prof. Ivan Matarić, predsjednik
Hrvatske kulturne zajednice u Švicarskoj

HKZ 100 % ZA
BRANITELJE I HRVATSKU

Zuerich, 05.12.2014.

Preporučeno / Eingeschrieben

Braniteljski šator, gosp. Đuro Glogoški
Savska cesta 66
HR-10000 Zagreb

Dragi naši hrvatski branitelji i
braniteljice

Znamo da je svaki od vas ponaosob s velikim žarom, srcem i ljubavlju pošao u obranu Domovine, ostvarujući tako stoljetni san naših predaka o samostalnoj državi Hrvatskoj. Vi ste, braneći Domovinu od srbočetničke agresije, bili spremni dati i svoje živote, što potvrđuju ranjavanja koja ste zadobili u obrani Lijepe naše, pa ostali bez pojedinih udova ili ranjenog psihičkog stanja.

Umjesto velike zahvale za vaš neizmjerljivi doprinos u stvaranju Domovine,

nakon rata ste prepušteni sami sebi i na milost i nemilost vlastima, koje su se izmjenjivale i dodatno vas ranjavale. Oni vas još uvijek ranjavaju uskraćujući vam ne samo braniteljska, nego i osnovna ljudska prava invalidnih osoba. Svjedoci smo, da ste u svim situacijama bez obzira radi li se o liječenju, terapijama, zapošljavanju ili pravu na plaću dostojnu čovjeka, upravo vi prvi na udaru i vama se prvima uvijek skidaju, kako kažu, "povlastice".

Pitamo se, u čemu ste vi to povlašteni? Zato što ste mnogi u invalidskim kolicima, bez ruku ili nogu? Zato što ste ovisni o svojim najbližima koji se za vas najviše skrbje? Povlašteni, zato što umjesto da vodite svoju djecu u šetnju, oni vas guraju u invalidskim kolicima? Povlašteni, jer ne možete sa svojim sinom početi igrati nogomet, dati mu prve instrukcije o vožnji auta? Povlašteni, jer ne možete svojim rukama, znanjem i sposobnostima skrbiti za svoju obitelj? Povlašteni, jer ne možete ostvarivati svoje hobije i razvijati talente kao i svi

ostali?

Mogli bi u nedogled nabrajati te "povlaštenosti" koje vam pripisuju oni koji su sve vrijeme rata bili daleko od njega, pa čekali opet svoje vrijeme, t.j. oni koji nikad nisu željeli niti voljeli slobodnu i nezavisnu Domovinu Hrvatsku. Oni i danas žive u iluzijama o stvaranju "regiona" odnosno yu-giona, pa vas omalovažavaju i stavljaju na stup srama namećući cijeloj naciji teret vaših povlastica i progoneći vas kao zvijeri, te vas dovode do samoubilačkih situacija. Vi ste danas u situaciji da morate dokazivati ne samo svoje sudjelovanje u obrani, nego i svoju invalidnost.

Vi želite i tražite od Ministarstva hrvatskih branitelja da štiti, brani i pomaže hrvatske branitelje, što je svuda logično. No nažalost, u Hrvatskoj ne. To isto Ministarstvo izjednačava žrtvu i agresora ili pak agresora stavlja u povoljniji položaj od žrtve. Stoga i razumijemo vaš vapaj. Ovim svojim načinom dokazujete da ste, bez obzira na vaše ►

stanje, ponovno spremni ustati u obranu časti i dostojanstva Domovinskog rata i onih koji su dali svoj doprinos u tome, a tek onda u obranu vaših osnovnih prava. Braneći svoj dom i Domovinu sanjali ste o slobodnoj, naprednoj i prosperitetnoj državi u kojoj će se svaki Hrvat moći osjećati - svoj na svome - i živjeti život dostojan čovjeka.

Dragi branitelji i braniteljice, zaista ste POVLASTENI, jer ste mogli o tome sanjati, jer ste sudjelovali u nečem naj-

uzvišenijem. Vi ste POVLASTENI, za razliku od onih drugih, zato što svojoj djeci, svojim najbližima i hrvatskom narodu možete mirne duše pogledati u oči i biti ponosni što ste bili kreatori Hrvatske.

I mi iz HKZ - Hrvatske kulturne zajednice Švicarske - smo vam neizmjereno zahvalni i ponosni na vas. Pratimo vas i podržavamo vaša nastojanja do konačnog cilja, te izražavamo svoju veliku solidarnost s vama.

Uz prijateljske pozdrave
HRVATSKA KULTURNA ZAJEDNICA
u Švicarskoj
Ivan Matarić, predsjednik
www.hkz-kkv.ch ■

ĐURO GLOGOŠKI:

OPET BISMO BRANILI HRVATSKU

Usprkos velike aktivnosti i teških opterećenja i problema s kojima se suočava zadnjih mjeseci, predsjednik Udruge 100%-tnih HRVI I. skupine, g. Đuro Glogoški odazvao se našoj zamolbi i odgovorio nam na nekoliko pitanja. Od srca mu hvala!

- Dragi gospodine Đuro, s obzirom da Vas, i mnoge druge hrvatske branitelje, članove udruge 100 %-tnih HRVI 1. skupine, poznajem već dugi niz godina, ono što me najviše zanima je Vaše zdravlje. Kako ste? Kako fizički i psihički podnosite situaciju u kojoj ste se našli braneći svoja/vaša ljudska prava i dostojanstvo?

Kada je u pitanju očuvanje i borba za ljudska prava i dostojanstvo, tada u prvom planu nije vlastito zdravlje, nego opće dobro kao što je to bilo i 90-tih kada smo branili i stvarali našu Domovinu Hrvatsku.

- U kakvom je stanju branitelj Damir Čakanić koji se zapalio ne mogavši više trpjeti laži i poniženja kojima su izloženi hrvatski branitelji? Kako je obitelj pokojne braniteljice Nevenke Topalušić? To su dvije teške sudbine koje nikoga ne mogu ostaviti ravnodušnim.

Nažalost odnos državnih institucija koje godinama ruše ugled Domovinskog rata i hrvatskih branitelja koji su ugradili svoje živote i svoje zdravlje u te-

melje ove države i koji i dalje doprinose boljitku i napretku, dovedeni su takvim postupcima u situaciju kada jedini izlaz vide u tome da odustanu od života. Gospodinu Čakaniću dogodilo se upravo to, nebriga državnih institucija, te atak na egzistenciju. Hvala Bogu brzom intervencijom njegovih suboraca najgore je spriječeno i g. Čakanić se sada nakon niza teških i bolnih operacija oporavlja.

Obitelj pokojne Nevenke Topalušić unatoč dubokoj boli i gubitku daje punu podršku braniteljima prosvjednicima poštujući na taj način ono za što se zalagala sama gospođa Nevenka Topalušić i iskreno smo im zahvalni na potpori koju nam pružaju.

- Prosvjed branitelja nastao je spontano i višetjedni boravak pod šatorom zasigurno nije bio planiran. Zadivljuje me cjelokupna organizacija boravka u gotovo neljudskim prilikama, sličnim onima u ratu, s jednom razlikom - sada ne padaju granate po vama. Možete li nam otkriti koliko vas spava u šatoru, odlazite li povremeno kući okupati se, zgrijati promrzle udove u toploj vodi i naspavati se u vlastitoj postelji?

Da, prosvjed je nastao spontano nakon višegodišnjih neuspješnih pokušaja razgovora sa nadležnim institucijama. Kako su oni čija je dužnost štiti i provoditi zakone, u potpunosti zakazali došlo je spontano, nakon još jednog u nizu neuspješnih razgovora do ovog prosvjeda. Doista nitko od nas se nije nadao ovakvoj bešćutnosti vladajućih prema najranjivijoj skupini hrvatskih branitelja 100%-tnim hrvatskim ratnim vojnim invalidima I. skupine. Moram priznati u ratu smo bili u teškim i neljudskim uvjetima izloženi hladnoći, gladi i srbočetničkim granatama, no ovo sada čemu smo izloženi daleko je teže podnositi, jer gore od hladnoće, iscrpljenosti i bolesti jest upravo ta bešćutnost onih koji trenutno vode našu državu koju smo mi stvarali i za koju smo se žrtvovali.

- Redovito se raspitujem kod gospođe Ljerke Pavić, predsjednice udruge Bedem ljubavi 1991. (čija sam ponosna članica), što vam treba, kako vam pomoći. Tako sam saznala da se za sve vas brinu ne samo članice Bedema ljubavi, nego i mnogi drugi ljudi opskrblju-

jući vas svime što je potrebno. Jeste li očekivali tako veliku solidarnost?

Već prvog dana prosvjeda zatekla nas je solidarnost i briga hrvatskog naroda za nas hrvatske branitelje prosvjednike. Najviše su nas ganula djeca i mladi koji su dijelili s nama svoje obroke. Ponosni smo na hrvatsku mladost i sigurni da naša Domovina ostaje u prvim rukama. No doista aktivirala se cijela Hrvatska kao i naši dragi iseljenici koji pomažu u svakom smislu.

- Prije mjesec dana startala je akcija pismene podrške svima vama. Hrvatska kulturna zajednica u Švicarskoj (u kojoj sam aktivna) poslala vam je preporučeno pismo, a na svojoj stranici www.hkz-kkv.ch pozvala ljude da vam se jave kako bi se vidjelo da i Hrvati izvan Hrvatske podržavaju vaše zahtjeve. Znete li koliko je pošte do danas stiglo iz Hrvatske, koliko iz inozemstva?

Svaki dan pristiže veliki broj pismovanih pošiljki, podrške putem e-maila, telefonski i osobno iz Domovine i inozemstva i to nam doista daje snagu da izdržimo do kraja, ali i raduje koliko potporu doista imamo s obzirom da se kroz medije u Hrvatskoj o nama prikazuje potpuno drugačija slika.

- Saznajem da Bedem ljubavi 1991. namjerava organizirati proslavu Božića za sve vas u šatoru branitelja. Zar mislite da će "vaš" ministar i svi drugi na vlasti tako dugo ostati okrutno neumoljivi i gluhi na vaše zahtjeve?

Ne bi me iznenadilo obzirom na dosadašnje stavove i nerazumijevanje, da službena politika nastavi sa dosadašnjim ponašanjem i postupcima ignoriranja i omalovažavanja hrvatskih branitelja prosvjednika, kao i ustrajanju na plasiranju neistinitih informacija kako su i dosada činili.

- Vladajući svoju pasivnost opravdavaju primjedbama kako iza vašeg prosvjeda stoji opozicija, te da branitelji nemaju razloga za prosvjed. Navodno vam ni kakva prava nisu uskraćena niti će biti. Činjenica je pak da branitelji ne mogu ostvariti ni ona svoja prava koja su im zakonom osigurana, kao primjerice liječenje, ►

terapije, proteze i druga pomagala. Kako vladajući opravdavaju takve slučajeve?

Nažalost svi razlozi i argumenti koje smo iznijeli na početku prosvjeda, a za koje su službene institucije, ministar Matić i sam predsjednik Vlade RH Zoran Milanović tvrdili kako nisu istiniti te da nema umanjenja, potvrdilo se na kraju da su plasirali u javnost neistinu koja im ne služi na čast. U civiliziranim zemljama u kojima vlada demokracija takovi postupci povukli bi za takvo neodgovorno ponašanje ostavke i smjene, no u Hrvatskoj to se još nije dogodilo.

- *Ministar Matić je izjavio da ne će dati ostavku, jer da ste vi samo mali dio braniteljske populacije od pola milijuna bra-*

nitelja koliko ih je u Hrvatskoj. Je li poznat stvarni broj branitelja, koliko je invalida, a koliko 100 %-tnih invalida Domovinskog rata?

Ono što vam doista mogu reći, do sada je prošlo kroz šator nekoliko desetaka tisuća hrvatskih branitelja. Ako je to ministru Matiću šačica branitelja, onda on osim PTSP-a ima i ozbiljan problem doživljaja realnosti ili poteškoća u zbrajanju.

- *Prilikom svakog susreta s vama, našim hrvatskim braniteljima, uvijek čujem izjavu da bi ste ponovno krenuli u obranu Hrvatske kada bi to bilo potrebno. Nakon svih bolnih iskustava s vlastima i državnom administracijom, nakon mnogih poniženja i pokušaja izjednačavanja*

branitelja s agresorima, biste li ponovno branili Hrvatsku?

Naravno, kako smo je '91 stvorili i obranili, a sada se borimo da očuvamo vrednote Domovinskog rata za koje su naši suborci dali živote, a mi svoje zdravlje, tako bi našu dragu Hrvatsku bez razmišljanja ponovno branili, jer dužni smo to onima kojih nema, njihovoj i našoj djeci.

Đuro Glogoški, predsjednik Udruge 100%-tnih HRVI I. Skupine

Razgovor vodila: Dunja Gaupp, Hrvatska kulturna zajednica u Švicarskoj, www.hkz-kkv.ch (19.12.2014.)

ČESTITKA PREDsjedNICI KOLINDI GRABAR KITAROVIĆ

Nakon 24 godine samostalnosti koja je skupo plaćena u obranbenom ratu, naša Domovina se našla na prekretnici i upitnosti njezine same opstojnosti

Zadnjih nekoliko godina, vođena nestručnim i nedomoljubnim vodstvom, Hrvatska je dovedena u teško gospodarsko i socijalno stanje, čije bi posljedice mogle podrazumijevati i upitnost nacionalne sigurnosti zemlje.

U programu Predsjednice Kolinde Grabar Kitarović prepoznali smo ne samo nastavak smjera koji je započeo pok. predsjednik dr. Franjo Tuđman,

nego i čvrstu vjeru i jamstvo da će to naša novoizabrana Predsjednica vođena vizijom, ljubavi prema Domovini i svom hrvatskom narodu, te svojom

stručnošću i iskustvom, ostvariti.

Molimo svemogućega Boga i našu Majku Kraljicu Hrvata kojoj se Predsjednica Kolinda uoči izbora na Kamenitim vratima pomolila, da joj dadnu snage, kako bi suočena s izazovima pred kojima će se naći, mudro, hrabro i odvažno radila na dobrobiti svog hrvatskog naroda i svoje Domovine.

Od srca čestitamo predsjednici Kolindi Grabar Kitarović na pobjedi.

Hrvatska kulturna zajednica u Švicarskoj ■

NEKOliko PRIMLJENIH PISAMA POVODOM IZBORA PREDsjedNICE HRVATSKE

Dragi prijatelji, imam potrebu povodom ustoličenja naše predsjednice čestitati vam kao dijelu iseljene nam Hrvatske. Konačno smo bili sretni mi Hrvati, gledajući Kolindu kako nas dostojno predstavlja pred svijetom i to svom ljepotom naše kulture. Srca su nam velika i ispunjena. Tako nam s njom i dragi Bog pomogao, da nas sve skupa izvede na pravi put! Puno pozdrava R.Z,

Draga moji, kao što vidite noćas se Hrvatska zapalila. Narod je progledao, sišao sa crvene staze i ujedini se. Mislim da nam konačno možete reći, naprijed Hrvati, borite se? Sa zadovoljstvom krećemo na novi put u bolju Hrvatsku s novom predsjednicom. Pozdrav Z.

Draga Dunja! Dragi moji sunarodnjaci! Sve vas skupa volim i ushićen sam Kolindinom pobjedom sigurno ništa manje od vas. Mislio sam u pravom smislu riječi kako ću dobiti infarkt nakon onog početnog obrata u korist ex pred-

sjednika kojemu se treba suditi za veleizdaju. Ovdje se slavi i prava je ludnica. Ljudi plaču od sreće. Osjećamo se i "umiremo" od ljubavi i emocija isto kao u vrijeme 1990./91. što je samo pokazatelj što su u zadnjih 15 g. zlotvori učinili od naše Hrvatske. Javljam se kratko, jer sada sam previše pod dojmom i nemam snage. Još Vas jednom puno pozdravljam, volim i neka nam dragi Bog pomogne da s novom predsjednicom konačno dobijemo svoju domoljubnu i perspektivnu Hrvatsku. Z.M,

HUMANITARNA POMOĆ POSAVINI

Strašna vodena razaranja Posavine i time uzrokovane teške sudbine stanovnika, pokrenule su mnoge ljude u domovini i inozemstvu da pomognu svaki na svoj način i prema svojim mogućnostima.

Nakon posjete poplavljenim krajevima predsjednika Matarića i njegovog izvještaja o situaciji, obitelj Dunja i Os-

vin Gaupp otpremili su kamion različitih stvari, od onih potrebnih na gradilištu (betonska mješalica, tačke, lopate i druge alatke), pokućstva (stol, stolice, komode, ogledala, tepisi, svjetiljke, pišaći stol), kućanskih potrepština (pokrivala, jastuci, posteljno rublje, frotir ručnici, stolnjaci, servis za jelo, posuđe), našla se tu čak i mašinu za pletenje sa stolom i nešto garderobe za odrasle i djecu. ■

HRVATSKI ISELJENIČKI KONGRES

23. - 26. 6. 2014. | ZAGREB | CROATIA

www.hrvatski-iseljenicki-kongres.org

PJESMA KAO SVJEDOK SVOGA VREMENA

U Zagrebu je od 23. do 26. lipnja 2014. održan Hrvatski iseljenički kongres, na kojemu je sudjelovao i član Hrvatske kulturne zajednice, književnik prof. Marijan Karabin.

Glavni cilj Kongresa bio je ne samo osmisliti i potaknuti izradu nove strategije prema više-milijunskom hrvatskom

iseljeništvu, nego i iskoristiti njegove goleme razvojne, kulturne i demografske potencijale.

U prostorijama Društva hrvatskih književnika, unutar opće teme "Kulturne veze Hrvatske i hrvatske dijaspore", Marijan Karabin je predočio svoje izlaganje pod nazivom "Pjesma kao svjedok svojega vremena". U "Knjižici sažetaka" je stajalo: U svojem izlaganju autor će predstaviti svoj polustoljetni pjesnički rad, obilježen motivima domovine i patnjama hrvatskog naroda u domovini i iseljeništvu... (te)... dočarati dubinu svojega prožimanja... ali i radost iščekivanja stvaranja samostalne hrvatske države.

Kada je u veljači 1987. g. u Schaffhausenu napisao pjesmu pod naslovom "Jer nas ima posvuda" nije slutio da će 27 godina kasnije, tu svehrvatsku rastrkanost "po gotovo cijelome svijetu", imati priliku i osobno doživjeti.

Jer nas ima posvuda

Nedavno čuh nekoga reći
da mi narod jesmo najveći,
jer da Hrvata valjda nema
jedino među Eskimima.

Pa meni to bijaše drago
što taj ime pravo nam znao,
"Kroate" još ljepše se čuje
kad stranac ga sâm imenuje.

A to što nas ima posvuda,
što mnogo nas svijetom vrluda,
možda i nije stvar najbolja –
- gle, kako pusta
i prazna već naša su polja!

Marijan Karabin,
Schaffhausen, veljače 1987.

ODRŽAN INTERNACIONALNI RUKOMETNI TURNIR U LAUSANNE-I

Piše: Dubravka Pranješ

Konstanto smo pod nogometnom euforijom, što zbog skandala tako zbog rezultata... Veliku važnost pridajemo tome sportu, a u sjeni su ostali sportovi i sportaši. Zato želim staviti naglasak na jedan važan sportski događaj u travnju 2014. u Lausanne-i, lijepom gradu u francuskom dijelu Švicarske na ženevskom jezeru.

Naime, održan je internacionalni rukometni turnir, gdje su sudjelovale četiri najbolje nacionalne ekipe svijeta. Cijeli događaj ne bi bio zanimljiv da nije bilo naših Hrvatskih rukometaša. Natjecale su se Španjolska, Švedska, Švicarska i Hrvatska. Turnir je bio 100 % internacionalni i 100 % karitativni. Nakon održanog turnira darovano je 30.000 franaka

udruzi Rofroball, koja pomaže osobama i invalidnim sportašima. Naziv udruge proizlazi od prezimena trojice suosnivača, a samo ime udruge je igra loptom, t.j. mješavina rukometa, nogometa i pravila košarke. Tako je naša Hrvatska rukometna ekipa dala svoj doprinos jednoj švicarskoj humanitarnoj udruzi, čime doprinosi boljoj međunarodnoj suradnji i razvijanju dobrih odnosa između Hrvatske i Švicarske.

Na ovom turniru Domagoj Duvnjak je proglašen za "Messi" rukometa, idolom u rukometnom svijetu. Hrvatska rukometna reprezentacija je igrala finale sa Švicarskom u nedjelju, 5. travnja u 12 sati i nažalost izgubila, ali Igor Vori je proglašen igračem utakmice zajedno sa Švicarcem Romanom Sidriwicz.

Osobno sam imala priliku nakratko se družiti sa našim rukometašima, zahvaljujući Slađani Tutić koja je volontirala na turniru. Zanimljiv i emotivan susret je također bio s mladim rukometašem koji je rođen i odrastao u Luzernu

Nik Tomines. Otac mu je Slovenac, a majka Hrvatica i oboje imaju zavidnu rukometnu karijeru iza sebe. Niku je bio prvi veliki nastup upravo u Lausanne-i rekao mi je da mu je igranje uz Duvnjaka, Vorića i ostalih rukometnih zvijezda ostvarenje svih snova... Bio je u dilemi između Slovenije, Švicarske i Hrvatske, jer su mu sve tri države domovine, ali kad je dobio poziv od Slavka Goluže, sve dileme su bile riješene.

Hrvatska respektabilna rukometna reprezentacija je doista uljepšala jedan travanjski vikend mnogim Hrvatima, suđeci po mnoštvu naših kockica, koje su uistinu prepoznatljive i hvala Bogu da je tako.

Želim puno dobrih rezultata našim rukometašima, manje povreda, više pobjeda!

Lijep pozdrav uredništvu i čitateljima Društvenih obavijesti...! ■

Dubravka, Goluža, Slađana

Duvnjak, Vori i Ivan Pranješ

Nik i Dubravka

ZVONIMIROV GRAD I DARIO KORDIĆ

Piše Milica Krakan

*Vidim hrvatskog kralja
na tvrđavi kninskoj stoji
Sveti barjak ponosno ljubi,
U visine ga šalje da se zaviori
I kliče: Sad smo na svome - svoji*

Na poziv g. Ante N.T. Šutra, nije bilo uopće dvojbe treba li poći na predstavljanje knjige generala Daria Kordić u Kninu. Vožnja od Ciste prema Kninu s kolegom iz HKZ, V. Baraban, je bila svojevrsni mali test zemljopisnog i povijesnog znanja vezanog uz mjesta kroz koja smo prolazili. No ipak, svaki razgovor je završio s temom o događanjima vezanim uz Domovinski rat.

Nestrpljenje je raslo već pri samoj pomisli susreta s gradom kroz koji sam puno puta prolazila devedesetih godina, ali i zbog susreta s haškim uznikom, gen. D. Kordić.

U samo nekoliko rečenica reći nešto o Kninu je nemoguće, upravo radi njegove burne prošlosti ali i sadašnjosti, u koju je utkana skoro cijela Hrvatska povijest. To je mjesto opečaćeno vladavinom bana, kneževa i kraljeva, ali i prekrasno, bogomdano zemljopisno područje koje je stalno bilo na udaru tuđina i osvajača, a narod tlačen i prisiljen na seobu.

Imam dojam da se stoljetna rijeka težnji hrvatskog puka k slobodi, slila upravo u Knin, kako bi se pretvorila u veliki slap iz kojeg je devedesetih godina prošlog stoljeća buknuła sva njegova snaga.

Prolazeći gradom, primjetila sam njegovu obnovljenost i uređenost. Približavajući se kninskoj tvrđavi, samo je prekrasan ljetni dan mogao umiriti more mojih uzburanih emocija. Odmah na ulazu, već prvim korakom, osjetila kako se nalazim u nekom drugom vremenu. Gospođa iza malog štanda sa suvenirima se smješka i ljubazno pozdravlja. Malo podalje, dvije dame odmjeravaju svoje vještine u mačevanju. Prekrasan prizor. Obučene u duge haljine koje odišu stilu vremena vladavine kralja Zvonimira. Brzo primjetiš naš dolazak, te približavajući se, simpatično nam ponudiše nove uloge, dajući nam do znanja gdje se nalazimo. Takav prizor na ovoj tvrđavi zaista nisam očekivala pa sam ih, zatečena ovom scenom upitala; jesu li one princeze? Dok su pričale o svom statusu u dvoru, u tren se i sama nađoh u ulozi kraljice Jelene Lijepe, zaogrnuti plaštem i s krunom na glavi, a "kralju Zvonimiru" uz plašt i zlatnu krunu dadoše i mač.

A onda se vratismo iz tog kratkog trenutka prošlosti u sadašnjost. U ugodnom razgovoru s našim sugovornicama

doznajemo neke pojedinosti vezane za posjet kninskoj tvrđavi. Crkva sv. Barbare na samom ulazu u tvrđavu, daje do znanja da je vjera imala važnu ulogu u životu stanovnika u okviru ovih zidina. Doznajemo, sv. misa se u njoj služi samo prigodno. Inače je pretvorena u izložbeni prostor fotografija vezanih uz Domovinski rat.

Krećemo u razgledavanje te nekad veleborne tvrđave od koje su samo zidine ostale i sjećanja na kraljevsku prošlost Knina. Na žalost, bez priručnika se teško orijentirati i zamisliti kojoj je svrsi koja prostorija služila. A njega nema, rekoše nam. Očito se radi o nebrizi onih koji bi trebali skrbiti za hrvatsko kulturno blago. Međutim, znamo da nenarodna vlast uvijek pronađe sredstva za antihrvatske projekte tipa: podizanja četničkih ili obnavljanje partizanskih spomenika, te Frliče i ine mrzitelje svega što je Hrvatsko. Oni bi najradije sve te tvrđave porušili i zatrli svaku pomisao na hrvatstvo. Za njih ne postoji ni u tom smislu Hrvatska. A mene baš sve zanima, kako unutrašnjost tako i vanjski izgled te pogled preko zidina.

Uspinjući se, stalno mi pogled leti na visoko uzdignuti hrvatski barjak. Osjećam puls već u vratu. Uzbudjenje raste i nalazim se samo korak od svetog mjesta sa kojega je dr. Franjo Tuđman 6. kolovoza 1995. poslao poruku ne samo Hrvatima nego i cijelom svijetu: Hrvatska je od danas slobodna!

Imam osjećaj da pred sobom vidim pok. Predsjednika kako ljubi trobojnicu i šalje je u vis da zaviori, njegovu radost i ushićenost, ponosne generale, branitelje kako ljube svetu napaćenu ali oslobođenu zemlju, cijeli hrvatski narod koji je stoljetnu težnju naših predaka pretvorio u stvarnost. I riječi Predsjednika Tuđmana: "Zastava ovdje znači, dovršenje djela uspostave slobodne, nezavisne Hrvatske države." U toj rečenici je sažeta sva hrvatska čežnja i san o samostalnoj državi.

Idući prema hrvatskom stijegu kojeg niže lagani povjetarac, kao da sam se ušuljala u povijest davno ispisanu na ovoj tvrđavi, ali i u sadašnjost koja mi obavlja dušu tjeskobom. Pred sobom vidim slike i onih političkih glumaca koji svake godine protokolarno odigraju svoju ulogu u predstavi koja se zove - polaganje vijenaca, uz njihove sročene govore koji ne odgovaraju slici njihovog odnosa prema Domovini i onima koji su je stvarali. Njihov lažni pijetet prema braniteljima koji su utkali svoje živote za slobodu Domovine, očit je i kroz njihovo šikaniranje i nečinjenja da se zločinci i zločini koji su učinjeni u Kninu i okolici, kazne.

Uronjena u misli i osjećaje ponosa ali i žalosti zbog cjelokupne situacije u Domovini, stojeći ispod barjaka, zaboravila sam na kolegu koji je još uvijek stajao na mjestu s kojeg je pok. Predsjednik Tuđman obznanio slobodu Do-

iz pera hrvata u švicarskoj

movine. Ostala sam iznenađena vidjevši ga prignutog nad hrvatskom grudom i suzama u očima. Poštujući njegovo emotivno stanje, nisam ga ništa pitala. Tek na povratku, mi u razgovoru reče: "Prošla mi je kroz glavu misao o svim našim žrtvama kroz povijest, koji su živote izgubili da bi se Hrvatska zastava slobode viorila ovdje na tvrđavi kralja Zvonimira."

Silazeći s tvrđave, nailazimo i na prostoriju koju su četnici u Domovinskom ratu pretvorili u mučionicu i izživljavanje nad zarobljenim hrvatskim braniteljima. Taj prostor odiše posebnim emocijama i poštovanjem prema onima koji su svoju žrtvu za slobodu plaćali kroz mučenja psihičke i fizičke naravi ali otvara i mnoga pitanja moralnog, ljudskog, povijesnog i zemljopisnog karaktera doseljenih Srba.

SUSRET S GENERALOM DARIOM KORDIĆ

Koje li simboličke susreta upravo ovdje u Kninu?! Nakon sv. mise kojoj smo nazočili, ispred crkve, vidim g. Kordića okruženog narodom. Nije ni čudo, velika većina vjernika su Hrvati naseljeni iz srednje Bosne. Njegova pojava, vedrina pogleda, široki osmijeh iz kojeg se krije neka tajanstvena mirnoća, njegove raširene ruke kojima grli svakog ponaosob, te sdačan i prijateljski pozdrav, plijene pozornost. Jednostavno stekneš dojam kako tog čovjeka poznaješ već jako dugo.

Dvorana franjevačkog samostana je puna. Gospodin Ante Šutra daje riječ najprije župniku, a onda drži uvodnu riječ i predstavlja gosta. Doznajemo, g. D. Kordić je proveo u zatvoru točno 16 god. i 8 mjeseci. A nevino je osuđen na 25 godina. Knjiga posvećena g. Kordiću sa sloganom - *Da se ne zaboravi*, je izvor podataka o njegovoj ulozi u obrambenom ratu u BiH, njegovoj dobrovoljnoj predaji u Haag, te suđenju.

Predstavljanju su nazočili i suautori knjige, gosti iz Austrije. Gosp. A. Šutra je posebno pozdravio i nas predstavničke HKZ iz Švicarske, što su nazočni sa simpatijama i pljeskom pozdravili.

A onda je dao riječ g. Kordiću, koji se odmah na početku osvrnuo na povijesnu ulogu kraljevskog grada Knina istaknuvši da je Oluja pobjeda nad pobjedama, a kninska tvrđava ponos s kojeg se zavorio barjak slobode. I kako reče: "Hrvatski narod je dočekao taj dan, poslije toliko stoljeća žrtve, kušnje, svih muka kroz koje su mnogi naraštaji, a i naši branitelji prolazili i dali svoje živote." Prisjetio se svih branitelja koji su položili svoje živote na oltar Domovine, ali i svih uznika koji svoje vrijeme provode u kazamatima raznih zemalja, nevino osuđeni i samo zato što su branili svoj dom i Domovinu. A onda kratko i sažeto prozborio o svjetskim moćnicima što pravdu kroje i presuđuju. No, kako kroz povijest, tako i danas, Bog je taj koji ima svoje planove sa svojim ►

hrvatskim narodom. I unatoč svim silama koje bi ga najradije zatrle i uništile, pokazala se Božja moć i snaga, ali i snaga duha i molitve te vjernosti Bogu i crkvi.

Osvrnuo se i na jedno "časno vrijeme", kako reče, u kojem je sudjelovao braneći Domovinu te prihvatanje "časte žuči" koju je uzeo popiti, nevino osuđen, čineći dobro svom hrvatskom narodu. Svjedočio o svom mističnom susretu s Bogom, duhovnom procesu koji je trajao i molitvi koja mu je davala snagu da izdrži, ali i kušnjama kroz koje je

prolazio. Podijelio je s nama i svoju odluku kako će svoj daljni životni put nastaviti studirajući teologiju, te u ulozi đakona služiti svom, kako reče ljubljenu hrvatskom narodu i hrvatskoj Domovini, koju najviše voli.

Pričao je i o jednom hrvatskom narodu i jednoj Domovini, ali i razmišljanjima kako "U Hrvatskoj neće biti radosti i slobode za cjelokupni hrvatski narod, dok ne budemo jedinstveni. Moramo težiti da Domovina bude po mjeri hrvatskog čovjeka, a ona to neće biti dok na čelnim mjestima u Hrvatskoj ne budu ljudi istinski vjernici-katolici, državotvorni i domoljubni, te stručni. Te tri značajke moraju krasiti hrvatske političare koji vode Hrvatsku državu. Na žalost svjedoci smo, bez obzira kojoj opciji pripadali, da to nije bilo do sada tako."

Istaknuo je kako nakon smrti pok. predsjednika Tuđmana, nismo imali državotvornu osobu koja bi znala upravljati Hrvatskom državom.

Osvrnuo se i na obespravljenost Hr-

vata u BiH, u odnosu na dva ostala naroda podkrijevajući činjenicama kako i manjine u mnogim državama imaju veća prava. Zbog toga su Hrvati prisiljeni iseljavati se ne samo u Hrvatsku, nego u Evropu ili prekomorske zemlje.

"Knin je sveto mjesto za Hrvate i tako treba ostati. Bez obzira na sve simbole, patnje i stradanja hrvatskog puka, od Dubrovnika kroz Hrvatsku i BiH pa do Vukovara. Dva su simbola žrtve za Hrvate: Knin i Vukovar. U Vukovar kad dođeš i zrak i zemlja odišu svetošću" reče g. Dario Kordić.

Nakon predstavljanja knjige uz ugodno druženje sa sudionicima i uspomena koju je svatko htio ponijeti sa sobom slikavši se s D. Kordić, većina nazočnih je prilazila nama. Rad HKZ prate putem interneta ili znaju za nj preko rodbine i poznanika. DO koje smo ponijeli su u čas nestale.

Kad se ljetni odmor spoji s ugodnim i korisnim - to je najljepši odmor! ■

CRVENI NE ZABORAVLJAJU

NI MRTVOG ČOVJEKA NE PUŠTAJU NA MIRU

Piše: Dunja Gaupp

Povodom smrti dr. Škrabala objavljeno je na portalu www.croatia.ch:

„Akademik prof. dr. Zdenko Škrabalo je bio daleko bolji, svjetski priznati, stručnjak za medicinu, nego za politiku, no bio je to tada nekakav čudni opći trend, da su nakon osamostaljenja Republike Hrvatske mnogi liječnici iz samo njima poznatih razloga napustili struku i otišli u politiku. U broju 6 "Matice", mjesečnika Hrvatske matice iseljenika za lipanj 2001., izašao je članak pod naslovom "HKZ u Švicarskoj pred rasulom" kojeg je tada preuzeo i objavio i portal croatia.ch. O mrtvima sve najbolje, no ipak spomenimo da se u tom članku dade izčitati i ne baš diplomatska i časna uloga tadašnjeg veleposlanika u Švicarskoj Zdenka Škrabala u političkim motivima prouzročenom rušenju tradicionalne i tada časne hrvatske udruge u Švicarskoj: ... „

I tu glavni urednik portala, Zvonimir Mitar, vodi čitatelja na članak kojeg je napisao hrvatski Haemling u Švicarskoj, Tihomir Nuić, koji ne propušta prigodu okomiti se na Hrvatsku kulturnu zajednicu, koja po mišljenju Zvonimira Mitra, nije više časna udruga. Bila je to valjda samo u vrijeme kada su je on, Nuić i njihovi YU-pajdaši iznutra pokušali srušiti!

A zašto im se dr. Škrabalo toliko zamjerio, da ga ni mrtvoga ne puštaju na miru? U Večernjem listu (27.02.1995.) o Hrvatima u Švicarskoj on piše:

„ ... neobično mnogo su pomagali Hrvatskoj kada je proglašena nezavisnost i za vrijeme rata. Kasnije je došlo do određenog raslojavanja pa tako sada u

Švicarskoj djeluje 87 hrvatskih udruga, a neke se među njima, na žalost, ponašaju kao rogovi u vreći. Ne kao diplomat, već kao liječnik i psiholog, to pokušavam objasniti na slijedeći način: uglavnom svi ti ljudi su, radeći u inozemstvu, ostvarili svoju prvu ljudsku potrebu – ekonomski zbrinuti sebe i svoju obitelj. Neostvarena je ostala druga, kako bi psiholozi rekli: potvrditi se u svome selu. Dio tih ljudi je razmišljao da će nakon stvaranja hrvatske države upravo oni zauzeti najviše političke pozicije. No, politika je hrvatske države, ... da su svi Hrvati iz dijaspe dobro došli u Hrvatsku, pa i u diplomaciju, ali ako žele raditi u Hrvatskoj ili u trećim zemljama, a ...ne tamo gdje su iseljenici. ...Takvu odluku neki ljudi iz iseljeničva nisu prihvatili i otišli su u drugu krajnost: kritiziraju sad hrvatsku državu jednako ili čak više nego što su kritizirali onu bivšu, protiv koje su se borili. Mi kao veleposlanstvo nastojimo izbalansirati te razlike, upozoravajući da nam je upravo sada jedinstvo neophodno.“

Tihomir Nuić se očito prepoznao kao jedan od rogova u vreći pa sebe i neolicinu sličnih identificira sa hrvatskim narodom i piše dr. Škrabalu:

“Vi ste očito jedini hrvatski diplomat ... kojemu smeta njegov narod, pa ga etiketira i proziva, grdi i diskvalificira. Vi ste, čini se, jedini hrvatski diplomat koji nastavlja posao upornog i arogantnog objedjivanja hrvatskog puka kako je činila jugopropaganda, a nastavili utemeljitelji Hrvatskog svjetskog kongresa (HSK) s podrškom hrvatske aktualne vlasti. S Vašeg akademskog pijedestala poučavate razularene „balkanske čobane“ – da ostanemo pri prirodi! –... dokazujući time ispravnost idejnog opredjeljenja Vaših istoumnih poslodavaca ... Već prije nekoliko mjeseci upozorio

sam Vas da Hrvati nemaju poteškoća sa svojim udružbama, nego Vi i Vaša vlast koji ih želite staviti pod kontrolu HDZ-a odn. kako se kasnije prozvao HSK-a!... Hrvatska bi javnost imala pravo biti obaviještena o Vašem odnosu prema HSK-a kojem ste stavili državnu ustanovu na raspolaganje – Hrvatsko veleposlanstvo u Bernu i time ga pretvorili u razbijačku špilju).“

Odgovor dr. Škrabala bio je kratak i jasan, pa ga ne treba komentirati:

„Gospodine Nuiću, primio sam Vaše pismo od 3. ožujka 1995. g. Sadržaj i stil Vašeg pisma najbolje prikazuje Vaše poglede, te Vas kao osobu. Sa stajališta ljudskog dostojanstva, medicinskog znanja o pojedinim ljudima i njihovim reakcijama, te funkcije koju trenutno obnašam, smatram da Vam ne trebam odgovoriti budući to ne bi vodilo ničemu pozitivnom.“ ■

PODSJEČAMO

Na izbornom Saboru HKZ 1999. g. politički lijevo orijentirani članovi pokušali su nasilno preuzeti udrugu. Ne želeći priznati svoju smjenu u radnim tijelima, novoizabrane ljude proglasili su nelegitimnim. Odbili su se razdružiti i predati ovlasti na novo vodstvo, zbog čega su bili isključeni iz članstva. To im je bio motiv za tužbu protiv udruge.

Tko su ti ljudi? Evo ih:

Tihomir Bratoljić, Željka Bratoljić-Melkay, Ljerka Hriberski-Dolenec, Mate Ivančević, Marijan Jakopović, Lovro Jonak, Marijana Jonak, Nikola Ivan Jović, Kristina Križanić, Blanka Mišulin, Tomislav Mišulin, **Zvonimir Mitar, Tihomir Nuić**, Vesna Polić-Foglar, Ivo Robić, Iris Smokvina, Radovan Smokvina i Lera Tomašić.

Članovi su i suradnici Hrvatskog kulturnog kluba u Badenu koji svoje glasilo *Libra* tiska na trošak hrvatskih ljudi u domovini! I s time nemaju nikakvih moralnih problema! Toliko o časti udruge!

OŽENIO SE IVICA KOSTELIĆ

Pred oltar je 24. svibnja 2014. g. odveo svoju dugogodišnju djevojku, lijepu plavokosu Islandčanku Elin Arnarsdottir. Nakon vjenčanja u Crkvi Sv. Marka u Zagrebu i slavlja uz 150-ak gostiju, mladenci su otputovali na Mljet.

Ivica i Elin upoznali su se još 2006. g. kada se Elin bavila natjecateljskim skijanjem. Elin se 2009. g. s rodnog Islanda preselila u Hrvatsku kako bi stalno bila sa svojom ljubavi Ivicom. Stanuje kod Kostelićevih u Gračanima, koji su ju prihvatili, pa se na utrkaма nerijetko moglo vidjeti Elin u društvu Ivičine majke Marice i slavne sestre Janice kojoj je postala bliska prijateljica. Ljubav ovog para odavno su blagoslovili i Elinini ro-

ditelji Ragna Thorvaldsdottir i Arnar Jensson koji su s kćeri slavili sportske uspjehe budućeg zeta. 30.10.2014.

Ivica Kostelić (34) i supruga Elin (29) dobili su sina. ■

ŠPANJOLSKO SELO IMENA 'UBIJ ŽIDOVE'

Malo španjolsko selo stoljećima se zove "Castrillo Matajudíos", što na španjolskom znači "Ubij Židove",

Na europskim izborima odlučivat će o promjeni svoga imena u "Castrillo Matajudios" što znači "Židovski brijeg".

Ovo nije mjesto gdje su Židovi ubijali ili gdje ljudi mrze Židove. Ovo je mjesto gdje su Židovi nekad živjeli - objasnio je načelnik Lorenzo Rodríguez Pérez. No, treba znati da se referendum o promjeni imena događa u vrijeme u ko-

jem Španjolska konačno prihvaća činjenicu da su Sefardi, Židovi koji potječu s Pirinejskog poluotoka, nakon kraljevskog ukaza 1492. godine, bili izloženi progonu ili preobraćenju.

Selo Castrillo Matajudíos vjerojatno je promijenilo slovo u imenu uslijed ili nakon tog progona španjolskih Židova. Španjolska vlada je 2014. g. donijela zakon koji omogućuje potomcima španjolskih Židova, protjeranih u 15. stoljeću, da zatraže španjolsku putovnicu.

Ministar pravosuđa Alberto Ruiz-Gallardón izjavio je da se tim zakonom pokušava ispraviti "jedna od najvećih povijesnih pogrešaka" Španjolske. Pretpostavlja se da danas u svijetu živi oko 3,5 milijuna potomaka Sefarda. Najviše ih je u Izraelu, Francuskoj, SAD-u, Turskoj i zemljama Južne Amerike.

U 16. stoljeću Sefardi su se doselili i na hrvatske prostore, a dubrovačka sinagoga smatra se najstarijom aktivnom sefardskom sinagogom u svijetu.

Bilo bi zanimljivo znati kako to da niti jedna svjetska židovska organizacija nikada nije prosvjedovala, niti Španjolce

proglasila mrziteljima Židova. Da je nešto slično postojalo u Hrvatskoj, pljuvalo bi se po nama sa svih strana, ne samo sa židovske.

Priredila D. Gaupp ■

BUNDEVA TEŠKA 630 KG

U organizaciji Lokalne akcijske grupe Srijem, Udruge voćara "Rujan" iz Tovarnika, Općine Tovarnik i Vukovarsko-srijemske županije održan je deveti Festival voćnih rakija, likera, pekmeza i peta Međunarodna izložba bundeva i tikvica.

Najveću bundevu je uzgojio Tomislav Đurđević iz Viškovaca kod Đakovca koji u svom vrtu ima 50 raznih vrsta, preko 100 bundeva i tikvica. Najveća bundeva ovogodišnje 5. međunarodne izložbe bundeva teži 630 kilograma i najveća je trenutno u Hrvatskoj, ali i u široj regiji. Prijašnjih godina najveće bundeve su težile 200 do 300 kg, pa je vaga, koja je pripremljena za vaganje 21 prispjelih bundeva, mogla vagati samo do 500 kg. Stoga je najveća bundeva posebnim viljuškareм transportirana u poljoprivrednu zadrugu na veliku kolnu vagu.

Dnevno joj je potrebno 200 do 300 litara vode - kaže Tomislav Đurđević dodajući kako je i prošle godine osvojio prvu nagradu sa 540 kg teškom bundevom, obećao je da će sljedeće godine uzgojiti još veću bundevu i njome opet pobijediti.

Za organizacijski odbor Festivala, Antun Ivanković ■

PROMICATELJ INDIJSKOG BROJEVNOG SUSTAVA I ZAČETNIK ALGEBRE

AL-KHWARIZMI

Priredila D. Gaupp

Abu Ja'far Al-Hvarizmi, nazivan Al-Khwarizmi se smatra jednim od najvećih matematičara. Rođen je oko 780 u Khorezmi, perzijskom carstvu na području današnjeg Uzbekistana. Najveći dio svog života proveo je u Bagdadu (u današnjem Iraku), gdje je i umro oko 850.

Radio je u "Kući mudrosti" kalifa al-Ma'mun. Njegova dva najvažnija djela nose zamršen arapski naziv *Al-Kitaab al-wa-l-Dscham 'tafriq bi-al-Hind Hisab i Al-Kitaab al-muchtasar fi*.

Predavao je i istraživao područja algebre, astronomije, a značajni doprinos znanosti dao je i kao geograf, kartograf, te prevoditelj iz sanskrita i grčkog.

Iz imena Al-Chwarizmis izveden je stručni pojam za algoritam (*) (latinski oblik "Algorismi"). Kao algoritam označava se danas točno definiran postupak za rješavanje problema u određeno puno koraka.

Njegovoj knjizi *Al-Kitaab al-Dscham 'wa-l-tafrīq bi-Hisab al-Hind* ("knjiga o aritmetici s hindu brojevima") zahvaljujemo širenje vrijednosnog sustava s deset znamenki, uključujući i broj *nula*, iz Indije u arapska područja, a kasnije i u Europu.

Njegov sustavni i logični pristup rješavanju kvadratne i linearne jednadžbe u drugoj knjizi *Al-Kitaab al-muchtasar fi* ("knjiga o aritmetici nadopunjavanje i nadoknada") doveo je do razvoja matematičke subdiscipline 'algebra'. Pojam algebra je izvedena iz jednog od navedenog u knjizi metode za rješavanje jednadžbi, "završiti" (al-Jabr).

Prve latinske prijevode njegove algebre napravili su Robert Chester i Gerhard von Cremona (1145.) u Španjolskoj.

Sovjetski Savez je 1983. izdao marku s njegovim portretom. U Khiva (Uzbekistan), podignut mu je spomenik. U Tunisu državni istraživački institut nosi njegovo ime. U Iranu postoji više od 40 godina "Festival Kharazmi" na kojem se mladima dodjeljuju nagrade za inovativno istraživanje. Na stražnjoj

Mnogi ga zovu i ocem algebre. Jednom su ga upitali kako bi ocijenio čovjeka, a on je matematički odgovorio:

- ako je čovjek pošten i moralan, to je = 1.
- ako je još i šarmantan, dodamo jednu nulu i to je = 10.
- ako je još i bogat, dodamo još jednu nulu, i to je = 100.
- ako je i plemenitog roda, dodamo još jednu nulu, pa je = 1000.
- ako vrijednost morala (broj 1) kod tog čovjeka nestane, ostanu samo nule, koje su bezvrijedne.

strani Mjeseca, jedan je krater nazvan al-Khwarizmi. ■

(*) *algoritam* (ar., grč. *rhythmos od-nos*) - *logički algoritam pokušaj da se logičke operacije zamijene brojkama i računskim metodama, dakle, pokušaj matematičke ili simboličke logike*

ŠTO NAPRAVITI SA SLOMLJENIM 'ŠTEDLJIVIM' SIJALICAMA?

Ono što na ambalaži 'štedljivih' sijalica ne piše, po život je opasno. Zato, ako vam se sijalica razbije, morate znati kako je trebalo pokupiti i baciti. Dokazano je da štedljive sijalice ne osvjetljavaju jednako dobro kao i dosadašnje 'obične', puno su skuplje, a ako se razbiju u našem stanu, onda su i ekstremno opasne. Zato treba slijedeće napraviti:

- Otvoriti prozor i napustiti prostoriju i provjetriti je 15 minuta.

- Sakupiti staklene ostatke sijalice korištenjem krutog papira ili kartona (nikako golim rukama obzirom da živa prodire kroz kožu).
- Ljepljivom trakom sakupiti male fragmente stakla.
- Pod obrisati vlažnim papirom ili krpom.
- Ukoliko usisačem odstranjujete ostatke, tada vrećicu usisača izvaditi i baciti.
- Sve predmete upotrijebljene za čišćenje, kao i vrećicu iz usisivača, treba odložiti u plastičnu vrećicu, i dobro je zatvoriti.
- Odjeću ili posteljinu na koje su pali di-

jelovi sijalice ne treba više upotrebljavati, već ih treba baciti. Upozorenja su to američke Agencija za zaštitu životne sredine.

(Nastavak sa 2. stranice)

Jeanne d'Arc je, ne slušajući generale nego zapovijedajući prema vlastitim strateškim procjenama, oslobodila Orleans, a nakon toga i niz drugih francuskih gradova uključujući i Reims, gdje je Karlo VII odmah nakon toga okrunjen. Bez obzira na njezin tragičan završetak (Englezi su je spalili na lomači), ta mlada seljačka djevojka pokazala se daleko većim vojskovođom nego svi vojno dobro obrazovani generali uklju-

čujući i samog kralja. Katolička crkva ju je 1920. g proglasila svetom.

Izvorni hrvatski narod je neobično cijenio žene. To se da zaključiti iz podatka, da su prema zapisima bizantskog cara Porfirogeneta, Hrvate u svoju novu postojbinu vodile uz petero braće i dvije sestre, Tuga i Buga. Hrvati su morali biti vojnički narod, inače ih bizantski car Heraklije ne bi pozvao da mu pomognu u borbi protiv Avara, ali ih nije smetalo što su ih vodile dvije žene. Hrvati su bili prvi, koji su priznali Mariju Tereziju svojom kraljicom i ponudili joj svoje vojne

snage. U nas Hrvata žena drži tri ugla kuće, mi pjevamo Vili Velebitskoj, a uz izraziti marijanski kult uzdignuli smo Djevu na pijedestal kraljice svih Hrvata.

Pročitavši životopis naše Predsjednice i prateći predsjedničku kampanju, dobio sam dojam da je obdarena mnogim državnicičkim osobinama: domoljubnošću, odlučnošću, radinošću i inteligencijom. A poučeni poviješću sve su predispozicije dane, da naslovno pitanje odgovorim sa DA. ■

IMPRESSUM

NAKLADNIK / HERAUSGEBER:

HRVATSKA KULTURNA ZAJEDNICA U ŠVICARSKOJ
KROATISCHER KULTURVEREIN IN DER SCHWEIZ

Društvene obavijesti -

GLASILO HRVATSKE KULTURNE ZAJEDNICE U CH
VEREINSBLATT DES KROATISCHEN KULTURVEREIND

ZA POTPISANE ČLANKE ODGOVARA AUTOR, ZA
NEPOTPISANE UREDNIŠTVO

Uredništvo / Redaktion:

Osvin Gaupp, glavni urednik / Chefredaktor
Dunja Gaupp, grafičko oblikovanje
Darko Kolić, član uredništva
Tomislav Kukalj, urednik web stranice

Priloge i oglase slati na:

Kroatischer Kulturverein, Postfach, 8050 Zürich
e-mail: hkzkkv@hkz-kkv.ch
www.hkz-kkv.ch

ADRESE

Veleposlanstvo RH

Thunstr. 45, 3005 Bern
Tel. 031 3520275,
Fax: 0313520373
Konzularni odjel:
Tel. 031 3525080,
Fax: 0313528059

Konzulat RH

Bellerivestr. 5, 8008 Zürich
Tel. 044 4228318,
Fax: 044 4228354

Konzulat RH

Via Folletti 20, 6900 Lugano
Tel. 091 9666310,
Fax: 091 9672110

Vodstvo udruge / Führungsorgane

Upravni odbor / Vorstand:

Ivan Matarić, predsjednik
Mirjana Juričić, Darko Kolić,
Milica Krakan, Tomislav Kukalj

Nadzorni odbor / Kontrollstelle:

Vice Baraban, Marija Macukić

Kolektivni član /

Kollektivmitglied:

Hrvatsko glazbeno društvo
"Tamburica", Vorarlberg

Počasni članovi / Ehrenmitglieder:

dr. Vlado Šimunović,
prof. dr. Marko Turina,
† ing. Stipe Roščić,
† prof. dr. Žarko Dolinar,
† fra Lucijan Kordić,
† dr. Jure Petričević,
† prof. dr. Vladimir Prelog,
† dr. Tihomil Rađa

IZNOS ČLANARINE od 01.01.2013.

Za pojedinca:

80.- franaka

Za obitelj (dvije osobe):

100.- franaka

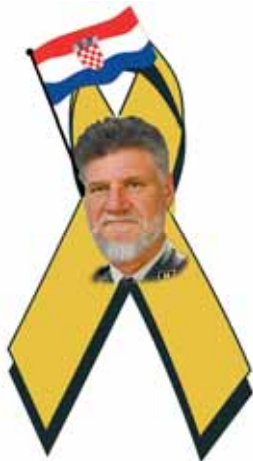
HRVATSKA DOPUNSKA ŠKOLA

Zürcherstrasse 48, 8953 Dietikon
telefon 044 212 65 44; f
ax 044 212 65 46
e-mail: hds-ch@bluewin.ch

DOBROVOLJNI PRILOZI

za tiskanje glasila su neophodni ako želimo osigurati dva izdanja na godinu. Veliko HVALA onima koji nas podržavaju, uz molbu drugima da se pridruže i pomognu, kako bi DO izlazile i dalje u dosadašnjem opsegu i ritmu.

SADRŽAJ	STRANA		STRANA		STRANA
Uvodnik	2	Dario Kordić na slobodi	18	Luč Hrvata u Švicarskoj	49
Prigodna pjesma, A.N.T. Šutra	3	Moral najogavnijih	19	41. izborni Sabor HKZ	50
920 g. - Zagreb	4	Tko financira Perkovića i Mustača	20	Predsjednik Matarić o D. Gaupp	51
Gradonačelnici i Zag. naselja	5	Hrvatsko glumište i Frlić	21	HKZ 100 % za Hrvatsku	51
Purger	6	Izbor za EU parlament	21	Razgovor s Đurom Glogoški	52
285 g. - Brodogradilište Kraljevica	7	Novi predsjednik Matice hrvatske	22	HKZ čestitka predsjednici HR	53
185 g. - Prva glazbena škola	7	“Krug za trg”	23	Pisma o izboru predsjednice	53
125 g. - Botanički vrt Zagreb	8	Napadnuti Maja i Jerko Runje	24	Humanitarna pomoć Posavini	53
100 g. - smrti Stjepana Zajca	8	Odlazi predsjednik razdora	24	Pjesma - svjedok svog vremena	54
100 g. - smrti A. G. Matoš	9	Dolazi predsjednica integralistica		Rukometni turnir u Lausani	54
Hrvati i 1. sv. rat	11	Rehabilitacija domoljublja	26	Zvonimirov grad i D. Kordić	55
80 g. Moderna galerija Zagreb	12	Ubojstvo u Titovo ime	28	Ni mrtvog ne puštaju na miru	56
Spomen ploča Mariji Radić	13	Josipovićev cilj, spasiti oca	30	Oženio se Ivica Kostelić	57
50 g. Od poplave u Zagrebu	13	Antihrvatska propaganda u CH	31	Španjolsko selo	57
20 g. Hrvatske kune	14	HKZ reagira	32	Bundeva	57
1992. Hrvatska još nije postojala	14	Zagreb gotovo kao Zurich	33	Otac algebre	58
Umrli: dr. Zdenko Škrabalo,	15	Pogledi iz Rusije	33	<u>Naslovnica:</u>	
Boris Buzančić, hr. Braniteljica		Rezultati natječaja za djecu	34	Prvonagrađeni crtež Ane Botak	
Crveni napadaju 1. i 2.	16	Dodjela priznanja u Zagrebu	45	<u>Poledina:</u>	
Hrvatsko nacionalno etičko	17	Dojmovi učenika	47	Grabar Kitarović - erste Präsidentin	
sudište		Festival orgulja	48	Kroatiens	

P.P./JOURNAL
CH-8050 ZÜRICH

ABSENDER: KROATISCHER KULTURVEREIN, POSTFACH 5837, 8050 ZÜRICH

Intelligenz, Ehrgeiz und Schönheit

Grabar Kitarović - erste Präsidentin Kroatiens

Kolinda Grabar Kitarović, wurde 1968 in der Nähe der Hafenstadt Rijeka geboren. Sie besuchte das Gymnasium und bewarb sich als 17-Jährige für ein Stipendium in den USA. Sie hatte Erfolg und wohnte bei einer Familie von Naturwissenschaftlern in Los Alamos. Nach ihrer Rückkehr studierte sie Englisch und Spanisch in Zagreb und lernte 1989 ihren späteren Mann Jakov Kitarović kennen. Später gab Jakov seinen Beruf als Seefahrtsexperte zugunsten der Karriere seiner Frau auf. Ab 1993 hatte sie verschiedene Funktionen im Außenministerium, parallel dazu absolvierte sie ein Zweitstudium in Internationalen Beziehungen, 2003 wurde sie ins Parlament gewählt. Von 2005 bis 2008 war Grabar Kitarović Außenministerin, sie leitete die Delegation die mit Brüssel Beitrittsverhandlungen führte. Es folgte der Botschafterposten in Washington und 2011 wechselte sie zur Nato. Dort leitete sie als erste Frau im Rang einer Assistenz-Generalsekretärin die „Public Diplomacy“ des Militärbündnisses.